

V Pomurju sicer ugotavljajo, da so bili v boju proti alkoholizmu doseženi številni pozitivni rezultati, predvsem glede spremenjenega odnosa do alkoholicizma kot sorazmerno razširjenega negativnega pojava, vendar se z doseženim nikakor ne bi smeli zadovoljiti. Še posebno zato, ker alkohol še vedno povzroča velik krvni davek na naših cestah, da o posledicah na družinske razmere sploh ne govorimo. Poleg tega so še številna delovna in življenjska okolja, kjer imajo preveč strpen odnos do čezmerne pitja alkoholnih pijač. To, da alkohola ne bi smelo biti v organizacijah združenega dela, čivkajo

že vrabci na stehi, vendar se v praksi resnično premalo spreminja.

Zato se lahko upravičeno vprašamo, kakšna naj bo vlaga koordinacijskih odborov za boj proti alkoholizmu in drugim oblikam zasvojenosti, ki delujejo v okviru frontne organizacije, če so njihovi nenehni pozivi o škodljivosti uživanja alkohola kot glas vpijočega v puščavi. Po svoji aktivnosti gotovo izstopa soboški koordinacijski od-

bor, ki je že prejšnji teden skupno z organizacijo RK pripravil v delovni organizaciji Mura zanimivo predavanje, popestreno s predvajanjem filma. Najprej so si ga ogle-

začetek alkoholizma kot bolezni, različne oblike zasvojenosti in končno propad človeka-alkoholika, bodo predvajali tudi na šolah. Načrtujejo še več skupnih akcij v

ozd, ne glede na to, kakšno delo opravljajo. Prav tako bi morali preprečiti uživanje alkohola med malico. Podobno velja za praznovanje raznih obletic, novoletnih

zdraviti. Začetek preventivnega delovanja za prevzgojo mladih leži na ramenih vzgojno-izobraževalnih ustanov, čeprav je zelo velikega in marsikdaj tudi odločilnega pomena vpliv staršev. Mladina mora biti dobro seznanjena z vsemi škodljivimi posledicami čezmerne uživanja alkoholnih pijač, kajti le na ta način bo možno doseči uspehe v boju zoper življenjsko nevarne razvade, kjer zavzema prvo mesto ravno alkoholizem. Ne dopustimo propadanja generacij mladih zaradi zasvojenosti z alkoholom, če že ni možno prevzgojiti starejših!

Milan Jerše

MESEC BOJA PROTI ALKOHOLIZMU

dali socialni delavci, psihologi, vodilni zdravstveni delavci Mure, predstavniki občinske zdravstvene skupnosti, RK in koordinacijskega odbora, nato pa še predelavci in mojstri tega največjega pomurskega kolektiva, vendar odziv ni bil pričakovan. Ta film, ki prikazuje

boju proti bolezni sodobnega časa — alkoholizmu. Navedimo še nekaj konkretnih oblik učinkovitega boja proti alkoholizmu, za katere se zavzemajo v koordinacijskih odborih. V prvi vrsti, naj bi uživanje alkohola preprečali vsem gostom in delavcem v

sprejemov, sindikalnih konferenc in izletov, kjer je alkohol žal pre pogost spremljevalec. In prav na tem področju bi morali biti vodilni in vodstveni delavci dober zgled drugim.

Tudi za alkoholizem med mladimi drži, da je boljše preprečiti kot

Leto XXXVII
Št. 43

Murska Sobota
5. novembra
1987

Cena 350 din

VESTNIK

Vse dražje potovanje na Madžarsko

Čeprav smo pri nas veliko govorili in tudi pisali, da bi bilo potrebno doseči ukinitev obvezne menjave pri potovanju v Ljudsko republiko Madžarsko, ki so jo pred leti uvedli madžarski carinsko-financijski organi, so pred nedavnim spet povišali obvezno vsoto dinarjev, ki jih je ob prestopu meje potrebno zamenjati v forinte. Nazadnje je moral potnik s potnim listom obvezno menjati 10 tisoč dinarjev, zdaj pa je ta znesek povišan na 17.400,— dinarjev. Če potuje ta dva, je seveda treba vsoto podvojiti, za tri potrojniti itd. In če si namenjen samo na obisk sorodnikov ali znancev, se ti zdi takšna menjava pač previsoka in celo nesmiselna. Pri nakupu blaga, ki bi ga lahko prinesli z Madžarske, pa so dokaj stroge omejitve na obeh straneh meje. No, če kdo prestopi mejo z maloobmejno prepustnico, je dolžan zamenjati samo polovični znesek, to je 8.700,— dinarjev; zanje dobi 380,— sicer pa (za 17.400,— din) 760 forintov.

Morda še marsikdo ni seznanjen, koliko dinarjev je sploh dovoljeno nesti v tujo državo. Pri prvem potovanju s potnim listom je ta znesek 50 tisoč dinarjev, pri vseh nadaljnjih pa 20 tisoč dinarjev. Z maloobmejno prepustnico pa lahko ima potnik ob vsakem prestopu meje le 2 tisoč dinarjev.

J. G.

Narava počasi opravlja svoje poslanstvo. Ritem civilizacije marsikomu ne dopušča niti toliko, da bi zaznal prehod iz poletja v jesen, iz jeseni v zimo. Pa vendar so drvarnice že polne drv. Razen tam, kjer se ogrevajo na druge načine — med temi je še najlepši tisti, ko je dovolj toplota dveh src... Pa ljubezen na stran: otroka si gotovo ne belita glave z razmerjem cen naftnih derivatov, niti z našimi protinflacijskimi prizadevanji. In prav je tako. Otroštvo naj bo otroštvo. Ponosni smo lahko, da je v nekaterih delih naše pokrajine življenje še vedno polno starih dobrih, občutljivih vrednot.

KAKO SO PLAČANI POMURSKI ZDRAVNIKI?

URAVNILOVKA PRI REŠEVANJU ŽIVLJENJ

S pomočnikom direktorja Pomurskega zdravstvenega centra Štefanom Vučakom in direktorjem tozda Splošna bolnica dr. Rudijem Mikoličem smo se pogovarjali o plačah in nagrajevanju pomurskih zdravnikov. Predvsem ne škoduj — je bilo osnovno načelo antičnega zdravnika in v tem smislu smo se tudi mi pridružili »orkestru mnenj«, ki jih je sprožil primer predstojnika oddelka za ušesa, nos in grlo soboške bolnišnice dr. Jožta Požuna in zdravnice dr. Brede Farkaš, ki sta za opravljeno delo v juliju oz. avgustu dobila visoke (previšoke?) osebne dohodke. Dr. Po-

žun je ob 703 obračunanih urah zaslužil 1,587 milijona dinarjev, dr. Farkaševi pa so obračunali kar 751 ur, kamor se šteje dežurstvo, pripravljenost za pomoč specializantu in redno delo. Kako je moglo priti do te skrajnosti?

Dr. Mikolič je menil, da ima predstojnik pravico organizirati delo na svojem oddelku po lastni presoji, Vučak pa, da je škoda, ker se je to zgodilo, saj bi moral predstojnik zadevnega oddelka poskrbeti za ustrezno organizacijo dela. Primer ima v rokah odbor za delovno nadzorstvo, obravnaval ga bo tudi delavski

svet ter ukrenil vse potrebno za morebitno ugotavljanje neposredne odgovornosti. Dr. Mikolič: »V primeru dr. Požuna je prišlo do izvajanja pripravnosti v času, ko so dežurali njihovi specializanti. Pri nas imamo specializantke vključene v dežurstvo tudi v ostalih oddelkih, upravičenost in sposobnost za to pa ugotavlja — in nosi odgovornost — predstojnik vsakega posameznega oddelka. Seveda bi lahko tudi v teh primerih na drugih oddelkih uvedli pripravnost oz. stalno dosegljivost in jo plačali, vendar iz varčevalnih razlogov v to nismo šli.« Dr. Mikolič je dodal,

da bi brez pripravnosti plača še vedno znašala okrog 1,2 milijona dinarjev, sicer pa v tej zvezi še posebej opozoril na problematiko majhnih oddelkov. »Zaradi majhnega števila postelj v teh oddelkih ne moremo dvigniti števila zdravnikov na primer na deset. Trenutno je na ušesnem oddelku pet zdravnikov, od tega dva specialista, dva specializanta in en zdravnik, ki dela štiri ure, na očesnem oddelku jih je pet, na infekcijskem štirje in tako dalje. Na številu postelj in obseg dela je namreč normirano oz. določeno število zdravnikov.« Kar zadeva konkreten primer dr. Požuna in dr. Farkašev je še pripomnil, da pripravnost v času dežurstev njihovih lastnih specializantov ni bil običaj oz. to ni bilo dogovorjeno in potrjeno v samoupravnih organih, zavrnili pa, da bi bili v tej zvezi nedorečeni samoupravni akti. Sicer pa imajo trenutno pripravnost organizirano samo na ginekološkem oddelku, kjer sicer ponavadi dežura en zdravnik, če pa pride do večje operacije, pokliče na pomoč zdravnika, ki je v pripravnosti.

Vučak: »Nekaj podobnega se je zgodilo lani na istem oddelku, vendar ni šlo za tako skrajnost kot letos. Daleč od tega, da bi bili osebni dohodki v zdravstvu nasploh visoki. O tem govori podatke, da je plača, osnovna, za osem ur dnevno opravljenege dela nižja kot jo dobijo podobni profili v gospodarstvu. Septembrska plača specialista splošne bolnišnice je recimo znašala nekaj nad 433 tisoč dinarjev — brez dopolnilnega dela. Zdravnikov osnovni OD je bil v septembru 381.956 dinarjev, za višji kader 289.952 dinarjev in za srednje medicinsko sestro 233.495 dinarjev. (Mimogrede: Vučak je dobil septembra 640 tisočakov, dr. Mikolič 570 tisočakov.) Razmerja med najvišjim in najnižjim

OD se gibljejo po posameznih tozdih od 1:3,65 do 1:4,08, kolikor znašajo v zdravstvenih domovih v Gornji Radgani, Lendavi, Ljutomeru, na Zavodu za socialno medicino in higieno ter v delovni skupnosti Pomurskega zdravstvenega centra.« Zanimalo nas je, kako plačajo zdravnika, ki je nekomu rešil življenje in v to vložil vse svoje znanje in sposobnosti. »V glavnem je to bolj teoretično vprašanje in takega nagrajevanja nimajo nikjer. V naši delovni organizaciji je kot drugod — dobivamo pavšalno mesečno plačo ne glede na to, če kdo kaj bolje naredi ali uspešneje operira. Vse je odvisno od števila opravljenih delovnih ur,« je povedal pomočnik direktorja PZC.

Dr. Mikolič: »Prepričan sem, da bi tisti zakonci, ki jim zdravnik v času pripravnosti reši življenje otroka, rade volje položili tudi 150 in več starih milijonov dinarjev. Cena življenja je pač nemerljiva. Dejstvo je tudi, da so bili pred leti zdravniki v pripravnosti oz. so dežurali ne da bi bili za to plačani. Nihče se tudi ne sprašuje o pripravnosti ali dežurstvu gasilcev ali miličnikov, čeprav v sistem času ni požarov ali kraj.« Kakorkoli slednje za koga zveni demagoško, ni prav nič demagoškega v zahtevi, da bodo morali v PZC slejkoprej preiti na plačevanje (nagrajevanje) kakovostnih kadrov, v nasprotju bo fluktuacija — predvsem mislimo na odhode — še večja. Uravnilovka pri reševanju življenj pač ne more biti dopustna. Toliko manevrskega prostora je najbrž tudi v njihovih samoupravnih aktih, ki so jih pred kratkim uskladjali s slovenskim panožnim sporazumom. V nasprotju bi kdo zlobno pomislil, da nekomu ustreza, če bo še naprej tako.

Branko Žunec

Udari konja, ki hiti, ne tistega, ki stoji!

Soboški konfekcionariji so s približno 40 milijoni (konvertibilnega!) izvoza temeljni nosilec te dejavnosti v Pomurju, saj je to okrog 60 odstotkov regijskega. Sistem s šest tisoč zaposlenimi že dolga leta ne pristaja na povprečništvu (beri: dušenje v kriznih razmerah), ampak si vedno znova, pa tudi na daljše roke, začrtujejo obsesne načrte, podkrepjene z zdravim poslovnim razumom, ki temelji na ekonomski logiki in seveda (brez tega bi bili vsi načrti zaman) rezultatih dela vseh zaposlenih. Morda se zdijo za pomursko (nizko) povprečje ti načrti velikopotezni, pa vendar je v sodobnem poslovanju jasno, da so zgolj taki, da onemogočajo še večje zaostajanje za razvitejšimi. Kajti danes v tovrstnih tovarnah na primer ni več stroja brez računalnika, vsak od teh pa stane od 90 do 200 tisoč mark. Kje je tu klasična singer-tehnika... Osrednja naloga ostaja v Muri izvoz na konvertibilni trg, pri čemer se naprej mislijo povečevati kakovost in modnost izdelkov ter

točnost dobave — vse to pa je najboljši porok za še močnejši Murin image doma in predvsem na tujem. Ob tem je nujna krepitvena funkcija mešane firme Westmur v zahodni Nemčiji, ki ne obstaja zgolj za izvoz v to deželo, pač pa naj bi zagotovila večjo razpršenost izvoza — omejevanje na en sam trg je v teh časih in v tej panogi zelo tvegano. Letos so v Westmuru ustvarili za 25 milijonov mark izvoznih poslov. V kratkem pa je mogoče pričakovati podobno firmo tudi v ZDA, vendar šele, ko bodo razmere za tovrsten nastop na ameriškem tržišču ugodnejše.

Proizvodnja za domači trg bodo omejili, posebej tiste programe, ki jih doslej v redni prodaji niso prodali, ampak šele v razprodajah. Svoje kupce bodo v Muri tudi selekcionirali, kajti to zdavnaj ni več moda za vse in vsakega (tudi po cenah ne!) — to je dejstvo, ki ga gre razumeti v poslovnem, trženjskem smislu, ne pa kot kakršnokoli diskriminacijo nekaterih kupecev. Ko smo

že v domačih logih, še nekaj besed o reprodukcijskem materialu: tkanine so namreč v določenih primerih (in niso vedno krive subjektivne slabosti izdelovalcev!) za želeno — in zdaj že tudi zahtevano — Murino raven izdelkov preslabe. Predpisi pa taki, da uvoz otežujejo. Sicer pa o

RAZVOJ MURE

predpisi ne gre zgubljeni besed, posebej ne v zvezi z deviznim zakonom, ki niti najmanj ne spodbuja izvoznih aktivceev — če bo ostalo tako tudi po 12. novembru, oziroma ko bodo sprejeli nov devizni zakon, je tudi poslovanje tako uspešnega sistema, kot je Murin, pod velikim vprašajem.

Na ravni delovne organizacije bodo organizirali razvojno tehnološko službo, ker je jasno, da je treba organizacijo dela, pa tudi opremo in tehnologijo, neprestano posodabljaliti. Tako bodo še ta mesec namestili nov poslovni računalnik, predvidevajo pa

še vrsto bolj ali manj računalniško vodenih novosti. Vlaganj v zidove ne potrebujejo več, osnovni vzrok pa je (pravilno) spoznanje, da bi jim kaj takega na sedanji stopnji razvoja prineslo zgolj stroške.

Ob vsem se v Muri zavedajo tudi nujne vlaganja v proizvodne programe, ki prihajajo v regijo in ki imajo prihodnost. Tako je bil Murin kapital udeležen pri rogašovskem Livu, Ljutomerškem LTH, farmi nesnic v Gornjih Petrovcih, kobiljanskem Utoku in Panoniji, ki se ukvarja z izdelovanjem nadomestnih delov za šivalne stroje. Razvoj s tem še zdaleč ni izrpan. Še vrsta večjih ali manjših posegov je, ki naj bi izboljšali poslovno in uspešnost kolektiva. Vendar pa se sprašujemo, koliko bodo okoliščine Muri dopuščale, da se razvoja v železni smeri. Žal so dandanes (enkrat že omenjeni) predpisi, pa včasih tudi ravnanje ožje družbene skupnosti, vse preveč naravnani v molžo tistih, ki imajo (pa to zato, ker so nekoč vlagali, še vedno vlagajo in dobro delajo), za hranjenje onih, ki iz tega ali onega vzroka životarijo. Dokler bo tako, se bodo slednji kar dobro počutili, mi pa bomo za naslov pisanja o razvojnih načrtih tako uspešnega kolektiva kot je Mura, žal še naprej zapisovali podobne stavke, kot smo ga tokrat.

Bojan Peček

Med večdnevnim obiskom jugoslovanske državne delegacije v nekaterih latinskoameriških državah, je predsednik predsedstva SFRJ Lazar Mojsov v osrednjem parku v mehiškem Ciudadu Mexicu odkril imponanten spomenik Josipu Brozu Titu.

Prevlada hitrih in odločnih ukrepov

Sporočilo o prihodu posebnih zveznih enot milice na Kosovo, je prišlo v tujini na prve strani časopisov. Odmev je neverjetno velik in to je tudi razumljivo, saj v Jugoslaviji nismo bili vajeni tovrstnih sporočil. Prav zaradi odmeva v tujini je Tanjug že naslednjega dne sporočil, da na odločitev predsedstva Jugoslavije, da na Kosovo pošlje odred mišičnikov, ni vplival noben konkreten dogodek, pač pa grozi nevarnost nadaljnjih konfliktov in poslabšanja zapletenega položaja na Kosovu.

Sporočilo o odredu mišičnikov je prišlo dan po seji pokrajinskega komiteja zveze komunistov Kosova, na kateri so izključili šest uglednih politikov s pojasnilom, da so posledice krivi za razraščanje albanskega nacionalizma in separatizma. Le nekaj dni

pred tem so bile v Prištini in drugih krajih burne demonstracije žensk zaradi nespretne izjave dolgoletnega politika Fadile Hoxhe, da so lahkotne ženske od drugod, ne pa Albanke. Tudi bojkot pouka srednješolcev ni preprosta zadeva, posebno zato ne, ker so pri vseh dosedanjih nemirih, posebno pri tistih leta 1981, porivali v antijugoslovanske demonstracije prav mladino. Torej, nekaj se vendar dogaja in zato je predsedstvo sodilo, da velja iz preventivnih razlogov poslati na Kosovo poseben odred.

Toda kljub temu ukrep presežne in to predvsem zaradi javnega tako rekoč dramatičnega sporočila, ki ni imelo nobenega drugega namena, kot opozoriti javnost na morebitno zaostrovanje na Kosovu, opozoriti Albance na Kosovu, da gre zares in

hkrati povedati, da je problem Kosova jugoslovanski, ne pa samo srbsko-albanski. S prisotnostjo zvezne milice so posredno izrazili nekakšno nezaupnico kosovski milici, ki je bila že nekajkrat kritizirana, da ni dovolj uspešna pri zatiranju separatističnega in nacionalističnega gibanja. Ne nazadnje sodi ukrep v sklop hitrih in trdnih odločitev. Znano je, da so v Jugoslaviji deljena mnenja o postopkih za razrešitev nakopičenih protislovij na Kosovu. Vsekakor je na moči pridobila tista struja, ki zagovarja hitre in odločne ukrepe, s političnega prizorišča pa se je moralno umakniti struja, ki je dokazovala, da je mogoče razrešiti zapleten kosovski problem počasi in potrpežljivo.

Pri vsej tej zadevi pa ne bi bilo odveč poslati na Kosovo zvezne inšpektorje in zvezne sodnike kar ustava ne dovoljuje da bi v kali zatrli nespoštovanje normalnih državljanjskih dolžnosti, kot je plačevanje najemnine, električnega toka, vode, registracija avtomobilov in ne nazadnje naročnine za radio in televizijo. Ta oblika pasivne rezistence in nespoštovanja osnovnih pravil državljanjskega vedenja je prav tako nevarna, kot pritiski na Srbe in Črnogorce.

Že aprila so vedeli

Republiški sekretariat za notranje zadeve BiH je že sredi aprila odkril, da je sozd Agrokomerc v zadnjem lanskem četrtletju prek svoje interne banke izdal za več kot 110 milijard dinarjev menic in s tem za 60 milijard dinarjev presegel svoj kratkoročni kreditni potencial. Hamdija Pozderac je takrat kot član predsedstva SFRJ odločno nastopil proti RSZN. O informaciji sekretariata za notranje zadeve je 19. aprila razpravljalo predsedstvo BiH, prav tako pa tudi o pismu, ki so ga — sedaj se je izvedelo, da na pobudo H. Pozderca — napisali vodilni ljudje družbenopolitičnih organizacij V. Kladaše in v katerem so se na dolgo razpisali o razvoju Agrokomerca, njegovem pomenu za državo in o vlogi Fikreta Adžića. Obtožili so varnostno službo, ki da »zlorablja« svoja pooblastila in s svojim ravnanjem škoduje Agrokomercu. Prejšnji teden so odkrili celo vrsto poneverb in zlorab službenega položaja. Gre za preko milijon dolarjev in za velike dinarske zneske.

En sam volilni glas

Nedavne deželne volitve na avstrijskem Gradiščanskem so dale takšen rezultat: socializem je za absolutno večino v parlamentu manjkal en sam glas, ljudska in svobodnjaška stranka pa sta lahko dosegli večino le z dogovorom o koaliciji. Zato je bilo že ves čas jasno, da bo novi deželni glavar Gradiščanske, Fery Sauerzopf, iz vrst ljudske stranke. Na tajnih volitvah prejšnji petek pa je nekdo od poslancev deželnega zbora, ki je bil sicer izvoljen na listi ljudske stranke oziroma svobodnjakov, volil Hansa Supötzta, socialističnega kandidata za deželnega glavarja. Tako je Sipötz nepričakovano postal glavar.

Jugoslovani — »barbari«

To trditev je pred dnevi izrekel belgijski notranji minister Joseph Michel. V intervjuju za revijo Exelusijs je potem na trditev, da so to rasiistična stališča, odgovoril, da Arabcevi, Maročani, Turki in Jugoslovanci ne more

imenovati drugače kot barbari. »To so ljudje, ki prihajajo od daleč in nimajo nič skupnega z našo civilizacijo. Preti nam nevarnost, da doživimo enako usodo kot rimsko cesarstvo, ki so ga uničili barbari«, je dejal minister.

Simpozij o manjšinah

V okviru slovesnosti ob avstrijskem državnem prazniku (26. oktobra) je bil na Dunaju mednarodni simpozij o položaju manjšin. Budimpeštanski profesor Csaba Kiss, ki je na simpoziju govoril o vlogi kulture in literature pri razvoju in ohranitvi narodnostnih manjšin, je med drugim dejal, da je obravnavanje madžarske narodne skupnosti v Sloveniji vsem državam lahko za zgled, direktor slovenske gimnazije v Celovcu dr. Reginald Vospernik pa je trdil, da je slovenska narodnostna skupnost v Avstriji deležna le delne zaščite, gradiščanski Hrvatji pa nobene.

(Proti)inflacijski program

Te dni smo slišali govornika na televiziji, da so imeli v hrvaških republiških krogih čez sedemdeset pripomb na skupno nekaj čez 130 členov protinflacijskega programa, ki ga je pripravil zis. Tako večinsko nesoglasanje v pripravah usklajevanja stališč republik in pokrajin ustvarja dvom, da bi namreč lahko tudi ta protinflacijski program deloval inflacijsko, saj ne kaže prizadevanj, da bi ta gordijski voz presekali, temveč prizadevanje, da naj bi položaj občanov in našega gospodarstva ublaževali, kolikor se da, torej prenašali naše sedanje težave na prihodnje generacije, češ da so se prejšnje generacije prezdolževale zelo dolgo, pa torej ne gre pričakovati, da bo vse vrnila ena sama generacija.

Zgodba bo zelo zanimiva, saj se bo nagnila h koncu šele proti koncu leta, ker vemo, da vsak tak način sporazumevanja traja navadno pol leta, in je že pravi čudež, če se bo to s protinflacijskim programom lahko zgodilo v polovici tega običajnega časa.

Ker pa se je Agrokomerčeva zgodba dogajala ob dosedanjih protinflacijskih programih in stabilizacijskih dolgoročnih programih, da o drugem niti ne govorimo, ekonomisti dvomijo, da bo s tem novim stabilizacijskim programom kaj boljšje — najbrž bodo naši iznajdljivejši iznašli še neodkrit način dodelitve sredstev oziroma gospodarjenja s tujo akumulacijo, ko so dosedanje potegavščine s tujo akumulacijo izven dežele in v sami deželi že toliko znane, da jih niti odkrivati več ni treba.

Vsem nam se zdi vsak tak novi program nekakšno krpanje stare karoserije gospodarjenja, in to v pričakovanju, da bo na ta način nastalo nekaj novega, čeprav se že dodobra zavedamo, da nam nikakršno krpanje ne pomaga, saj je nove razsežnosti življenja mogoče ustvariti na povsem novih temeljih, ki pa jih ni treba zoževati od temeljev, ki so postavljeni s programom ZKJ in ki jih najbolj ilustrativno zaznamo v Cankarjevi povesti o hlapcu Jerneju in njegovi pravi, ki ponazarja pravo vsebino osvobajajočega dela.

Že v preteklosti smo se mnogokrat srečali s poskusi, da bi nastajajoče probleme premostili s spreminjanjem ustave do takšnih podrobnosti, da bi bilo na enem mestu odgovorjeno na vse praktične postopke, vendar smo s tem dosegli samo povečanje besedila Ustave.

Upanje, da se življenje lahko spreminja s spreminjanjem napisanega v temeljnem in drugih zakonih, nas torej pušča v lagodnem čakalju na to, kaj se pride na tem in takih področjih, kar je navsezadnje videti tudi v vsebini protinflacijskega programa, ki ni pravilo ravnanja za zdaj takoj, temveč za potem. Za kako dolgo potem, lahko šele ugibamo, kajti tudi z ustavnimi spremembami bo veliko preglavice, veliko modrovanj, iskanja dlake v jajcu, ugibanja o tem, ali je bila velj koš ali pa jaje.

Pomeni, da uspešnejše gospodarjenje pravzaprav ni toliko odvisno od papirjev, ki opredeljujejo to ali ono ali to in ono, kolikor je odvisno od resnične opredeljenosti za osvobajanje dela, kar pomeni, da je mogoče tudi na podlagi že zastarelih zakonov in morebiti tudi zastarelih ustav (?) delovati optimalno komunistično, ne samo z najboljšimi namerami, temveč tudi z najboljšimi učinki. Tako so končno komunisti vselej delovali, pa naj je bilo tako ravnanje še tako nevarno ali tvegano.

Kaže, da si tudi zis na neki način s svojim nenehnim papirnatim ukrepanjem predvsem umiva roke, češ mi delamo, od koristnosti dela drugih pa je odvisno, ali bo naše delo končno uspešno ali pa ne.

Že samo dejstvo, da nihče ne verjame, da je mogoče inflacijo ustaviti na tak način, saj že zdaj predvidevajo, da bo prihodnje leto čez 200-odstotna, postavlja vprašanje: kaj pravzaprav storiti v takšnem jutri? Ali se ne bo tedaj pojavljalo novo prizadevanje po nadaljnjem odlaganju sedanjih bremen za prenašanje na jutri, torej v prihodnost, in kakšna politika je pravzaprav to?

Pravijo sicer, da človeka rešuje optimizem in da je marksizem pozitiven futurizem, v nasprotju s poplavo črnega futurizma ne samo v književnosti, vendar to najbrž ne opravičuje taktike popuščanja v tekmi, ki zahteva skrajno nepopustljivost.

Viktor Širec

PISMO IZ BEOGRADA

V ŽARIŠČU DOGODKOV

»SVETA KRAVA« DVANAJSTERICE

Krize v zahodnoevropski dvanajsterici, reševanje problemov, ki so zanje značilni, nezmožnost ministrov, da se jih lotijo dovolj energično in, kot posledica vsega tega, še globlji problemi — vse to so fenomen, ki se v EGS pojavljajo malodane ciklično in jih je skorajda mogoče tudi časovno predvideti. Tako tudi zdaj, ko se v dvanajsterici z maksimalnim zagonom lotevajo posegov v kontroverzno kmetijsko politiko.

Kar zadeva kmetijsko politiko oziroma reformo edine resnične skupne strategije zahodnoevropske integracije, ki jo vsa ta leta, odkar obstaja, drago plačuje, se nova formula imenuje proračunski stabilizatorji, ki naj bi povežali reševanje kmetijske in proračunske politike. To je samo ob sebi že tako tesno povezano, saj požiira dvanajsterična »sveta krava«, kot pogosto imenujejo skupno kmetijsko strategijo, vsako leto dobri dve tretjini skupne blagajne. Ze preprosta logika za došča za ugotovitev, da so veliki stroški za kmetijsko politiko glavni krivci za velikanski primanjkljaj, ki se odpira tudi letos v dvanajsteričnem proračunu in ki ga je v konkretnih številkah mogoče opredeliti takole: za letos je predsednik Evropske komisije Jacques Delors predlagal, da bi članice prispevale v blagajno 41 milijard ecujev (1,15 ameriškega dolarja je 1 ecu), od tega pa naj bi pospeševanju proizvodnje, subvencijam, ki naj bi pokrile razliko med tujimi nižjimi cenami, to je tistimi na svetovnem trgu in višjimi domačimi, monetarnim kompenzacijskim zneskom in še čemu, kar sodi med instrumente kmetijske politike, torej letos namenili 27 milijard ecujev iz skupne blagajne. Zanimivo je in zelo zgovorno, ko gre za dokaze

o neučinkovitosti in kontraproduktivnosti kmetijske politike, ki se je v dolgih letih svojega obstoja izrodila do lastnega nasprotja, da se vse bolj kopičijo velike količine živin, s katerimi v skupnosti ne vedo, kaj bi. Stroški, ki jih v integraciji namenjujejo kmetijski politik, se zdijo vsem previsoki: od komisarjev do ministrskega sveta in članic, ki jih ministri v svetu zastopajo. Ne glede na konsenz, ko gre za mnenje, da je v kmetijsko reformo treba končno globoko poseči, pa ni dogovora, ki bi v ta namen predvidevali tudi konkretne akcije. Tudi zadnja sestanka zunanjih in kmetijskih ministrov v Luksemburgu nista odgovorila na to vprašanje in tako se bo začarana spirala težav v dvanajsterici nadaljevala najverjetneje do decembra, ko se bodo v Kobenhavnu sešli voditelji držav in vlad.

Kakšno izhodišče bodo imeli? Komisija je v začetku leta predlagala zunanji okvir, ki ga je pozneje dopolnila s konkretnimi predlogi, da bi se reforme v kmetijski politiki lotili s trojno kombinacijo. Omejili naj bi proizvodnjo v kmetijstvu, znižali cene, o katerih se vsako leto dogovarjajo v okviru tako imenovanega »zelenega maratona« in postavili strožja pravila za odkup pre-

sežkov hrane, ki jo proizvajajo kmetje v državah članicah. Za nekatere pridelke bi to pomenilo vzpostavitev ravnotežja med ponudbo in povpraševanjem, skratka, boljše delovanje tržnih zakonitosti, dejansko pa bi se s tem zmanjšali tudi stroški za kmetijstvo.

Toda po drugi strani je jasno, da reformatorski predlogi Evropske komisije ne bi imeli za posledico tako daljnosežnih učinkov, kot je denimo vzpostavitev svobodnega trga za ves kmetijski sektor, pa tudi dosegi vseh predlaganih reform v kmetijstvu bi bili, kot menijo nekateri v stekleni palači Berlaymont (sedež komisije), veliko krajši, kot bi si bilo želeli. Skeptičnost gre ponekod celo tako daleč, da navajajo te ugovore: predlogi reform bodo — če jih bodo končno sprejeli ministri — pomagali stabilizirati stroške za kmetijstvo v vseh njegovih glavnih sektorjih, vendar to še ne pomeni, da jih bodo tudi zreducirali in da bodo hkrati zmanjšali tudi stroške za kmetijsko politiko v celoti. Slednje je namreč dvanajsterična požobna želja že vrsto let, odkar sredstva v blagajni niti približno ne dohitevajo apetitov kmetijske politike. Vse, kar lahko v tem trenutku dosežejo — pa še za to bo treba veliko dobre volje pri vseh članicah — je stabiliziranje kmetijskih stroškov, ki iz leta v leto nezadržno naraščajo. Skratka, reforme naj bi dosegle, da bi računski za kmetijsko politiko postali v prihodnjih letih predvidljivi, in sicer v realnem obsegu.

Predvidljivost je v danem trenutku več kot nujna, stroški skladiščenja presežkov hrane — če upoštevamo le to vrsto stroškov — dosegajo astronomsko raven in nič čudnega ni, če se srečuje skupnost letos z največjo finančno krizo v svoji zgodovini. V jeziku števil bi to argumentirali takole: stroški »konservacije« velikanskih količin pridelanih živin, ki jih v skupnosti ne morejo niti porabiti niti prodati na tujem trgu, so lani dosegli skorajda neverjetnih milijon 400 tisoč ecujev. A tu gre le za stroške skladiščenja, stroški in izgube, ki jih ima dvanajsterica s presežki masla, denimo, ki ga pošilja kot pomoč, ali pa s predelavo vina v alkohol, transportom, ki vse to spremlja, in še s celo kopico podobnih opravil, dvignejo ves znesek do višine več milijard ecujev.

Račun ni neverjeten, če upoštevamo, da skladiščijo v EGS — tako navaja zadnje poročilo Evropske komisije — od 12 do 15 milijonov ton žit vsako leto. Drugi podatek govori o 200 tisoč tonah mleka v prahu, o 200 do 300 tisoč tonah masla, sto tisoč tonah govejega mesa, manjših jezerih olivnega olja itn. Skratka, skrajna meja, ko naj bi v dvanajsterici resno in globoko zarezali v svojo kmetijsko strategijo, je že davno dosežena.

(po GV)

globus

WASHINGTON — Po mnenju ameriškega ministra za energijo bo Iran najverjetneje poenil svojo nafto, da bi tako nadoknadil izgube, ki jih je povzročila prepoved iranske naft v ZDA. Prepoved uvoza je prejšnji teden razglasil predsednik Reagan.

BRUSELJ — Komisija evropske skupnosti je podprla sklep petih članic, da do leta 1992 zgradijo severnoevropsko omrežje hitrih železnic. Vlak, ki bi vozil s hitrostjo 300 kilometrov na uro, naj bi povezoval Pariz, London, Amsterdam, Bruselj in Köln. Gradnja železnice bo stala blizu 8 milijard dolarjev.

NEW YORK — Najnovejša raziskava ameriškega javnega mnenja, ki so jo izvedli po borzni krizi, je pokazala, da kar 60 odstotkov Američanov meni, da se gospodarski položaj v državi slabša, 43 odstotkov anketiranih Američanov pa je prepričan; da so ZDA tik pred hudo gospodarsko krizo.

TOKIO — Tudi japonska vlada da razmišlja o morebitni prepovedi uvoza naft iz Irana. Med razvitiimi državami je Japonska največji kupec iranske naft.

RIM — Svetovna organizacija držav pridelovalk vina je Ljubljano priznala za enega od 133 »mest vina«. Čeprav je naša država ustanovna članica te organizacije od leta 1924, je bila šele zdaj deležna prvega največjega priznanja.

MOSKVA — V centralnem komiteju KPSZ in njegovem politbiuroju se je razvnel oster spor okoli vprašanja, ali resnost in hitrost v izvajanju reform ustreza temu, kar je sklenil kongres KPSZ. Prvi sekretar moskovske komisije KP Boris Jelcin je ostro kritiziral mlachnost v izvajanju perestrojke in zagrozil z odstopom, ki pa ga niso sprejeli.

KIJEV — Metropolit Kijeva in Galicije Filaret je pred dnevi izjavil, da razmere za prihod papeža v Sovjetsko zvezo še niso dozorele. Papežev obisk v SZ so povezovali s tisočletnico pokristjanjevanja kijevske Rusije, ki jo bodo slavili prihodnje leto.

globus

Ščuko v ribnik s krapi!

Gospodarski osebki pri nas se obnašajo vse preveč samozadovoljno, v današnjih časih tudi vdano apatično, od nikoder ni prave pobude za boljše, kakovostnejše delo. Pravo slednje — kakovost namreč — naj bi bila ščuka v ribniku s krapi, ki jih bo prisilila k živahnosti in s tem posredno k večji produktivnosti.

Republiška gospodarska zbornica je že pred dvema letoma pripravila gradivo o pomenu kakovosti za vsako gospodarstvo. Pa ne le kakovosti izdelkov, pač pa tudi samega dela. Lani so pri tej instituciji ustanovili svet za kakovost, ki naj bi skrbel za prebujanje tovrstne zavesti (predvsem pri najodgovornejših od direktorja navzdol) v vsakem ozdu. Prejšnji teden je bila na obisku v Murski Soboti Zdenka Jurančič, sekretarka omenjenega sveta, da bi tudi pomurskemu združenem delu razložila pomen skrbi za kakovost, kar je eno temeljnih izhodišč za uspešen izvoz, ki ga že dlje časa poudarjamo kot temelj prema-

govanja sedanjih gospodarskih združb. Izvršni odbor medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje je pobudo sprejel in v bližnji prihodnosti bodo verjetno organizirali enodnevno konferenco o kakovosti — za zdaj se še niso odločili, če za vsa regijsko gospodarstvo, ali pa kakšno od panog, kjer je pomanjkanje kakovosti eden osrednjih problemov. V poštev bi prišli na primer lesarji ali kovinskopredelovalna industrija. Vsi kolektivi, ki bodo sodelovali na konferenci, se bodo morali obvezati, da sestavijo pisen program za izboljšanje kakovosti, česar v pomurskem združenem delu še ni.

Nedvomno koristni pobudi

je mogoče oporekati zgolj v eni smeri, in to je bilo tudi slišati na izvršnem odboru MGZ. Predsednik Ljubljanske banke-Pomurske banke Janez Lanšček in Murin direktor Božo Kuharič sta si bila edina, da je kakovost tista sestavina uspešnega poslovanja, ki mora biti enostavno vgrajena v zavest in ravnanje vseh poslovoznih delavcev, tudi ozdov v celoti. Zato je vsako »vcepiljanje« skrbi za kakovost od zunaj (v tem primeru gospodarskih zbornic) umetno početje, ki je v normalnem, trženjskem in odprtem gospodarskem sistemu odveč. Teoretično je to gotovo res, vse kaj drugega pa je jugoslovanska praksa. Zato je tudi tovrstna ščuka republiške GZ v ribnik krapov slovenskega gospodarstva (s častnimi izjemami) zelo dobrodošla.

Bojan Peček

Kadrovske priprave ZK na volilne seje

Na ponedeljkovi seji predsedstva OK ZKS v Murski Soboti so osrednjo pozornost namenili kadrovske priprave na programsko-volilne seje osnovnih organizacij Zveze komunistov, ki morajo biti opravljene v letošnjem novembru oziroma decembru. O tem so predhodno razpravljali tudi člani komisije za organiziranje in razvoj ZK pri OK ZKS, ki so pregledali izvajanje rokov v vseh partijskih organizacijah soboške občine. Ugotovili so, da je večina vodstev OO ZKS do predvidenega roka opravila aktivnosti in evidentirala komuniste za najodgovornejše funkcije v svojem okolju. Ker so se z

njihovimi imeni strinjali tudi člani predsedstva OK ZKS, je tako prižgana zelena luč za nadaljevanje kadrovskega postopka v OO ZK.

V razpravi so opozorili tudi na pomanjkljivosti, pri čemer so omenili predvsem 6 osnovnih organizacij, večinoma iz krajevnih skupnosti, ki sploh niso seznanjene z rokovnikom in pri njih ni mogoče govoriti o kakršnikoli aktivnosti. To so OO ZK v krajevnih skupnostih Martjanci, Bratonci in Dokležovje ter v delovnih organizacijah Elektro in Zvezda in v sekretariatu za občo upravo. Poleg tega so na terenu predvidene tudi nekatere organi-

zacijske spremembe. Vse OO ZK, ki doslej niso opravile svojih dolžnosti, so na seji predsedstva OK ZKS opozorili na spoštovanje statutarnih določil in odgovornosti pri kadrovske priprave. Po potrebi bodo v te aktivnosti vključili tudi člane OK ZKS. Dogovorjeno je, da bo celodnevni seminar za nova vodstva OO ZK 17. decembra. Na njem bodo obravnavali štiri teme: Aktualne družbenopolitične razmere, ZK in različni idejni tokovi, vodenje sestanka in medsebojni odnosi.

V nadaljevanju seje so med drugim govorili o političnih izhodiščih protinflacijskega programa, ki ni naletel na ugoden odmev, ker po mnenju razpravljalcev ne zagotavlja odpravljanja inflacije. Podprli so tudi kandidaturu Vlada Kereca za novega podpredsednika soboškega izvršnega sveta, odgovornega za družbene dejavnosti, in Zdenke Vidovič za predsednico komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Murska Sobota.

Milan Jerše

ZASEDANJE ZBOROV SO LJUTOMER

O čem naj odloča delegat?

V kratkem vmesnem dvogovoru med zasedanjem zbora združenega dela SO Ljutomer sem mimogrede prišel pred predsedniku izvršnega sveta SO Ljutomer Ozvaldu Tučiču skoraj ogorčeno vprašanje: »Kaj pa je vendar z delegati iz združenega dela, saj sploh ne razpravljajo — pa še za pomembna vprašanja gre.« Odgovor je bil kratek in lakoničen: »O čem pa naj razpravljajo, saj skoraj o ničemer več ne odločajo!«

In res je bila na zboru združenega dela zgolj telovadna seja z dviganjem rok in potrjevanjem predlaganih stališč, kot da delegatov ne bi moralo zanimati poročilo o izvajanju letošnjih naložbenih programov v občini Ljutomer ali o družbeni skrbi za ostarele občane.

Na seji zbora krajevnih skupnosti je bilo živahneje, saj so obravnavali tudi poročilo o opravljenih hidromelioracijskih delih in problematiki pri nadaljnjem izvajanju sprejetih programov. Delegati so bili glasni predvsem pri sprejetju dokumentov o melioracijah na območju Kozarice—Virja, saj so morali sprejeti odlok po enofaznem postopku, brez temeljite razprave v bazi in s premalo strokovne razlage. Pa tudi ti delegati so v celoti podprli ponujena stališča in sklepe. Na družbenopolitičnem zboru pa je bilo tokrat vroče, saj so (tudi na dveh drugih zborih) precej razpravljali o poročilu o socialno-varstveni problematiki borcev NOV. Po mnenju nekaterih je poročilo preveč enostransko in na trenutke celo žaljivo za nekatere socialno-zdravstvene ustanove.

Skratka — za to sejo zborov SO Ljutomer bi lahko zapisali, da je bila takšna, kot večina drugih v zadnjem času, saj so delegati odločali o že odločenem.

Dušan Loparnik

Sejo družbenopolitičnega zbora so popestrili s krajšo slovesnostjo, saj so Julki Bežjak iz Ljutomera izročili visoko državno odlikovanje — red zasluga za narod s srebrno zvezdo. S tem odlikovanjem ji je predsedstvo SFRJ izreklo priznanje za dolgoletno delo na socialno-humanitarnem in kulturnem področju. Odlikovanje ji je v imenu predsedstva SFRJ izročil Matija Sever, predsednik SO Ljutomer.

Murska Sobota

O resoluciji za prihodnje leto

Že ocena stanja ob prehodu v leto 1988 kaže, da v soboški občini letos ne bodo uresničili usmeritev in z resolucijo načrtovanih materialnih okvirov razvoja. Odstopanja so vidna tako pri družbenem proizvodu kot pri industrijski in kmetijski proizvodnji, pridružujejo pa se tudi zaposlovanje in produktivnost dela. Le z izvozom naj bi dosegli predvideno 6-odstotno rast, medtem ko so vse oblike porabe realno nižje kot leto prej. Kljub dokaj obsežnim in jasno začrtanim ciljem, predvsem glede preustroja gospodarstva, uvajanja novih programov in združevanja sredstev za naložbe, v občini ni zaznati premikov. Zaradi skromnih naložbenih vlaganj, ki niso omogočila večje produktivne zaposlenosti in odprave relativno visoke brezposelnosti, kakor tudi težave pri oskrbi industrije s surovinami in reprodukcijskim materialom, so tudi zaostali za načrtovano 3,5-odstotno rastjo industrijske proizvodnje. In če

k temu prištevamo še težave kmetijstva zaradi neurja s točo, ki je poškodovala precej pridelkov, zastoje v gradnji gospodarske infrastrukture in posledice novega obračunskega sistema, ki so jih posebej občutili v družbenih dejavnostih, je upravičena zaskrbljenost članov soboškega izvršnega sveta, kako bo možno v prihodnjem letu uresničiti ključne cilje. Ti pa so povečanje obsega proizvodnje na osnovi kakovostnih dejavnikov gospodarjenja, pospeševanje proizvodnje hrane z višjim vrednotenjem domačih surovin, večja naložbena aktivnost, krepitev izvozne naravnosti ter povečanje akumulacije in reproduktivne sposobnosti soboškega gospodarstva.

Zato je umestno navesti vsaj nekaj osnovnih poudarkov s seje izvršnega sveta v Murski Soboti, ko so razpravljali o delovnem gradivu za pripravo resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine v letu 1988. V združenem delu ni kakih večjih ambicij za vlaganje sredstev; s katerimi bi lahko odprli nova delovna mesta in s tem dvignili število zaposlenih. Tudi kmetijski bi morali slej ali prej priti na dan s konkretnimi programi, ne pa, da že nekaj časa samo govorimo o možnostih razvoja sadjarstva na Goričkem. Nesprejemljivo je, da nekatere organizacije, navedli so tozdr. Proizvodnja kremenčevega peska Puconci, že vrsto let zapisujejo enake programe naložb. Na takšno prakso ni možno pristajati v nedogled. Omenili so tudi delovna kolektiva Platane in Bliška, ki sta se znašla v velikih težavah in kjer brez zagotovljenega programa del ter konkurenčnosti na trgu, kjer se razmere poslabšujejo, ni možno računati na prihodnost.

Tudi tokrat so to problematiko povežali s prečo kadrovske in štipendijsko politiko, strinjali pa so se tudi z nujnostjo racionalizacije del v sish materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti. Skratka — ostaja še veliko odprtih vprašanj, zapisanih v delovnem gradivu občinske resolucije za leto 1988, o katerih se bodo izrekli tudi delegati zborov skupščine občine.

Milan Jerše

SEJA ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE GORNJA RADGONA

Delegati gostje Radenske

14. seja zborov skupščine radgonske občine se je razlikovala od prejšnjih tako glede mesta kot časa trajanja — namesto v Domu gasilcev in civilne zaštite v Gornji Radgoni, kjer je večina sej, so se delegati zbrali v dvorani hotela Radin, kar je izvajanje načrtovanega, da bodo seje skupščinskih zborov tudi v delovnih organizacijah. Tako je generalni direktor Radenske Herbert Sefer uvodoma pozdravil vse zbrane in jih seznanil s poslovanjem Radenske in z največjimi težavami, s katerimi se morajo ubadati. Po končanem zasedanju so si delegati ogledali še obrate Radenske v Boračevi. Petkova seja (30. oktobra) pa je bila izjemna tudi zaradi tega, ker se je končala pred trinajsto uro (nekaj prejšnjih sej je bilo zelo dolgih), na njej pa ni bilo večjih razprav ali delegatskih vprašanj. Upamo, da vse to ni bilo povezano še z enim dogodkom tistega dne, za katerega so mnogi dobili lična vabila.

Najbolj natrpan dnevni red sta imela zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti, saj so delegati sprejemali predloge odlokov o spremembah in dopolnitvah odloka o ureditvi cestnega prometa v občini, o javnem redu in miru, o ureditvenem načrtu za melioracijska območja Dragotinci—Kočjan ter Spodnji Ivanjci—Spodnja Ščavnica, o spremembi katastrske meje med katastrskimi občinama Bolehnečiči in Drakovci ter Slaptinci, o spremembah in dopolnitvah odloka o vzdrževanju in uporabi javnih poti v občini ter o službi komunalnega nadzora. Osnutek odloka o zimski službi bo v razpravi še trideset dni, v zboru krajevnih skupnosti pa se je že sedaj slišalo nasprotovanje predlaganemu financiranju zimske službe ter pripomba, da bi morali o tem odloku razpravljati že prej, ne pa na pragu zime. Pričakovali smo, da bo vsaj nekaj razprave o poročilu o obrambnih pripravah v občini — s poudarkom na družbeno samozaščiti in narodni zaščiti. Kljub izživljanju poročevalcev, predvsem Janka Kralja, ki je poudaril, da v občini ne morejo biti zadovoljni z družbeno samozaščito, ni bilo odziva delegatov. Med drugim je dejal: »Družbena samozaščita je področje, ki ga moramo vsi izvajati, to ni splošna ljudska obramba, ampak je to odnos do vseh naših družbenih dobrin, do družbene lastnine, do preteklosti in prihodnosti... V občini je skrajni čas, da dosežemo boljše delovne odnose in disciplino. Če nimamo v delovnih organizacijah visoko razvite tehnologije, bi morali vsaj skrbeti za kakovost izdelkov. Še vedno je veliko reklamacij, tu pa je pomemben subjektivni dejavnik, prav tako se ne moremo pohvaliti z akumulacijo, preveriti bi morali ekonomsko trženje, zunanja predstavništva, prav tako v občini ni pravega informiranja, delovne discipline, vratarstvo-čuvajske službe itd. Ob vsem tem se lahko vprašamo, če bi z boljšo tehnologijo res imeli tudi boljšo proizvodnjo...?«

Delegati so se razgovorili šele o poročilih o izvajanju preživninskega varstva in samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialno-varstvenih pravic v radgonski občini. V zboru krajevnih skupnosti so sprejeli sklepe, ki se nanašajo predvsem na Center za socialno delo, in sicer, da ta do konca meseca pripravi načrt postopnega prehajanja na enotno evidenco vseh upravičencev, ki prejema socialno-varstveno pomoč. Izvršni svet SO bo v kratkem pripravil pregled vseh brezposelnih v radgonski občini, komisije v krajevnih skupnostih naj bi zares objektivno ocenjevale položaj upravičencev, medtem ko naj bi strokovne službe Zavoda za zaposlovanje pripravile predlog skrajšanja postopka za pridobitev štipendije (štipendisti radgonske in ljutomerske občine po dva meseca in več ne prejmejo štipendije za tekoče šolsko leto).

Center za socialno delo v Gornji Radgoni je v letu 1987 opravil zadeve za 422 otrok in 14 odraslih, upravičencev do preživnine. Zanimiva je tudi pripomba sodnice Majde Bakan-Sifitar, da imajo na sodišču prav »katastrofalne podatke«, saj opažajo velik porast zakonskih razvez in s tem števila prošelj za prejemanje socialno-varstvenih pomoči, zato jo čudi, da v zborih ni večjega odziva.

Zaradi izredno nizke preživnine (kar 68,7 odstotka otrok prejema preživnino do 20 tisoč dinarjev, njihovi minimalni življenjski stroški pa znašajo skoraj 86 tisoč dinarjev) so upravičeni do teh pravic, zato naj bi se tudi preživnine usklajevale večkrat letno z obvestili, ne pa več z odločbami.

Bernarda Peček

SEJA OBČINSKEGA KOMITEJA ZKS LENDA VA

Ocene dela občinske organizacije ZK

Na seji komiteja občinske organizacije ZKS Lendava so se člani seznanili s programom ukrepov in aktivnosti za znižanje inflacije. Čeprav razprava ni bila predvidena, so vendarle opozorili na stvari, ki bistveno ne bodo pomagale iz težav, še več, te se lahko še povečajo.

Kako deluje občinska organizacija, kakšna je vsebina dela, kakšne so metode, kakšni so rezultati dela, o tem naj bi spregovorili na prihodnji seji konference občinske organizacije ZK. Oceniti bo potrebno tudi delo komiteja in njegovih organov, pa tudi delo osnovnih organizacij. Komunisti ugotavljajo, da se kongresne resolucije ne uresničujejo, zato bo potrebno sprejeti nove aktivnosti za njihovo uresničitev. Komite je sklenil, da bo seja konference ZK med 20. februarjem in 15. marcem prihodnje leto. Med časom do konference pa bo potekala javna razprava v osnovnih organizacijah.

Na seji komiteja so namesto štirih neaktivnih članov izvolili nove, namesto dosedanjega izvršnega sekretarja predsedstva občinskega komiteja, ki odhaja na novo dolžnost, pa so izmed treh kandidatov izvolili za novega izvršnega sekretarja Leona Alta iz delovne organizacije Gorenje Varstroj.

Jani D.

Izredno nizka akumulacija povzroča preglavice

Obsežne vsebinske spremembe v obračunskem sistemu so močno vplivale tudi na finančne rezultate poslovanja v soboški občini. Sistem revalorizacije namreč spreminja možnosti za reprodukcijo in zaostreje razmerja v delitvi dohodka. Delež akumulacije v dohodku se znatno znižuje ob hitri rasti obveznosti iz dohodka. Tako je ob delitvi družbenega proizvoda zaradi vseh oblik porabe ostalo za akumulacijo in amortizacijo zelo malo denarja, kar spravlja soboško gospodarstvo v dokajšnje zahte. Zaradi visoke inflacije in učinkov novega obračunskega sistema so stroški poslovanja nad pričakovanimi, razmerje med celotnim prihodkom in porabljenimi sredstvi pa se poslabšuje, saj je rast slednjih celo višja za en odstotek.

Ob vsem tem pa v soboški občini najbolj zaskrbljuje izredno nizka rast akumulacije, saj je bilo brez vsakršne akumulacije že 18 organizacij združenega dela.

Na ta način se seveda zmanjšujejo možnosti za razširjeno reprodukcijo, ki jo venomer postavljamo v ospredje. Poleg tega akumulacija močno zaostaja za rastjo dohodka in ne zagotavlja resolucijsko načrtovane materialne krepitve združenega dela. Zato je razumljivo, da je soboški izvršni svet vsem gospodarskim organizacijam priporočil, da rast akumulacije obdržijo vsaj na lanskolletni ravni. Poleg tega je treba omeniti hitrejšo gibanje skupne porabe od rasti primerljivega dohodka, kar pa ni usklajeno z resolucijskimi določili. Zato ni odveč vnovična zahteva za povečanje akumulacije in reproduktivne sposobnosti soboškega gospodarstva ter njegove ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja, s čimer bo možno ustvariti razmere za hitrejši gospodarski razvoj.

M. Jerše

ISKRA SERVIS LJUBLJANA, Rožna dolina c. IX/6 a

Objavlja

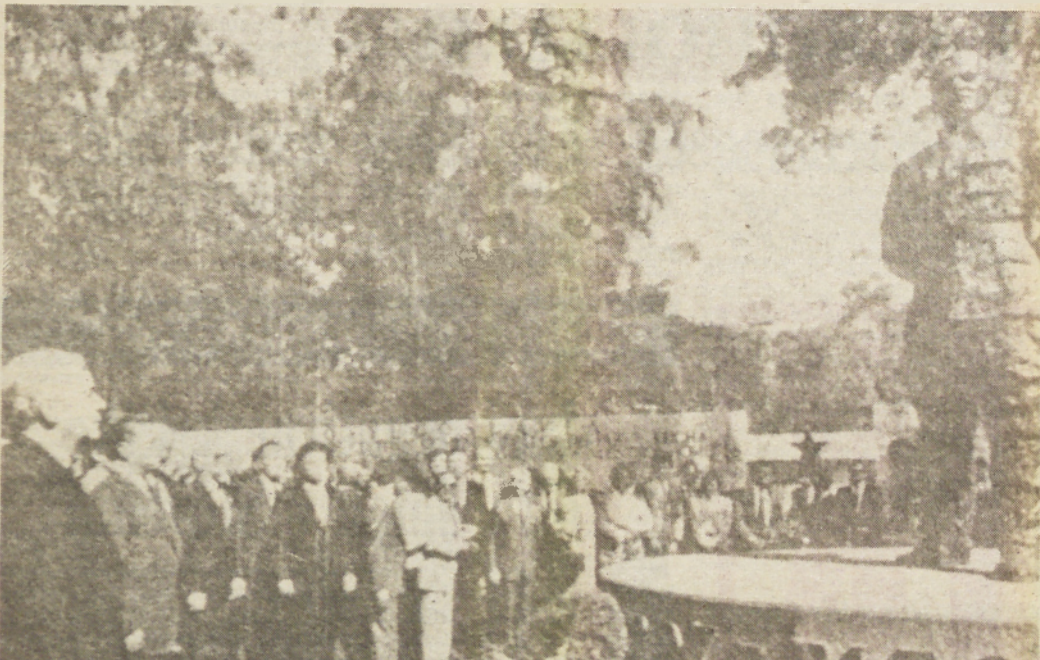
prsto delovno mesto za nedoločen čas za potrebe servisa v Murski Soboti: **serviserja za servisiranje gospodinjskih aparatov in električnega orodja.**

Pogoji:

- IV. stop. izobrazbe — elektromehanik
- 6 mesecev delovnih izkušenj
- opravljen vozniški izpit kategorije B
- 2-mesečno poskusno delo
- delo v delavnici in na terenu

Kandidati, ki bodo izpolnjevali pogoje, bodo opravljali strokovni preskus znanja.

Kandidati naj prošnje z dokazili pošljejo v 8 dneh od dneva objave na naslov: ISKRA SERVIS, SERVIS MURSKA SOBOTA, LENDA VSKA 5.

Med večdnevnim obiskom jugoslovanske državne delegacije v nekaterih latinskoameriških državah, je predsednik predsedstva SFRJ Lazar Mojsov v osrednjem parku v mehiškem Ciudad Mexicu odkril impozanten spomenik Josipu Brozu Titu.

Prevlada hitrih in odločnih ukrepov

Sporočilo o prihodu posebnih zveznih enot milice na Kosovo, je prišlo v tujini na prve strani časopisov. Odmev je neverjetno velik in to je tudi razumljivo, saj v Jugoslaviji nismo bili vajeni tovrstnih sporočil. Prav zaradi odmeva v tujini je Tanjug že naslednjega dne sporočil, da na odločitev predsedstva Jugoslavije, da na Kosovo pošlje odred miličnikov, ni vplival noben konkreten dogodek, pač pa grozi nevarnost nadaljnjih konfliktov in poslabšanja zapletenega položaja na Kosovu.

Sporočilo o odredu miličnikov je prišlo dan po seji pokrajinskega komiteja zveze komunistov Kosova, na kateri so izključili šest uglednih politikov s posojnim, da so posledno krivi za razraščanje albanskega nacionalizma in separatizma. Le nekaj dni

pred tem so bile v Prištini in drugih krajih burne demonstracije zensk zaradi nespretno izjave dolgoletnega politika Fadila Hoxhe, da so lahkotne ženske od drugod, ne pa Albanke. Tudi bojkot pouka srednješolcev ni preprosta zadeva, posebno zato ne, ker so pri vseh dosedanjih nemirih, posebno pri tistih leta 1981, porivali v antijugoslovanske demonstracije prav mladino. Torej, nekaj se vendar dogaja in zato je predsedstvo sodilo, da velja iz preventivnih razlogov poslati na Kosovo poseben odred.

Toda kljub temu ukrep presežne in to predvsem zaradi javnega tako rekoč dramatičnega sporočila, ki ni imelo nobenega drugega namena, kot opozoriti javnost na morebitno zaostrovanje na Kosovu, opozoriti Albanke na Kosovu, da gre zares in

hkrati povedati, da je problem Kosova jugoslovanski, ne pa samo srbsko-albanski. S prisotnostjo zvezne milice so posredno izrazili nekakšno nezaupnico kosovski milici, ki je bila že nekajkrat kritizirana, da ni dovolj uspešna pri zatiranju separatističnega in nacionalističnega gibanja. Ne nazadnje sodi ukrep v sklop hitrih in trdnih odločitev. Znano je, da so v Jugoslaviji deljena mnenja o postopkih za razrešitev nakopičenih protislovij na Kosovu. Vsekakor je na moči pridobila tista struja, ki zagovarja hitre in odločne ukrepe, s političnega prizorišča pa se je morala umakniti struja, ki je dokazovala, da je mogoče razrešiti zapleten kosovski problem počasi in potrpežljivo.

Pri vsej tej zadevi pa ne bi bilo odveč poslati na Kosovo zvezne inšpektorje in zvezne sodnike kar ustava ne dovoljuje da bi v kalu zatrti nespoštovanje normalnih državljanov dolžnosti, kot je plačevanje najemnine, električnega toka, vode, registracija avtomobilov in ne nazadnje naročnine za radio in televizijo. Ta oblika pasivne rezistence in nespoštovanja osnovnih pravil državljanstva vedenja je prav tako nevarna, kot pritiski na Srbe in Črnogorce.

PISMO IZ BEOGRADA

(Proti)inflacijski program

Te dni smo slišali govornika na televiziji, da so imeli v hrvaških republiških krogih čez sedemdeset pripomb na skupno nekaj čez 130 členov protiinflacijskega programa, ki ga je pripravil zis. Tako večinsko nesoglasje v pripravah usklajevanja stališč republik in pokrajini ustvarja dvom, da bi namreč lahko tudi ta protiinflacijski program deloval inflacijsko, saj ne kaže prizadevanj, da bi ta gordijski voz presekali, temveč prizadevanje, da naj bi položaj občanov in našega gospodarstva ublaževali, kolikor se da, torej prenašali naše sedanje težave na prihodnje generacije, češ da so se prejšnje generacije prezdolževale zelo dolgo, pa torej ne gre pričakovati, da bo vse vrnila ena sama generacija.

Zgodba bo zelo zanimiva, saj se bo nagnila h koncu šele proti koncu leta, ker vemo, da vsak tak način sporazumevanja traja navadno pol leta, in je že pravi čudež, če se bo to s protiinflacijskim programom lahko zgodilo v polovici tega običajnega časa.

Ker pa se je Agrokomerčeva zgodba dogajala ob dosedanjih protiinflacijskih programih in stabilizacijskih dolgoročnih programih, da o drugem niti ne govorimo, ekonomisti dvomijo, da bo s tem novim stabilizacijskim programom kaj boljše — najbrž bodo naši iznajdljivejši iznašli še neodkrit način dodelitve sredstev oziroma gospodarjenja s tujo akumulacijo, ko so dosedanje potegavščine s tujo akumulacijo izven dežele in v sami deželi že toliko znane, da jih niti odkrivati več ni treba.

Vsem nam se zdi vsak tak novi program nekakšno krpanje stare karoserije gospodarjenja, in to v pričakovanju, da bo na ta način nastalo nekaj novega, čeprav se že dodobra zavedamo, da nam nikakršno krpanje ne pomaga, saj je nove razsežnosti življenja mogoče ustvariti na povsem novih temeljih, ki pa jih ni treba zoževati od temeljev, ki so postavljeni s programom ZKJ in ki jih najbolj ilustrativno zaznavamo v Cankarjevi povesti o hlapcu Jerneju in njegovi pravi. ki ponazarja pravo vsebino osvobodjanja dela.

Ze v preteklosti smo se mnogokrat srečali s poskusi, da bi nastajajoče probleme premostili s spreminjanjem ustave do takšnih poglobitosti, da bi bilo na enem mestu odgovorjeno na vse praktične postopke, vendar smo s tem dosegli samo povečanje besedila Ustave.

Upanje, da se življenje lahko spreminja s spreminjanjem napisanega v temeljnem in drugih zakonih, nas torej pušča v lagodnem čakanju na to, kaj se pride na tem in takih področjih, kar je navsezadnje videti tudi v vsebini protiinflacijskega programa, ki ni pravilo ravnanja za zdaj takoj, temveč za potem. Za kako dolgo potem, lahko šele uganemo, kajti tudi z ustavnimi spremembami bo veliko preglativ, veliko modrovnanj, iskanja dlake v jajcu, ugibanja o tem, ali je bila prej kokoš ali pa jajce...

Pomeni, da uspešnejše gospodarjenje pravzaprav ni toliko odvisno od papirjev, ki opredeljujejo to ali ono ali to in ono, kolikor je odvisno od resnične opredeljenosti za osvobajanje dela, kar pomeni, da je mogoče tudi na podlagi že zastaralih zakonov in morebiti tudi zastaralih ustav (?) delovati optimalno komunistično, ne samo z najboljšimi namerami, temveč tudi z najboljšimi učinki. Tako so končno komunisti vselej delovali, pa naj je bilo tako ravnanje še tako nevarno ali tvegano.

Kaže, da si tudi zis na neki način s svojim nenehnim papirnatim ukrepanjem predvsem umiva roke, češ mi delamo, od koristnosti dela drugih pa je odvisno, ali bo naše delo končno uspešno ali pa ne.

Ze samo dejstvo, da nihče ne verjame, da je mogoče inflacijo ustaviti na tak način, saj že zdaj predvidevajo, da bo prihodnje leto čez 200-odstotna, postavlja vprašanje: kaj pravzaprav storiti v takšnem jutri? Ali se ne bo tedaj pojavljalo novo prizadevanje po nadaljnjem odlaganju sedanjih bremen za prenašanje na jutri, torej v prihodnosti, in kakšna politika je pravzaprav to?

Pravijo sicer, da človeka rešuje optimizem in da je marksizem pozitiven futurizem, v nasprotju s poplavo črnega futurizma ne samo v književnosti, vendar to najbrž ne opravičuje taktike popuščanja v tekmi, ki zahteva skrajno nepopustljivost.

Viktor Širec

Že aprila so vedeli

Republiški sekretariat za notranje zadeve BiH je že sredi aprila odkril, da je sozd Agrokomerca v zadnjem lanskem četrtletju prek svoje interne banke izdal za več kot 110 milijard dinarjev menic in s tem za 60 milijard dinarjev presegel svoj kratkoročni kreditni potencial. Hamdija Pozderac je takrat kot član predsedstva SFRJ odločno nastopil proti RSZN. O informaciji sekretariata za notranje zadeve je 19. aprila razpravljalo predsedstvo BiH, prav tako pa tudi o pismu, ki so ga — sedaj se je izvedelo, da na pobudo H. Pozderca — napisali vodilni ljudje družbenopolitičnih organizacij V. Ključević in v katerem so se na dolgo razpisali o razvoju Agrokomerca, njegovem pomenu za državo in o vlogi Fikreta Abdica. Obtožili so varnostno službo, ki da »zlorablja« svoja pooblastila in s svojim ravnanjem škoduje Agrokomerču.

Prejšnji teden so odkrili celo vrsto poneverb in zlorab službenega položaja. Gre za preko milijon dolarjev in za velike dinarske zneske.

En sam volilni glas

Nedavne deželne volitve na avstrijskem Gradiščanskem so dale takšen rezultat: socialistom je za absolutno večino v parlamentu manjkalo en sam glas, ljudska in svobodnjaška stranka pa sta lahko dosegli večino le z dogovorom o koaliciji. Zato je bilo že ves čas jasno, da bo novi deželni glavar Gradiščanske, Fery Sauerzopf, iz vrst ljudske stranke. Na tajnih volitvah prejšnji petek pa je nekdo od poslancev deželnega zbora, ki je bil sicer izvoljen na listi ljudske stranke oziroma svobodnjakov, volil Hansa Supötza, socialističnega kandidata za deželnega glavarja. Tako je Sipötz nepričakovano postal glavar.

Jugoslovani — »barbari«

To trditev je pred dnevi izrekel belgijski notranji minister Joseph Michel. V intervjuju za revijo Exklusif je potem na trditev, da so to rasiistična stališča, odgovoril, da Arabcev, Maročanov, Turkov in Jugoslovance ne more

imenovati drugače kot barbari. »To so ljudje, ki prihajajo od daleč in nimajo nič skupnega z našo civilizacijo. Preti nam nevarnost, da doživimo enako usodo kot rimsko cesarstvo, ki so ga uničili barbari«, je dejal minister.

Simpozij o manjšinah

V okviru slovesnosti ob avstrijskem državnem prazniku (26. oktobru) je bil na Dunaju mednarodni simpozij o položaju manjšin. Budimpeštanski profesor Csaba Kiss, ki je na simpoziju govoril o vlogi kulture in literature pri razvoju in ohranitvi narodnostnih manjšin, je med drugim dejal, da je obravnavanje madžarske narodne skupnosti v Sloveniji vsem državam lahko za zgled, direktor slovenske gimnazije v Celovcu dr. Reginald Vospernik pa je trdil, da je slovenska narodnostna skupnost v Avstriji deležna le delne zaščite, gradiščanski Hrvati pa nobene.

V ŽARIŠČU DOGODKOV

»SVETA KRAVA« DVANAJSTERICE

Krize v zahodnoevropski dvanajsterici, reševanje problemov, ki so zanje značilni, nezmožnost ministrov, da se jih lotijo dovolj energično in, kot posledica vsega tega, še globlji problemi — vse to so fenomen, ki se v EGS pojavljajo malodane ciklično in jih je skorajda mogoče tudi časovno predvideti. Tako tudi zdaj, ko se v dvanajsterici z maksimalnim zagonom lotevajo posegov v kontroverzno kmetijsko politiko.

Kar zadeva kmetijsko politiko oziroma reformo edine resnične skupne strategije zahodnoevropske integracije, ki jo vsa ta leta, odkar obstaja, drago plačuje, se nova formula imenuje proračunski stabilizatorji, ki naj bi povežali reševanje kmetijske in proračunske politike. To je samo ob sebi že tako tesno povezano, saj pozira dvanajsterična »sveta krava«, kot pogosto imenujejo skupno kmetijsko strategijo, vsako leto dobri dve tretjini skupne blagajne. Ze preprosta logika za došča za ugotovitev, da so veliki stroški za kmetijsko politiko glavni krivci za velikanski primanjkljaj, ki se odpira tudi letos v dvanajsteričnem proračunu in ki ga je v konkretnih številkah mogoče opredeliti takole: za letos je predsednik Evropske komisije Jacques Delors predlagal, da bi članice prispevale v blagajno 41 milijard ecujev (1,15 ameriškega dolarja je 1 ecu), od tega pa naj bi pospeševanju proizvodnje, subvencijam, ki naj bi pokrile razliko med tujimi nižjimi cenami, to je tistimi na svetovnem trgu in višjimi domačimi, monetarnim kompenzacijskim zneskom in še čemu, kar sodi med instrumente kmetijske politike, torej letos namenili 27 milijard ecujev iz skupne blagajne. Zanimivo je in zelo zgovorno, ko gre za dokaze

o neučinkovitosti in kontraproduktivnosti kmetijske politike, ki se je v dolgih letih svojega obstoja izrodila do lastnega nasprotja, da se vse bolj kopičijo velike količine živil, s katerimi v skupnosti ne vedo, kaj bi. Stroški, ki jih v integraciji namenjujejo kmetijski politiki, se zdijo vsem previsoki: od komisarjev do ministrskega sveta in članic, ki jih ministri v svetu zastopajo. Ne glede na konsenz, ko gre za mnenje, da je v kmetijski reformo treba končno globoko poseči, pa ni dogovora, ki bi v ta namen predvideval tudi konkretne akcije. Tudi zadnja sestanka zunanjih in kmetijskih ministrov v Luksemburgu nista odgovorila na to vprašanje in tako se bo začarana spirala težav v dvanajsterici nadaljevala najverjetneje do decembra, ko se bodo v Kobenhavnu šli voditelji držav in vlad.

Kakšno izhodišče bodo imeli? Komisija je v začetku leta predlagala zunanji okvir, ki ga je pozneje dopolnila s konkretnimi predlogi, da bi se reforme v kmetijski politiki lotili s trojno kombinacijo. Omejili naj bi proizvodnjo v kmetijstvu, znižali cene, o katerih se vsako leto dogovarjajo v okviru tako imenovanega »zelenega maratona« in postavili strožja pravila za odkup pre-

sežkov hrane, ki jo proizvajajo kmetje v državah članicah. Za nekatere pridelke bi to pomenilo vzpostavitev ravnotežja med ponudbo in povpraševanjem, skratka, boljše delovanje tržnih zakonitosti, dejansko pa bi se s tem zmanjšali tudi stroški za kmetijstvo.

Toda po drugi strani je jasno, da reformatorski predlogi Evropske komisije ne bi imeli za posledico tako daljnosežnih učinkov, kot je denimo vzpostavitev svobodnega trga za ves kmetijski sektor, pa tudi dosegi vseh predlaganih reform v kmetijstvu bi bili, kot menijo nekateri v stekleni palači Berlaymont (sedež komisije), veliko krajši, kot bi si bilo želeli. Skeptičnost gre ponekod celo tako daleč, da navajajo tele ugovore: predlogi reform bodo — če jih bodo končno sprejeli ministri — pomagali stabilizirati stroške za kmetijstvo v vseh njegovih glavnih sektorjih, vendar to še ne pomeni, da jih bodo tudi zreducirali in da bodo hkrati zmanjšali tudi stroške za kmetijsko politiko v celoti. Slednje je namreč dvanajsterična pobozna želja že vrsto let, odkar sredstva v blagajni niti približno ne dohitevajo apetitov kmetijske politike. Vse, kar lahko v tem trenutku dosežejo — pa še za to bo treba veliko dobre volje pri vseh članicah — je stabiliziranje kmetijskih stroškov, ki iz leta v leto nezadržno naraščajo. Skratka, reforme naj bi dosegle, da bi račun za kmetijsko politiko postal v prihodnjih letih predvidljivi, in sicer v realnem obsegu.

Predvidljivost je v danem trenutku več kot nujna, stroški skladiščenja presežkov hrane — če upoštevamo le to vrsto stroškov — dosegajo astronomsko raven in nič čudnega ni, če se srečuje skupnost letos z največjo finančno krizo v svoji zgodovini. V jeziku številk bi to argumentirali takole: stroški »konservacije« velikanskih količin pridelanih živil, ki jih v skupnosti ne morejo niti porabiti niti prodati na tujem trgu, so lani dosegli skorajda neverjetnih milijon 400 tisoč ecujev. A tu gre le za stroške skladiščenja, stroški in izgube, ki jih ima dvanajsterica s presežki mesa, denimo, ki ga pošilja kot pomoč, ali pa s predelavo vina v alkohol, transportom, ki vse to spremlja, in še s celo kopico podobnih opravil, dvignejo ves znesek do višine več milijard ecujev.

Račun ni neverjeten, če upoštevamo, da skladiščijo v EGS — tako navaja zadnje poročilo Evropske komisije — od 12 do 15 milijonov ton žit vsako leto. Drugi podatek govori o 200 tisoč tonah mleka v prahu, o 200 do 300 tisoč tonah masla, sto tisoč tonah govejega mesa, manjših jezerih olivnega olja itn. Skratka, skrajna meja, ko naj bi v dvanajsterici resno in globoko zarezali v svojo kmetijsko strategijo, je že davno dosežena.

(po GV)

Ščuko v ribnik s krapi!

Gospodarski osebki pri nas se obnašajo vse preveč samozadovoljno, v današnjih časih tudi vdano apatično, od nikoder ni prave pobude za boljše, kakovostnejše delo. Prav slednje — kakovost namreč — naj bi bila ščuka v ribniku s krapi, ki jih bo prisilila k živahnosti in s tem posredno k večji produktivnosti.

Republiška gospodarska zbornica je že pred dvema letoma pripravila gradivo o pomenu kakovosti za vsako gospodarstvo. Pa ne le kakovosti izdelkov, pač pa tudi samega dela. Lani so pri tej instituciji ustanovili svet za kakovost, ki naj bi skrbel za prebujanje tovrstne zavesti predvsem pri najodgovornejših (od direktorja navzdol) v vsakem ozdu. Prejšnji teden je bila na obisku v Murski Soboti Zdenka Juranič, sekretarka omenjenega sveta, da bi tudi pomurskemu združenem delu razložila pomen skrbi za kakovost, kar je eno temeljnih izhodišč za uspešen izvoz, ki ga že dlje časa poudarjamo kot temelj prema-

govanja sedanjih gospodarskih zdrah. Izvršni odbor medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje je pobudo sprejel in v bližnji prihodnosti bodo verjetno organizirali enodnevno konferenco o kakovosti — za zdaj se še niso odločili, če za vsa regijsko gospodarstvo, ali pa kakšno od panog, kjer je pomanjkanje kakovosti eden osrednjih problemov. V poštev bi prišli na primer lesarji ali kovinskopredelovalna industrija. Vsi kolektivi, ki bodo sodelovali na konferenci, se bodo morali obvezati, da sestavijo pisen program za izboljšanje kakovosti, česar v pomurskem združenem delu še ni.

Nedvomno koristni pobudi

Bojan Peček

Kadrovske priprave ZK na volilne seje

Na ponedeljkovi seji predsedstva OK ZKS v Murski Soboti so osrednjo pozornost namenili kadrovske priprave na programsko-volilne seje osnovnih organizacij Zveze komunistov, ki morajo biti opravljene v letošnjem novembru oziroma decembru. O tem so predhodno razpravljali tudi člani komisije za organiziranost in razvoj ZK pri OK ZKS, ki so pregledali izvajanje rokov v vseh partijskih organizacijah soboške občine. Ugotovili so, da je večina vodstev OO ZKS do predvidenega roka opravila aktivnosti in evidentirala komuniste za najodgovornejše funkcije v svojem okolju. Ker so se z

njihovimi imeni strinjali tudi člani predsedstva OK ZKS, je tako prižgana zelena luč za nadaljevanje kadrovskega postopka v OO ZK. V razpravi so opozorili tudi na pomanjkljivosti, pri čemer so omenili predvsem 6 osnovnih organizacij, večinoma iz krajevnih skupnosti, ki sploh niso seznanjene z rokovnikom in pri njih ni mogoče govoriti o kakršnikoli aktivnosti. To so OO ZK v krajevnih skupnostih Martjanci, Bratonci in Dokležovje ter v delovnih organizacijah Elektro in Zvezda in v sekretariatu za občo upravo. Poleg tega so na terenu predvidene tudi nekatere organi-

zacijske spremembe. Vse OO ZK, ki doslej niso opravile svojih dolžnosti, so na seji predsedstva OK ZKS opozorili na spoštovanje statutarnih določil in odgovornosti pri kadrovske priprave. Po potrebi bodo v te aktivnosti vključili tudi člane OK ZKS. Dogovorjeno je, da bo celodnevni seminar za nova vodstva OO ZK 17. decembra. Na njem bodo obravnavali štiri teme: Aktualne družbenopolitične razmere, ZK in različni idejni tokovi, vodenje sestanka in medsebojni odnosi.

V nadaljevanju seje so med drugim govorili o političnih izhodiščih protinflacijskega programa, ki ni naletel na ugoden odmev, ker po mnenju razpravljalcev ne zagotavlja odpravljanja inflacije. Podprli so tudi kandidato Vlada Kereca za novega podpredsednika soboškega izvršnega sveta, odgovornega za družbene dejavnosti, in Zdenke Vidovič za predsednico komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Murska Sobota.

Milan Jerše

ZASEDANJE ZBOROV SO LJUTOMER

O čem naj odloča delegat?

V kratkem vmesnem dvogovoru med zasedanjem zbora združenega dela SO Ljutomer sem mimogrede prišel pred predsedniko Izvršnega sveta SO Ljutomer Ozvaldu Tučiču skoraj ogorčeno vprašanje: »Kaj pa je vendar za delegati iz združenega dela, saj sploh ne razpravljajo — pa še za pomembna vprašanja gre.« Odgovor je bil kratek in lakoničen: »O čem pa naj razpravljajo, saj skoraj o ničemer več ne odločajo!«

In res je bila na zboru združenega dela zgolj telovadna seja z dviganjem rok in potrjevanjem predlaganih stališč, kot da delegatov ne bi moralo zanimati poročilo o izvajanju letošnjih naložbenih programov v občini Ljutomer ali o družbeni skrbi za ostarele občane.

Na seji zbora krajevnih skupnosti je bilo živahnije, saj so obravnavali tudi poročilo o opravljenih hidromelioracijskih delih in problematiki pri nadaljnjem izvajanju sprejetih programov. Delegati so bili glasni predvsem pri sprejetju dokumentov o melioracijah na območju Kozarice—Virja, saj so morali sprejeti odlok po enofaznem postopku, brez temeljite razprave v bazi in s premalo strokovne razlage. Pa tudi ti delegati so v celoti podprli ponujena stališča in sklepe. Na družbenopolitičnem zboru pa je bilo tokrat vroče, saj so (tudi na dveh drugih zborih) precej razpravljali o poročilu o socialnovarstveni problematiki borcev NOV. Po mnenju nekaterih je poročilo preveč enostransko in na trenutke celo žaljivo za nekatere socialnozdravstvene ustanove.

Skratka — za to sejo zborov SO Ljutomer bi lahko zapisali, da je bila takšna, kot večina drugih v zadnjem času, saj so delegati odločali o že odločenem.

Dušan Loparnik

Sejo družbenopolitičnega zbora so popestrili s krajšo slovesnostjo, saj so Julki Bezjak iz Ljutomera izročili visoko državno odlikovanje — red zaslug za narod s srebrno zvezdo. S tem odlikovanjem ji je predsedstvo SFRJ izreklo priznanje za dolgoletno delo na socialno-humanitarne in kulturne področju. Odlikovanje ji je v imenu predsedstva SFRJ vročil Matija Sever, predsednik SO Ljutomer.

Murska Sobota

O resoluciji za prihodnje leto

Že ocena stanja ob prehodu v leto 1988 kaže, da v soboški občini letos ne bodo uresničili usmeritev in z resolucijo načrtovanih materialnih okvirov razvoja. Odstopanja so vidna tako pri družbenem proizvodu kot pri industrijski in kmetijski proizvodnji, pridružujejo pa se tudi zaposlovanje in produktivnost dela. Le z izvozom naj bi dosegli predvideno 6-odstotno rast, medtem ko so vse oblike porabe realno nižje kot leto prej. Kljub dokaj obsevnim in jasno začrtanim ciljem, predvsem glede preustroja gospodarstva, uvajanja novih programov in združevanja sredstev za naložbe, v občini ni zaznati premikov. Zaradi skromnih naložbenih vlaganj, ki niso omogočila večje produktivne zaposlenosti in odprave relativno visoke brezposelnosti, kakor tudi težave pri oskrbi industrije s surovinami in reprodukcijskim materialom, so tudi zaostali za načrtovano 3,5-odstotno rastjo industrijske proizvodnje. In če

k temu pristoječo se težave kmetijskemu zaradi neurja s točo, ki je poškodovala precej pridelkov, zastoje v gradnji gospodarske infrastrukture in posledice novega obračunskega sistema, ki so jih posebej občutili v družbenih dejavnostih, je upravičena zaskrbljenost članov soboškega izvršnega sveta, kako bo možno v prihodnjem letu uresničiti ključne cilje. Ti pa so povečanje obsega proizvodnje na osnovi kakovostnih dejavnikov gospodarjenja, pospeševanje proizvodnje hrane z višjim vrednotenjem domačih surovin, večja naložbena aktivnost, krepitev izvozne naravnosti ter povečanje akumulacije in reproduktivne sposobnosti soboškega gospodarstva.

Zato je umestno navesti vsaj nekaj osnovnih poudarkov s seje izvršnega sveta v Murski Soboti, ko so razpravljali o delovnem gradivu za pripravljeno resolucijo o družbenoekonomskem razvoju občine v letu 1988. V združenem delu ni kakih večjih ambicij za vlaganje sredstev; s katerimi bi lahko odprli nova delovna mesta in s tem dvignili število zaposlenih. Tudi kmetijski bi morali slej ali prej priti na dan s konkretnimi programi, ne pa, da že nekaj časa samo govorimo o možnostih razvoja sadjarstva na Gorickem. Nesprejemljivo je, da nekatere organizacije, navedli so tozdr Proizvodnja kremenčevega peska Puconci, že vrsto let zapisujejo enake programske naložbe. Na takšno prakso ni možno pristajati v nedogled. Omenili so tudi delovna kolektiva Platane in Bliška, ki sta se znašla v velikih težavah in kjer brez zagotovljenega programa del ter konkurenčnosti na trgu, kjer se razmere poslabšujejo, ni možno računati na prihodnost.

Tudi tokrat so to problematiko povežali s prečo kadrovske in stipendijsko politiko, strinjali pa so se tudi z nujnostjo racionalizacije del v silih materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti. Skratka — ostaja še veliko odprtih vprašanj, zapisanih v delovnem gradivu občinske resolucije za leto 1988, o katerih se bodo izrekli tudi delegati zborov skupščine občine.

Milan Jerše

SEJA ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE GORNJA RADGONA

Delegati gostje Radenske

14. seja zborov skupščine radgonske občine se je razlikovala od prejšnjih tako glede mesta kot časa trajanja — namesto v Domu gasilcev in civilne zaščite v Gornji Radgoni, kjer je večina sej, so se delegati zbrali v dvorani hotela Radin, kar je izvajanje načrtovanega, da bodo seje skupščinskih zborov tudi v delovnih organizacijah. Tako je generalni direktor Radenske Herbert Šefer uvodoma pozdravil vse zbrane in jih seznanil s poslovanjem Radenske in z največjimi težavami, s katerimi se morajo ubadati. Po končanem zasedanju so si delegati ogledali še obrate Radenske v Boračevi. Petkova seja (30. oktobra) pa je bila izjemna tudi zaradi tega, ker se je končala pred trinajsto uro (nekaj prejšnjih sej je bilo zelo dolgih), na njej pa ni bilo večjih razprav ali delegatskih vprašanj. Upamo, da vse to ni bilo povezano še z enim dogodkom tistega dne, za katerega so mnogi dobili lična vabila.

Najbolj natrpan dnevni red sta imela zber združenega dela in zbor krajevnih skupnosti, saj so delegati sprejemali predloge odlokov o spremembah in dopolnitvah odloka o ureditvi cestnega prometa v občini, o javnem redu in miru, o ureditvenem načrtu za melioracijska območja Dragotinci—Kocjan ter Spodnji Ivanjci—Spodnja Ščavnica, o spremembi katastrske meje med katastrskima občinama Bolehnečiči in Drakovci ter Siptinci, o spremembah in dopolnitvah odloka o vzdrževanju in uporabi javnih poti v občini ter o službi komunalnega nadzora. Osnutek odloka o zimski službi bo v razpravi še trideset dni, v zboru krajevnih skupnosti pa se je že sedaj slišalo nasprotovanje predlaganemu financiranju zimske službe ter pripomba, da bi morali o tem odloku razpravljati že prej, ne pa na pragu zime. Pričakovali smo, da bo vsaj nekaj razprave o poročilu o obrambnih pripravah v občini — s poudarkom na družbeni samozaščiti in narodni zaščiti. Kljub izzivanju poročevalcev, predvsem Janka Kralja, ki je poudaril, da v občini ne morejo biti zadovoljni z družbeno samozaščito, ni bilo odziva delegatov. Med drugim je dejal: »Družbena samozaščita je področje, ki ga moramo vsi izvajati, to ni splošna ljudska obramba, ampak je to odnos do vseh naših družbenih dobrin, do družbene lastnine, do preteklosti in prihodnosti... V občini je skrajni čas, da dosežemo boljše delovne odnose in disciplino. Če nimamo v delovnih organizacijah visoko razvite tehnologije, bi morali vsaj skrbeti za kakovost izdelkov. Še vedno je veliko reklamacij, tu pa je pomemben subjektivni dejavnik, prav tako se ne moremo pohvaliti z akumulacijo, preveriti bi morali ekonomsko trženje, zunanja predstavništva, prav tako v občini ni pravega informiranja, delovne discipline, vratarstvo-čuvajske službe itd. Ob vsem tem se lahko vprašamo, če bi z boljšo tehnologijo res imeli tudi boljše proizvodnjo...«

Delegati so se razgovorili šele o poročilih o izvajanju preživitvenega varstva in samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic v radgonski občini. V zboru krajevnih skupnosti so sprejeli sklepe, ki se nanašajo predvsem na Center za socialno delo, in sicer, da ta do konca meseca pripravi načrt postopnega prehajanja na enotno evidenco vseh upravičencev, ki prejema socialnovarstveno pomoč. Izvršni svet SO bo v kratkem pripravil pregled vseh brezposelnih v radgonski občini, komisije v krajevnih skupnostih naj bi zares objektivno ocenjevale položaj upravičencev, medtem ko naj bi strokovne službe Zavoda za zaposlovanje pripravile predlog skrajšanja postopka za pridobitev štipendije (štipendisti radgonske in ljutomerske občine po dva meseca in več ne prejmejo štipendije za tekoče šolsko leto).

Center za socialno delo v Gornji Radgoni je v letu 1987 opravil zadeve za 422 otrok in 14 odraslih, upravičencev do preživitvenih. Zanimiva je tudi pripomba sodnice Majde Bakan-Šiftar, da imajo na sodišču prav »katastrofalne podatke«, saj opažajo velik porast zakonskih razvez in s tem števila prošenj za prejemanje socialnovarstvenih pomoči, zato jo čudi, da v zborih ni večjega odziva.

Zaradi izredno nizke preživitvene (kar 68,7 odstotka otrok prejema preživitveno do 20 tisoč dinarjev, njihovi minimalni življenjski stroški pa znašajo skoraj 86 tisoč dinarjev) so upravičeni do teh pravic, zato naj bi se tudi preživitvene usklajevale večkrat letno z obvestili, ne pa več z odločbami.

Bernarda Peček

SEJA OBČINSKEGA KOMITEJA ZKS LENDA VA

Ocene dela občinske organizacije ZK

Na seji komiteja občinske organizacije ZKS Lendava so se člani seznanili s programom ukrepov in aktivnosti za znižanje inflacije. Čeprav razprava ni bila predvidena, so vendarle opozorili na stvari, ki bi stvarno ne bodo pomagale iz težav, še več, te se lahko še povečajo.

Kako deluje občinska organizacija, kakšna je vsebina dela, kakšne so metode, kakšni so rezultati dela, o tem naj bi spregovorili na prihodnji seji konference občinske organizacije ZK. Oceniti bo potrebno tudi delo komiteja in njegovih organov, pa tudi delo osnovnih organizacij. Komunisti ugotavljajo, da se kongresne resolucije ne uresničujejo, zato bo potrebno sprejeti nove aktivnosti za njihovo uresničitev. Komite je sklenil, da bo seja konference ZK med 20. februarjem in 15. marcem prihodnje leto. Med časom do konference pa bo potekala javna razprava v osnovnih organizacijah.

Na seji komiteja so namesto štirih neaktivnih članov izvolili nove, namesto dosedanjega izvršnega sekretarja predsedstva občinskega komiteja, ki odhaja na novo dolžnost, pa so izmed treh kandidatov izvolili za novega izvršnega sekretarja Leona Afta iz delovne organizacije Gorenje Varstvo.

Jani D.

Izredno nizka akumulacija povzročila preglavice

Obsežne vsebinske spremembe v obračunskem sistemu so močno vplivale tudi na finančne rezultate poslovanja v soboški občini. Sistem revalorizacije namreč spreminja možnosti za reprodukcijo in zaostruje razmerja v delitvi dohodka. Delež akumulacije v dohodku se znatno znižuje ob hitri rasti obveznosti iz dohodka. Tako je ob delitvi družbenega proizvoda zaradi vseh oblik porabe ostalo za akumulacijo in amortizacijo zelo malo denarja, kar spravlja soboško gospodarstvo v dokajšnje zaagate. Zaradi visoke inflacije in učinkov novega obračunskega sistema so stroški poslovanja nad pričakovanimi, razmere med celotnim prihodkom in porabljenimi sredstvi pa se poslabšuje, saj je rast slednjih celo višja za en odstotek.

Ob vsem tem pa v soboški občini najbolj zaskrbljuje izredno nizka rast akumulacije, saj je bilo brez vsakršne akumulacije že 18 organizacij združenega dela.

Na ta način se seveda zmanjšujejo možnosti za razširjeno reprodukcijo, ki jo venomer postavljamo v ospredje. Poleg tega akumulacija močno zaostrja za rastjo dohodka in ne zagotavlja resolucijsko načrtovane materialne krepitve združenega dela. Zato je razumljivo, da je soboški izvršni svet vsem gospodarskim organizacijam priporočil, da rast akumulacije obdržijo vsaj na lanskolletni ravni. Poleg tega je treba omeniti hitrejšo gibanje skupne porabe od rasti primerljivega dohodka, kar pa ni usklajeno z resolucijskimi določili. Zato ni odveč vnovična zahteva za povečanje akumulacije in reproduktivne sposobnosti soboškega gospodarstva ter njegove ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja, s čimer bo možno ustvariti razmere za hitrejši gospodarski razvoj.

M. Jerše

ISKRA SERVIS LJUBLJANA, Rožna dolina c. IX/6 a

Objavlja

pristo delovno mesto za nedoločen čas za potrebe servisa v Murski Soboti: **serviserja za servisiranje gospodinjskih aparatov in električnega orodja.**

Pogoji:

- IV stop. izobrazbe — elektromehanik
- 6 mesecev delovnih izkušenj
- opravljen vozniki izpit kategorije B
- 2-mesečno poskusno delo
- delo v delavnici in na terenu

Kandidati, ki bodo izpolnjevali pogoje, bodo opravljali strokovni preskus znanja.

Kandidati naj prošnje z dokazili pošljejo v 8 dneh od dneva objave na naslov: ISKRA SERVIS, SERVIS MURSKA SOBOTA, LENDAVSKA 5.

Blagor inovatorjem — in kaj potem?

Povprečnost vedno tehta prav, le tehnika in uteži so napačne.

(Anselm Feuerbach)

Z nekaj iskrenosti in veliko simbolike so te dni spet »spodbujali inovacijsko dejavnost«. Z drugimi besedami: inovatorjem so delili priznanja in nagrade. Za zgled bomo vzeli občino Gornja Radgona, kjer se — zlasti v občinski raziskovalni skupnosti — že nekaj let trudijo, da bi posameznike ali skupine, ki skušajo biti drzni, pogumni, celo predrzni, zaverovani v zapoved popolnosti in prežeti z željo, da ustvarijo kaj novega in boljšega, vsaj simbolično nagradili.

Podjetni v Švici
Ob tem, ko preletimo seznam 14 posameznikov in treh skupin, ki so dobili nagrade (od 10 do 180 tisočakov), ter 32 posameznikov, ki so jim dodelili pisna priznanja, nam roji po glavi izvirni Večerovi podlistek Podjetni v Švici, ki smo ga pred kratkim že omenjali. Sprašujemo se, koliko našim inovatorskim duhovom uspeva, da pri svojem delu združujejo izredno natančnost, optimalno kakovost in neusahljivo delovno zagnanost. V kolikšni meri so sposobni, da sprejemajo neusphe in se veselijo tveganja? V podlistku beremo: »Pionirji so lahko tudi besni. Vsekakor so težavni, pogosto skrajneži, fanatični, strogi, energični, špartanski, nepotrpežljivi in sitni. Hkrati pa ljubeznivi, velkodušni, polni razumevanja in veseli.«

Pri nagradah in priznanjih že po tradiciji prevladujejo inovatorji iz treh podjetij: Avtoradgona, Gorenja Elrad in Radenske. Jakob Jurkovič iz tozda Proizvodnja v Avtoradgoni je »rekorder«, kar zadeva višino nagrade: 180 tisoč dinarjev, visoko je tudi Branko Šavel iz istega tozda s 111 tisočaki. Njuna sodelavca Marjana Potrča in Draga Graha so odpravili s 75 tisoč dinarji. Med nagradenci za inovatorske dosežke v letu 1986 v občini Gornja Radgona je Franc Kozar edini iz tozda Mesoizdelki Kmetijskega kombinata. Vračamo se k omenjenemu podlistku z vprašanjem, kaj vse so oz. česa še niso pogruntali naši nagradenci, predvsem pa, če so sploh motivirani za pionirske podvige. Izjemen dosežek — navajamo ga izključno kot redko zanimivost — je sladoleđ prodorne švicarske firme Movenpick. Njeni gastronomi so namreč kljub svarilom fetišistov kalorij ustvarili tako rekoč nespodobno dober, bogat, kremast, »ero-tični sladoleđ, vreden kalorijskega greha«. Movenpickovega sladoleđata naj ne bi uživali le v ustih, temveč tudi z očmi. Tako se je rodila zamisel z vidnimi dodatki, z »aromami za ugrizniti«. Danes uživajo Movenpickov sladoleđ tudi v ZR Nemčiji, Avstriji, Franciji, Beneluksu, Angliji, Irski, Norveški, Japonski in Saudovski Arabiji. Licenčni pogodbi sta sklenjeni za Finsko in Švedsko. Mimogrede: tudi pomursko gospodarstvo se lahko pohvali z nekaj izbranimi živilskimi (mesnimi, mlečnimi in podobnimi) posebnostmi, vrednimi »kalorijskega greha«, ki jih uživajo marsikje po svetu. Saj vemo približno, za katere posebnosti gre!

V pionirskem (podjetnem, inovativnem) gospodarstvu je kot pri elektriki: kjer so stiki, so tudi napetosti! In napetosti nujno vodijo k sporom.

Jože Stuhec, Nežka Kaučič in Milka Seger, Jancz Stariha, Branko Domajnik, Alojz Slanič, Peter Pintarič, Jože Potočnik, Avgust Bratkovič in Konrad Breznik so prejemniki nagrad iz Gorenja Elrad; trije iz tozda Proizvodnja anten in kablov, ostali — razen slednjega, ki je iz skupnih služb — iz tozda Proizvodnja elektrone in elektromehanike. Na spisku

inovacije

nagradencev je tudi tokrat Anton Nepuzlan iz Radenske Mineralne vode, ki je bil leto poprej razglašen za inovatorja leta radgonske občine. Iz Radenske tovarne polnilne opreme so dobili nagrade Janez Znidarič in Stanko Strniša ter skupina Janko Mesarič, Edi Gorinšek in Josip Rački.

Jasno je, da so imenovani avtorji izključno koristnih predlogov in tehničnih izboljšav, da pa ne gre za odkritja ali izume oz. patente in licence. Vseeno jih ne smemo podcevnjevat, kajti izračuni kažejo, da prihranki (gospodarska korist), do katerih je s tem prišlo, niso zanemarljivi. Ne pozabimo namreč, da je tehnična izboljšava vsaka racionalizacija dela, ki nastane z uporabo znanih tehničnih sredstev in tehnoloških postopkov v vseh fazah delovnega procesa, s katero se dosega povečanje produktivnosti dela, izboljšanje kakovosti izdelkov, prihranek energije, boljše izkoriščanje strojev, izboljšanje varstva in napredek človekovega okolja in podobno. Sorodna opredelitev velja za koristen predlog.

Navedli smo že, da je 32 posameznih inovatorjev iz radgonske občine za doseženo v letu 1986 prejelo priznanje. Hkrati so za leto 1987 razglasili inovatorja in mentorja leta. Prvi naziv (in 200 tisočakov) je dobil orodjar Ludvik Matis iz tozda Proizvodnja anten in kablov v Gorenju Elrad za desetletno delo na inovacijskem področju, saj je s svojimi predlogi pri združevanju tehnoloških operacij in racionalizaciji materialov podjetju prihranil znatna sredstva. Naziv mentor leta 1987 v občini Gornja Radgona (in sto tisočakov) pa si je prislužil Branko Beznec, predmetni učitelj fizike in tehnične vzgoje na radgonski osnovni šoli Jože Kerencič za večletno dejavno ukvarjanje z mladimi tehniiki, za širitev tehnične in inventivne miselnosti med osnovnošolci ter za mentorstvo učiteljem tehnične vzgoje po osnovnih šolah radgonske občine.

Enominutni vodja na delu
Tak je naslov podlistka, ki je oktobra izhajal v dnevniku Delo in ponuja ključ do uspešnega vodenja — seveda skozi očala razvitega sveta. Pisca Kenneth Blanchard in Robert Lorber govorita o bistrem mladeniču, ki se je dobro naučil treh skrivnosti: postavljaj je enominutne cilje, delaj je enominutne pohvale in delaj je enominutne graje. »Večina organizacij porabi ves svoj čas za iskanje novega koncepta vodenja in zelo malo časa za to, da bi sledila tistemu, za katerega je ravno usposobila svoje vodje«, je samo ena od resnic, ki jih naniza zgodba v več nadaljevanjih, za nas in naše razmere dovolj izzivalna in aktualna.

Branko Žunec

LEDAVA NOVE OBLIKE SODELOVANJA

Že več kot 10 let traja sodelovanje 13 občin Slovenije in Hrvaške na različnih področjih. Vanj je vključena tudi občina Lendava. V začetku se je to sodelovanje omejilo le na družbenopolitične organizacije, pozneje so se vključili gasilci in kulturna društva. Da bi bilo to sodelovanje še pestrejšje, v Lendavi predlagajo nekaj novosti, ki jih je že obravnaval koordinacijski odbor, ki pripravlja program sodelovanja za vsako leto. Kaj predlagajo v Lendavi? V prihodnje naj bi se sestajali delavci iz enakih panog gospodarstva, saj bi tako lahko pobliže spoznali težave v svojih podjetjih. Tako naj bi se sestali sindikalni delavci tekstilne in usnarske predelovalne industrije. Ker so vanj vključeni tudi mladi v Lendavi, predlagajo, da bi vsako leto ustanovili mladinski delovni tabor v občini, ki je prirediteljica srečanja. Da bi bilo vsakoletno srečanje občin pestrejšje, se bodo vanj vključili tudi delavci športniki. V Lendavi predlagajo, naj bi bila srečanja množičnejša, srečevali pa naj bi se delavci in ne le vodstva.

Jani D.

KAKO SO KUHALI BOGRAČ PRIMORCI, LJUBLJANČANI, DOLENJCI IN GORENJKI

Tisoč in en recept za dober bograč

Vsak Prekmurec ve, da je za pripravo dobrega bograča najpomembnejše: veliko čebule, govedina ali divjačina, krompir in ostra paprika ali feferon. Od tu naprej pa je vse odvisno od posameznika, ali ima raje bolj močno ali ne, bo dodal to ali ono začimbo, vino ali konjak... Kdor ga velikokrat pripravlja, ve, kaj mora dodati prej in kaj nazadnje, da dobi jed pravi okus in barvo. To pa po navadi ostane tudi njegova skrivnost. Čeprav bi mu ves čas gledali pod prste, ne bi znali sami skuhati takega kot on.

Na 35. gostinsko-turističnem zboru v Radencih smo imeli prilžnost gledati pod prste dvanajstim kuharskim mojstrom iz vse Slovenije, tudi sprasovali smo jih, pa vseeno dvomimo, da so nam povedali pravi recept. Prava prava pravga recepta za bograč ni, saj ga niti v Prekmurju ne pripravljamo enako, kaj šele kuharji iz Postojne ali Ljubljane. Dva dni se je na terasi restavracije Vikend trio ljudi, gledalcev, ki so občudovali (in vohali) pripravo te okusne jedi, spodbujali in seveda čakali, da ga tudi sami poskusijo. Za 2000 dinarjev so dobili kar veliko porcijo bograča, iz katerega kotliča, so lahko izbirali sami, kruh in velik vrček piva union. Zaradi primerne cene, ali pa zaradi dišav, ki so se dva dni okrog 12. ure začele širiti po Radencih, so v kratkem času spraznili vse kotličke, pa najsij je bil bograč pripravljen tudi iz rac ali gob.

Ze ob prijavi je moral vsak tekmovalec poslati komisiji tudi svoj recept za bograč, ko ga je pripravljal, se ga je moral držati. Receptov pa je bilo toliko, kolikor je bilo kotličev, ki so viseli na dolgem drogu. Najpomembnejši kriterij je bil okus, ki so ga ocenili na koncu, prav tako pa so bili pomembni za pridobitev točk priprava in ureditev prostora, kurjenje, čistoča pri delu in delovna obleka ter postopek kuhanja. Večina tekmovalcev je bila moških, zmagal pa je Ivan Pšajd iz Gostišča Bohor v Rogasiji Slatini. Kaj to pomeni, ne bi komentirali. Raje pogledimo, kako so ga pripravljali nekateri.

Alojzija Tomšič iz Postojnske jame že dve leti sodeluje na podobnih tekmovaljih, bograč pa se je naučila kuhati v gostinski šoli. Posebnega recepta nima, je dejala, tudi kakih skrivnosti, saj ni domačin (ti imajo menda svoje majhne skrivnosti). Uporabila je govejje in svinjsko meso, čebulo, svežo papriko, paradiznik, pa seveda začimbe: sol, poper, papriko, majaron, lovor in malo peteršilja. V njenem bograču torej

Iz kotlov se je kadilo, pot je tekela po obrazu in hrbtu kuharjev, ko so mešali bograč z velikimi kuhaličnicami. Drugim pa, ko so ga jedli...

ni bilo nič »primorskega«, mogče je to, da ni bilo tako močno začinjeno.

Pavel Štrakl je bil pravi domačin, kuhar iz hotela Radin, zato je imel tudi največ navijačev. Na pripravljani mizi je imel dve steklenici kakovostnega vina in povedal, da moramo dati v bograč bolj kislo vino, boljše je, boljše okus ima jed. Poleg govedine in svinjine je dodal tudi divjačino, od začimb pa čebulo, česen, kumino, poper, timijan, majaron, svežo in rdečo papriko. Na koncu doda krompir, prav nazadnje pa zalije z vinom.

Med tekmovalci smo našli tudi Egona Conradija, ljubljanskega Prekmurca (generalnega direktorja Komposa), ki ga je kuhanja bograča naučila mati. Posebno skrivnost — govedino pred kuhanjem povalja v rdeči papriki in pusti nekaj časa — mu je izdala mati madžarskega ambasadorja v Beogradu. In njegov recept: Najprej sem dal v kotličke pol kile narezanega hamburgerja, čez čas sem dodal čebulo, vsaj

dve kili in pol, potem sem to seveda počasi dušil, ko je bilo že na tričetrt narejeno, sem dodal na razance narezano zeleno papriko in nariban korenček — da je kasneje brez moke omaka. Potem tri kilograme govejega mesa, primešal malo paradiznikove meze, ko je bila govedina že zmehčana, sem dodal dva kilograma svinjskega in šele nato sol, poper, lovorjev list, majaron in kumino. Ko je bilo to že skoraj kuhano, sem dodal grobo narezan krompir, ki je — pravijo nekateri — v bograču večja poslastica kot meso. Ko je bilo vse to kuhano, sem dodal narezan paradiznik in seveda, kar jaz najbolj cenim, kislo smetano, pomešano z malo paprike. Potem sem šele zalil s tremi decilitri vina.

Drugi bogračev ni poskusil; čeprav je bil v »resni konkurenci«, pa je na koncu z veseljem ugotovil, da je imel njegov najlepšo barvo. Dušan Šifcar iz Strukovec ima kuhanje bograča v malem prstu, saj ga je že večkrat pripravil. Ze naslednji dan se je vrnil k vovakom v Tuzlo, kjer je prav tako kuhar. Pripravljenih je imel več stvari kot drugi, če je vse to dal tudi v bograč, ne vemo (mogoče je res samo zavajanje, da ne bi izvedeli skrivnosti).

Mast, čebula, meso, gobice, naribana zelena paprika, korenček, peteršilj, rožmarin, timijan, rdeča paprika, feferon, rdeče vino in konjak (1 deciliter). To so bile sestavine njegovega.

Ze iz teh nekaj receptov vidimo, da so različni, nekateri so dodajali tudi sveže jurčke ali račje meso. Ja, okusi so različni, vse jedi so bile kljub vsemu užitne in okusne.

Toda bograč je le bograč, bi dodali na koncu!

USPEŠEN JUBILEJNI 35. GOSTINSKO-TURISTIČNI ZBOR SLOVENIJE V RADENCIH

Hitri natakariji Grozda in dobri kuharji Jeruzalema

V sredo in četrtek, 28. in 29. oktobra, je bila v Radencih prava »turistična gneča«, za katero so poskrbeli obiskovalci (predvsem gostinci) iz vse Slovenije. Vseh naj bi bilo po besedah organizatorjev okrog osem tisoč, na zboru pa jih je sodelovalo okrog tisoč. Mnogi so bili prvič v tem delu Slovenije, presenečeni nad lepoto pokrajine in ustrežljivostjo domačih gostincev.

Predsednik vseh ocenjevalnih komisij Alfred Polak je dejal, da je na splošno kakovost razstavljenih in pripravljenih jedi in pogurjenih nekoliko višja kot na prejšnjih zborih, najbolj veseli pa so, da so se na razstavnih mizah ponovno pojavile narodne jedi. Ker je bilo tekmovalj in razstav veliko, bomo predstavili

le dosežke pomurskih gostincev. V ekipnem tekmovalju gostinsko-turističnih organizacij združenega dela, v katerem so sodelovali kuhar, slaščičar, natakari in barman, je ekipa Naravnega zdravilišča Radenci prejela srebrno plaketo (Gregor Grein in Irena Cvetko srebrna, Ana Gjergek zlat in Kristina Lah bronasto kolajno), srebro pa so si prislužili tudi gostinci iz Moravskih Toplic (Franciška Kranjc, Milena Baleb, Martin Maučec in Jože Špilak). Zlati plaketi sta prejeli ekipi tozda Nama in DO Mercator — gostinstvo Ljubljana.

Edino zlato, ki je ostalo v Pomurju, so pridobili gostinci tozda Jeruzalem, in to v najzahtevnejšem tekmovalju — pripravi in postrežbi novoletnega menija (kuharici Angelca Pihler in Angelca Rakuša ter natakarija Branko Kolbl in Jasmina Smolkovič so vsi prejeli zlate kolajne). Na

razstavi narodnih jedi so prejeli srebrno kolajno Jože Kovač iz tozda Grozd (za prekmurske kolone z bujito repo, pečena rebra in kmečke pogarje), Angelca Pihler iz tozda Jeruzalem (za prsko južino, krapce in kvasenice) ter Stefan Žilavec, Branko Čušar in Jolanka Car iz tozda Diana za nadevano svinjsko ribico s prekmurskim nadevom in adjovimi ocvrtki, kmečko južino in makove retaše. Na razstavi (novo leto v domači gostilni) so sodelovali tudi samostojni gostinci, zlato pa je prejela Gostilna Fride Horvat-Lovenjak Polana.

Najbolj razveseljivo in spodbudno pa so naslednje zlate kolajne: kot najuspešnejša učenka jo je dobila Suzana Kukovec s Srednje šole za gostinstvo in turizem Radenci, »zlata« sobarica je Verica Korošak iz hotela Radin, na tekmovalju receptorjev pa sta bila daleč najboljša Marija Premuš iz Radina ter Milan Karoly iz Moravskih Toplic. Kot na mnogih prejšnjih zborih pa tudi tokrat niso razočarali natakariji iz hotela Grozd na spretnem tekmovalju.

Bernarda Peček

LEDAVA Delegatsko glasilo je potrebno

Delegatsko glasilo Informacije, ki ga dobivajo delegati občinske skupščine ter samoupravni interesnih skupnosti, bo še naprej izhajalo, vendar z nekoliko spremenjeno vsebino. To je ugotovitev skupne seje sveta za informiranje pri občinski konferenci SZDL Lendava, komisije za politično informiranje pri občinskem komiteju ZKS, odbora za informiranje v sindikatih in komisije za informiranje v mladinski organizaciji.

Delegatsko glasilo Informator, ki izhaja v obih jeziki, se je doslej uveljavilo med delegati in jim je v veliko pomoč pri odločanju. V prihodnje naj bi v glasilu objavljali tudi druge prispevke, ne le skupščinsko gradivo. V kratkem bodo podpisali družbeni dogovor o izdajanju glasila INFORMATOR, podpisali ga bodo skupščina občine, skupščine sispov in družbenopolitične organizacije. Ko bo družbeni dogovor podpisan, bo prenehal obstajati inok center občine Lendave.

Jani D.

ZADNJA SEJA ORGANIZACIJSKEGA ODBORA FESTIVALA BRATSTVA IN ENOTNOSTI V GORNJI RADGONI

Festivalski denar tudi za občinske potrebe

Veliko od 81 milijonov dinarjev zbranega denarja za 32. Festival bratstva in enotnosti v Gornji Radgoni, ki je bil konec maja, je bilo uporabljeno za naložbe, ki bodo radgonski občini še dolgo koristile, smo med drugim slišali na zadnji seji organizacijskega odbora, ki je bila točno pet mesecev po prireditvi — v sredo, 28. oktobra.

Oprema športnih in kulturnih društev, pomoč šolam in krajevnim skupnostim, obnova kulturnega doma, številne druge komunalne ureditve (pri tem ima veliko zaslug tudi Krajevna skupnost Gornja Radgona) in drugo so bile nujne naložbe, morali bi jih uresničiti prej ali kasneje, vendar bi bilo to že čez nekaj mesecev precej dražje. Načrtovani prihodki, 85,8 milijonov dinarjev, se niso zbrali, saj svojih obvez v višini 2,5 milijona še niso poravnali udeleženci festivala iz Bosanskega Šamca, Nikšića, Prištine in Trebinja, 850 tisočakov manjka sredstev iz propagande, milijon pa jim po obljubi še dolguje RK SZDL.

Večino sredstev je zbrala radgonska občina sama, in sicer 20 milijonov s praznoprojektivno sredstev samoupravne interesne skupnosti po zaključnem računu za leto 1986, s povšani prispeljno stopnjo (0,23 odstotka) pri občinski kulturni skupnosti od januarja do junija 1987 19,7 milijona ter s prispeljno stopnjo pri občinski telesnokulturni skupnosti od januarja do julija (0,19 odstotka) 24,6 milijona dinarjev. RK SZDL je prispevala 7, Medobčinski svet ZKS za Pomurje 1,8 ter udeleženci za prehrano in prenočišča 7,7 milijona dinarjev. Med največje stroške festivala spadajo izdatki za celotno propagando (kar je obvezno po samoupravnem sporazumu, zato naj bi tega v prihodnje spremenili) v višini 10,3 milijone, otvoritveno in sklepno slovesnost ter kulturni program, 10,5 milijona. Tudi tu radgonska mladina predlaga, da bi v kulturnem programu v prihodnje sodelovali je gostitelji, ne pa vsa mesta, s tem pa bi se zmanjšalo tudi številno udeležencev. Stroški prehrane in prenočišča udeležencev so skupno znašali 16,8 milijona, ureditev radgonskega športnega centra 6,8 milijona (brez številnih ur prostovoljnega dela bi bili še višji), stroški za obiske festivalcev v krajevnih skupnostih ter glavnega in organizacijskega odbora so skupno čez 8 milijonov, strelišče za malokalibrsko puško v Hercegovščaku je stalo 5, telovadnica in strelišče v Gornji Radgoni 3,7, sofinanciranje oblek za mladinska pevstva zboru Jože Kerencič in Ivan Nemec-Vojko ter za ženski pevski zbor Svo-boda 3,5 milijona ter stroški vodičev čez 500 tisoč dinarjev.

Za dejavnost občinske konference ZSMS Gornja Radgona je ostalo 2,5 milijona dinarjev, prav tako pa so na zadnji seji organizacijskega odbora sprejeli sklep, da bo mladinska organizacija prejela tudi sredstva, ki naj bi jih še poslali dolžniki (uporabili bi jih za udeležbo na 33. festivalu).

Večina članov glavnega odbora Festivala bratstva in enotnosti že nekaj let ugotavlja, da so stroški preveliko breme občinskega gospodarstva, ki mora festival organizirati. Prav tako je čedalje težje zbrati potreben denar za udeležence. Zato bodo radgonski mladinci na prvi seji glavnega odbora predlagali zmanjšanje števila udeležencev (namesto enega ali celo dveh avtobusov le eden ali dva avtomobila udeležencev), pa tudi spremembo vsebine festivala, ki je že prežvela.

Bernarda Peček

Emona Commerce drži besedo

Na zadnjem zboru delavcev Agroplovd v Ljutomeru 31. marca letos, torej tik pred referendumom o odcepitvi tozda iz delovne organizacije, so najvišji vodilni iz sozda Emona in DO Emona Commerce se enkrat predstavili svoj razvojni program, ki naj bi bil protitež razvojnemu programu delovne organizacije Krka, h kateri naj bi se (če bi referendum uspel) pripojili delavci Agroplova. Takratni razvojni program je predvideval naslednje: izdelavo dietetičnih tablic, najrazličnejših solatnih prelivov, točelnje in pakiranje lupinastega sadja (orehov, lešnikov...), sodelovanje z Eto iz Kamnika, Emona Globusom z DO Krka (najem skladišnih prostorov) in številne druge naloge, vključno s tem, da bo do konca letošnjega leta v tozdu zaposlenih 80 delavcev.

Že takrat so v vodstvu tozda in občine Ljutomer močno dvomili o uresničitvi tega razvojne programa, in to glede na izkušnje. DO Emona Commerce je namreč že večkrat obljubljala širokopotezne in manj širokopotezne načrte, a jih ni nikoli uresničila.

Namestnik predsednika poslovnega odbora sozda Emona, tov. Molan je takrat dejal: »Mi (takrat navzoči vodilni Emone op. p.) smo jamstvo, da bo to, kar smo sprejeli (razvojni program tozda Agroplovd op. p.), tudi izvedeno. Programi so takšni, da bodo stabilizirali tozda in mu omogočili razvoj. Dosej se ni zgodilo, da bi kateri del sistema Emone propadel...«

To se je dogajalo 31. marca letos. Takrat so v Emoni Com-

merce tudi prikrili tozdo izgubo, ki se do danes ni uradno niti pokrila niti priznana ali zanikana. Tozde je ob polletju izgubo sicer zmanjšal, a je še vedno bila. To je bil razlog, da so naredili predstanacijski program, ki naj bi tozde potegnil iz težavnega položaja. A glej ga zlomka — ta predstanacijski program je močno okleščen, v njem ni besede o solatnih prelivi, o dietetičnih izdelkih, o sodelovanju z nekaterimi delovnimi organizacijami (predvsem Krko), o novih zaposlitvah (danes je v tozdu zaposlenih 49 delavcev in ne kaže, da jih bodo do konca leta zaposlili kaj več, ob tem, da je po neuspelem referendumu večina strokovnjakov tozde zapustila) in še kakšne druge naloge tudi ni v njem. Od obljubljenih opreme je doslej prispela le zastarela, v glavnem skoraj neuporabna, precej pa so je v predstanacijskem programu tudi črtali.

Ne glede na napovedi, kaj se bo dogajalo po referendumu, lahko sedaj ponovno zapišemo, da sta sozda Emona in delovna organizacija Emona Commerce še enkrat snedla besedo. Dvomimo lahko, da so bile besede zagotovila tudi mišljene tako, kot so bile povedane. Še enkrat lahko zapišemo, da je delovna organizacija Emona Commerce in vodstvo le-te izkoriščalo tozda in ga namerava tudi v prihodnje. In najverjetneje, kar se lahko zgodi, je to, da bo delovna organizacija pogoltnila tozda — ga spremenila v obrat in tako dosegla tisto, kar je pravzaprav ves čas načrtovala. Res je, da bo sozda poskrbel za svoj tozda. Tako kot vedno doslej! Dušan Loparnik

V SOBOŠKEM AGROMERKURJU

Skrb za večjo proizvodnjo in boljši dohodek

Delovna organizacija Agromerkur iz Murske Sobotice je prva pomurska organizacija združenega dela, ki ji je uspelo na to območje pritegniti sredstva za manj razvite. O tovrstnem načinu združevanja sredstev so v Agromerkurju začeli razmišljati lani, ko so začeli iskati tudi zainteresirane organizacije združenega dela v Pomurju in v Sloveniji. Želji, da bi s pomočjo teh sredstev zgradili farmo nesnic v Gornjih Petrovcih, so prislunili v Muri in Radenski ter v ljubljanski Velani, v objektu, ki so ga začeli graditi aprila letos, pa so zdaj že kokoši. Celotna naložba je stala 635 milijonov dinarjev, 250 milijonov dinarjev teh sredstev so združili sovlagatelji, del sredstev je prispeval Agromerkur, za preostali del pa so najeli posojilo pri banki.

Nova farma nesnic je bila zgrajena v razmeroma kratkem času, zato tudi ni prišlo do bistvenih podražitev predračunske vrednosti, v septembru in prve dni oktobra pa so v farmi že namestili jato kokoši nesnic — 22 tisoč — in ustrezno število petelinov. Že prej so jih vzredili drugje in s tem bistveno pridobili čas, saj bodo konec leta v novi farmi kokoši že nesle valilna jajca. Ko bodo kokoši nesle s polno paro, bodo dodatno pridobili 2 milijona in pol valilnih jajc letno. S tem pa se bo pojavilo ozko grlo, saj sedanja valilnica v Puconcih zmora letno le 3,2 milijona enodnevih piščancev. V Agromerkurju so zato že začeli delo za razširitev valilnice v Puconcih, idejni načrti so že izdelani, z dograditvijo nove valilnice pa naj bi se valilniške zmogljivosti podvojile. Po sedanjih cenah bo vrednost te naložbe okrog 750 milijonov dinarjev, vendar bodo dokončno odločitev sprejeli šele po zaključnem računu. Vsaj polovico potrebnih sredstev morajo zagotoviti sami, pravijo v Agromerkurju, saj so posojilni pogoji neugodni, obresti so previsoke in naložba bi ob pomanjkanju lastnih sredstev lahko postala negotova. Seveda tudi tokrat razmišljajo o podobnem združevanju sredstev kot za farmo nesnic,

oglasili se bodo pri sedanjih sovlagateljih in skušali pritegniti k sodelovanju še nekatere nove.

Sicer pa vse kaže, da bodo letos v soboškem Agromerkurju dosegli ugodne poslovne rezultate. Ob polletju so komaj izplavali brez rdečih števil, ob devetih mesecih so poslovni rezultati ugodnejši, do konca leta pa bi se lahko še izboljšali, saj so se konec septembra povečale prodajne cene piščančjega mesa. Te se sicer zdaj oblikujejo prosto, vendar v Agromerkurju pravijo, da jih letos ne nameravajo več povečevati. Povečevanje cen namreč lahko neugodno vpliva na povpraševanje, čeprav perutninarji zaenkrat težav s prodajo še nimajo. To meso je v primerjavi z drugimi vrstami še vedno najcenejše, zato tudi nimajo zalog. Povpraševanje po perutninskem mesu se je povečalo predvsem na domačem tržišču, zato tudi ne silijo v izvoz. Čeprav je Agromerkurjeva klavnica registrirana za izvoz, se ta zmanjšuje, in če so še leta 1985 izvozili okrog tisoč ton mesa, so ga lani le 380, pa tudi letos te številke ne bodo bistveno presegli. Cene perutninskega mesa so na zunaj trgih izredno nizke in še naprej padajo, zato izvažajo le toliko, kot je najnujnejše.

Posebno skrb pa namenjajo v Agromerkurju večjemu ovrednotenju svojih piščancev. Ker v delovni organizaciji nimajo možnosti za predelavo, so se že lani začeli dogovarjati z Mesoizdelki iz Gornje Radgone o izdelavi klobas iz piščančjega mesa. Letos v

maju je proizvodnja že stekla in zdaj raziskujejo tržišče. Prvi rezultati so ugodni, saj bi večino izdelkov lahko prodali na beograjskem tržišču, pa tudi v Sloveniji je povpraševanje po teh izdelkih, saj polovico proizvodnje prodajo doma. Razmišljajo še o raziskavi sarajevskega tržišča, kjer se možnosti prodaje ponujajo, in če se bodo stvari v tej smeri razvijale, ni izključeno, da bi v Agromerkurju sami začeli s tovrstno proizvodnjo. Vendar ima zaenkrat prednost valilnica in s predelavo bodo morali še počakati.

Posebno skrb pa zato namenjajo tudi prodaji perutninskega mesa, da kar imajo vse možnosti v obstoječi klavnici. Letos so poskusno začeli s pakiranjem kosov perutninskega mesa na pladnje in prvi rezultati so nadvse ugodni. Od začetnih 50 kilogramov tedensko na tržišču Murske Sobotice je ta prodaja zdaj že narasla na tisoč kilogramov tedensko, s tem pa so že na tržišču celine Pomurja. S to obliko bodo zato nadaljevali, že kmalu pa se bo v trgovinah pojavila polpripravljena hrana, to je meso, ki bo že začinjeno in pripravljeno za pečenje.

Ob skrbi za posodobitev reje in višje ovrednotenje svojih izdelkov pa v Agromerkurju seveda ne pozabljajo na vlaganja v osnovno perutninarstvo. Tačas znašajo letne zmogljivosti v perutninarstvu 6 milijonov brojlerjev oziroma 7 milijonov kilogramov perutninskega mesa, reja pa bodo še naprej širili. V srednjeročne razvojne programe so zapisali, da bodo letno zgradili tri objekte z zmogljivostjo 14 tisoč

brojlerjev v izmeni, vendar kaže, da teh načrtov ne bodo v celoti uresničili. Zanimanje za tovrstno rejo med kooperanti namreč pada in tako so pristali zdaj le na dveh objektih letno. Posojilni pogoji so zelo neugodni, ta dejavnost v Pomurju ni vključena v prednostne programe in kmetje se zato ne odločajo za nova vlaganja. V Agromerkurju skušajo zastoj na tem področju nadomestiti tako, da kooperantu preskrbijo posojilo do višine 35 milijonov dinarjev pri hranilno-kreditni službi, opremo pa zagotovi delovna organizacija. Kooperant tako na osnovi združevanja dela in sredstev zagotovi objekt, Agromerkur pa opremo, ki jo kooperant odplačuje v daljšem časovnem obdobju na račun amortizacije.

Da bi bila vzreja brojlerjev dohodkovno čim bolj zanimiva in da bi zmanjšali stroške pitanja, v Agromerkurju namenjajo posebno skrb tehnologiji pitanja. V zadnjih dveh letih so na tem področju dosegli pomembne premike, saj če je bilo potrebno v letu 1985 za kilogram prirastka 2,35 kilograma krme, čas pitanja do žive teže 1,70 kilograma pa je trajal 48 dni, so zdaj čas pitanja zmanjšali na 43,2 dneva, za kilogram prirastka pa porabijo le 2,13 kilograma krme. S tem so boljše izkoriščenosti tudi objekti, saj namesto 5,8 izmene zdaj spijajo letno 6,2 izmene. Za leto 1988 načrtujejo, da bodo tehnologijo pitanja še izboljšali, vendar v Agromerkurju pravijo, da so za to določene meje, rezultati pa bodo dokaj odvisni tudi od kakovosti krme.

L. Kovač

TURNIŠČE: cene pujskov

Minuli četrtek so rejci prodajali na sejmu pujskov v Turnišču 63 živali, starih od 7 do 10 tednov. Za par so zahtevali od 40.000 do 60.000 dinarjev, prodali pa so 32 pujskov, ki so tehtali povprečno od 15 do 20 kilogramov.

Prihodnje leto zbiralnica grozdja

Vinogradniki lendavske občine so se pred nedavnim sestali, da bi spregovorili o letošnjih problemih ob trgatvi in prodaji grozdja. Ugotovili so, da je bilo letos sicer manj čakanja pri oddaji grozdja, vendar odkup v občini še vedno ni organiziran. V vinogradih lendavske občine je v normalnih razmerah nekaj sto vagonov presežka grozdja. Vso to količino je potrebno prepeljati v Ljutomer, kar zahteva velike napo-

re, predvsem pa izgubo časa. Lendava bi potrebovala novo vinsko klet, toda to bodo gradili v ugodnejših časih. Predstavnik Kmetijske zadruge Lendava je vinogradnike seznanil z napori, da bi zgradili zbiralnico grozdja. Ta bo zgrajena do prihodnje trgatve, saj je denar zagotovljen. Zbiralnico grozdja naj bi zgradili v Čentibi pri mlinu. Gre za objekt, v katerem bi vinogradniki oddajali grozdje, tu bi ga stiskali in

mošt vozili v ljutomersko vinsko klet. Jani D.

Na novi žagi bodo v eni izmeni letno narezali 8000 m³ oblovine — predvsem gradbenega lesa listavcev

Nova žaga

Mačkovič, oktober — Namesto tehnološko zastarele žage v Mačkovičih z zmogljivostjo razreza 5000 m³ oblovine v letu dni bo Gozdno gospodarstvo Murska Sobotica zgradilo nadomestno žago na istem in sosednjem (1,29 hektarja) zemljišču.

Nova žaga, ki jo gradi temeljna organizacija Primarna predelava lesa — žage Lendava bo lahko letno v eni izmeni dodelala 8000 m³ oblovine.

Naložba, ki jo financirata GLG iz združenih sredstev tozdo delovne organizacije v višini 158,8 milijona in združenimi sredstvi ABC Pomurka v višini 40 milijonov, bo stala 198,8 milijona. Od tega bodo grajeni objekti, ki bodo pod streho že decembra letos, stali 166,8 milijona. Oprema bo stala 30 milijonov in ureditev okolice in infrastrukture 1,9 milijona.

Žago bodo predali namenu 1. maja prihodnje leto. V letu 1985 in 86 je tozda Primarna predelava lesa — žage Lendava v obratih v Lendavi in Mačkovičih dodelal 11.392 m³ oblovine listavcev in iglavcev in iz omenjene količine lesa pridobil 7.165 m³ rezanega lesa.

Na žagah Primarne predelave v Lendavi, Mačkovičih, Lucovi in Martjancih pa so 1986. leta razrezali 3.717 m³ različnih vrst lesa.

Tehnološko sodobnejša žaga v Mačkovičih bo zaradi boljšega izkoristka posebno še slabše in podmerne hlodovine iglavcev omogočila, da se bo rezal les, ki ga bo možno dodelati za elemente, iz njega izdelati polizdelke in izdelke, kot so ladijski podi, lesne obloge, embalaža, paleta in drugo.

Boris Hegeduš

Čakanja več ni!

Predsednik slovenske gošpodarske zbornice Marko Bulc se je ob zadnjem obisku v Pomurju pogovarjal tudi s

ne. Ob sedanjih stroških pitanja bi moral kilogram mladega pitane goveda veljati 2.300 dinarjev, kilogram pita-

da bi se odkup mleka zmanjševal. V Pomurju odkup v letošnjem prvem polletju sicer še ni padel, manj mleka pa so v primerjavi z enakim lanskim obdobjem rejci oddali v septembru in oktobru.

Kako neurejena so cenovna razmerja v kmetijstvu, potrjujejo tudi nekateri podatki. Cene med lirom mleka in močnimi krmili so že dosegla razmerje 1:2, zaskrbljujoči pa so tudi podatki za druga področja. Denimo, na področju uslužnostnega pitanja prašičev, kjer mora kooperant za kilogram kruha pitati dnevno 35 prašičev. Vendar, kako dolgo še?

predstavnik kmetijstva, ki so ga seznanili predvsem s težavami v živinoreji. Neurejene razmere, ki so v kmetijstvu prisotne že dalj časa, se že poznajo na novih vlaganjih, saj zanimanje zanje upada, posledice pa bo najbolj občutila živinoreja. Cene v živinoreji so dosegle že takšen razkorak, da predvsem starejši rejci opuščajo živinorejo, tisti, ki so se preusmerili v živinorejo, pa razmišljajo o tem ali bodo živino vohlevali ali

nega prašiča pa 2.000 dinarjev, če bi želeli rejci delati brez izgube. Podobno je tudi pri mleku, saj imajo pri sedanjih odkupnih cenah kmetje pri litru mleka izgubo 117 dinarjev, družbeni sektor pa celo 151 dinarjev, položaj pa se še poslabšuje. V sozdu ABC Pomurka ocenjujejo, da se bodo do konca leta stroški prireje mesečno povečevali še za 10 odstotkov, zato je nujno potrebno spremeniti odkupne cene, če ne želimo,

Ker zaradi različnih pogojev na veznem nivoju teh problemov ne bo možno rešiti čez noč, pomurski živinorejci zahtevajo, da skušamo v Sloveniji najti najustreznejše rešitve, da bi težave čim bolj omilili. Težak položaj v prireji mleka naj bi delno reševali s povečanjem cen mlečnih izdelkov, zavzemajo pa se tudi za prosto oblikovanje cen konzumnega mleka. Pa tudi premije za mleko je treba povišati in najti še dodatne vires za pokrivanje izgub v mlekarstvu, pravijo pomurski kmetijci.

L. Kovač

Sedemdesetodstotni pridelek grozdja v primerjavi z lani in nizke odkupne cene so vzrok, da bo v sode, v primerjavi z letom poprej, priteklo le 60 odstotkov mošta

V kletih skoraj pol manj grozdja

Radgona, Kapela, Ljutomer — oktober. Kleti družbenih vinogradniških gospodarstev bodo letos ostale skoraj na pol prazne. Bolje povedano: v njih bodo uskladiščili za prek 40 odstotkov manj mošta iz grozdja letošnje trgatve. Sicer pa kleti ne bodo prazne, saj je draginja naredila svoje in je v sodih še veliko žlahtne kapljice lanskega letnika.

Vzrok za manjši odkup grozdja je količinsko manjši pridelek, ki pa je dobre kakovosti, saj so sladkorne stopnje visoke. Pridelek je na veliko hektarjih radgonsko-kapelskih goric okleščila toča, v ljutomersko-ormoških pa je pridelek vzela gniloba. Še najbolje so jo odnesle lendavske gorice. Vinogradniki tako niso v zadovoljivem položaju ob sedaj veljavni odkupni cenah grozdja, ki so za pozne sorte ob doseženem sladkorju 13 pri šiponih in 14 stopinj pri laškem rizlingu

okoli 390 dinarjev, pač glede na sladkost. Vsaj 500 dinarjev bi morali dobiti za kilogram, so neomajni vinogradniki, in bi kletem oddali tudi več grozdja. Poleg tega pa jih še najbolj moti negotovost, kdaj bodo grozdje dobili plačano. Kot nevzdržno navajajo prakso nekaterih klet, npr. Slovinove v Ljutomeru, kjer zaenkrat izplačujejo le 50 odstotkov vrednosti prodanega grozdja, ostalo pa naj bi izplačali šele čez nekaj mesecev. Ob naši inflaciji se bo tako plačilo oziroma dohodek povsem izničil. Vinogradniki pa obsojajo tako izplačevanje, saj je to edini primer, da se kmetijski pridelek kmetom ne bi plačal ob prodaji. V kleti Kmetijskega kombinata Radgona bodo grozdje v celoti plačali, vendar šele konec novembra.

Boris Hegeduš

Nove garaže in skladišče

V lendavski občini letos ni veliko naložb v kmetijstvo, le temeljna organizacija združenega dela Poljedelstvo-živinoreja Lendava gradi nove garaže in skladišče v Ginjencu. Naložba bo stala 180 milijonov dinarjev. V sodobnem prostoru bodo garaže za kmetijske stroje, ki so bili večkrat kar na prostem ter skladišče umetnih gnojil in zaščitnih sredstev. V novih prostorih bodo pozimi stroje tudi popravljali. Podobne prostore so v preteklih letih zgradili že v Benici in Žitkovcih.

Jani D.

Raziskovalne naloge v kmetijstvu

V lendavski občini nima prave podobe o kmetijstvu nihče, saj se z nekaterimi problemi tudi ni nihče strokovno ukvarjal. Občinska raziskovalna skupnost se je zaradi tega odločila, da bo financirala nekaj nalog s področja kmetijstva. Gre za raziskave problematike zemljiškoposrednih odnosov s posebnim poudarkom na razdrobljenosti kmetijskega zemljišča v občini ter raziskave o reprodukciji domačih živali in zdravljenju jalovosti.

V lendavski občini hočejo ugotoviti, kakšno je dejansko stanje razdrobljenosti kmetijskih zemljišč in kakšno so vplivi te razdrobljenosti na bodoči razvoj kmetijstva. V ta namen želijo ugotoviti oziroma funkcionalno ovrednotiti zemljiško razdrobljenost s socialnega in ekonomskega vidika, ugotoviti proces nadaljnje drobitve kmetijskih površin glede na gibanja aktivne kmečke delovne sile in predlagati ukrepe, kako stanje spremeniti oziroma popraviti.

V lanskem letu je bila narejena raziskovalna naloga z naslovom Patologija reprodukcije pri govedih. Pokazala je, da je v reprodukciji goveda precej motenj. Plodnostne motnje so posledica napak v vzreji in prehrani. V nadaljnje raziskave bodo vključili bakteriološki, kemični, hematološki in parazitološki laboratoriji, uvedli bodo novo individualno evidenco vseh plemenic, ki jih je okoli 6000.

V prihodnjem letu bo občinska raziskovalna skupnost sofinancirala tudi raziskavo o izkoriščanju termalnih voda za kmetijsko pridelavo, zlasti trtvin.

Jani D.

Lakote ni več — a tudi gradov v oblakih naj ne bo!

V kriznih časih se najpogosteje sprašujemo, kako prebroditi eno temeljnih težav, to je gospodarsko. Pomursko gospodarstvo je 33 tisoč delavcev, dodamo pa lahko še 3.500 tistih, ki jim daje kruh zasebna obrt. Da smo v regiji manj razviti, živkajo že vrabci na strehah. In da želimo razmere izboljšati, tudi ni kakšna posebna novost. Toda kako, posebej zdaj, ko ne gre slabo samo Pomurcem, pač pa praktično vsem Jugoslovanom? O tem so se pogovarjali pomurski gospodarski in družbenopolitični delavci s predsednikom in podpredsednikom slovenske gospodarske zbornice, Markom Bulcem in Andrejem Miklavčičem. Poleg njih so govorili še Koloman Cigüt, predsednik pomurske GZ, Herbert Šefer iz Radenske, Jože Kolarič iz turniške Planike, Emil Zelko iz Panonije, Tibor Kuzma iz Ine Nafta in Vendel Ostrič iz lendavskega izvršnega sveta. Povedano sta priredila za objavo Bojan Peček in Ludvik Kovač.

Od gospodarjenja regije, Planike in Ine Nafta...

CIGÜT: V devetih mesecih je rast industrijske proizvodnje v Pomurju 2,8-odstotna, zaposlenosti 1,2 in produktivnosti dela 1,5-odstotna. Izvozili smo za 66,2 milijona dolarjev in uvozili za 30,8 milijona dolarjev. Na akumulativnost gospodarstva gotovo vplivajo izgube, ki se povečujejo.

Predvsem v Ine Nafti, kjer znašajo 5,14 milijarde dinarjev, pa tudi v Radenskinem tozdu Tovarna polnilne opreme — 840 milijonov dinarjev. Slabša akumulativnost je v kovinsko- in lesno-predelovalni industriji ter v večjem delu kmetijskopredelovalnih organizacij.

Jože Kolarič, Planika

Pomurci se zavedamo, da smo tudi sami krivi za tako stanje, zato se trudimo, da razvijamo lastne nove programe, tehnologijo in kadre. Za odpiranje novih delovnih mest se dogovarjamo o združevanju akumulacije, da bi skupaj s sredstvi za skladnejši razvoj in s tujim kapitalom dosegli hitrejši razvoj. Pri teh prizadevanjih pa morajo sodelovati razvitejši deli Slovenije s celotnim zborničnim sistemom in republiški upravnimi organi.

BULC: Ne ekonomska politika in ne sistemske spremembe ne morejo narediti tistega, česar ne morete napraviti vi v tovarnah. Ni namreč take politike in takšnega sistema, ki bi to napravil namesto vas. Seveda pa lahko pomagata in spodbujata, zato bi rad slišal, kje ste pri tem v Pomurju?

KOLARIČ: Odpravili smo lakoto, stoletno sezonstvo in brezposelnost, predvsem agrarno. Bistveno se je spremenila zavest naših ljudi, ker so socialni problemi v glavnem odpravljani. Danes Planika doživlja težke razmere. Pa ne zato, ker smo doma, kjer kupna moč pada, pač pa zato, ker smo globoko zarezani v svet, kjer na žalost padajo na kolena tudi veliki ekonomski sistemi. Pravkar bijemo bitko — in celotna Planika nam pri tem pomaga, saj ji ni vseeno za nas, ker smo po sestavi proizvodnje najmočnejši tozdi. Adidas se zdaj ponovno vrača k nam. Pripravljeni in sposobni moramo biti delati za vsakogar. Če bo potrebno delati čevlje za astronaute, jih bomo delali. Če pa tega ne bomo mogli, bomo padli. Verjetno bomo Pomurci nasploh morali najti pot, kako se čimprej tehnološko, znanstveno in tržno vezati na večje ekonomske sisteme, ker majhni ne bomo zdržali. Zato bi bilo dobro ponovno oživiti sklad za hitrejši razvoj — pa ne toliko sklad za manj razvita območja, ampak za manj razvito ekonomsko bazo. Ker ekonomska baza v Pomurju ne bo zdržala konkurence. Mi bi želeli, da je gospodarska zbornica bolj prisotna pri vsem, kar trenutno v Pomurju iščemo.

BULC: Če vi ne boste naredili čevljev v 17 minutah, kar je danes povprečje za Adidas, ne boste uspešni. Podobno velja tudi na primer za Muro in vse finaliste za široko porabo. Ne vem pa, če je pravi predlog, da ponovno formiramo sklad (ali kakor ga že imenujemo) za manj razvite, tudi za Pomurje. Na zbornici, in v Sloveniji nasploh, se zavzema, in po moje je že skrajni čas, da jih ukinemo, tudi federalnega. Prek tega odtujenega sistema so se gradile katedrale in sprejemale velike investicije, za katere zdaj ne vedo, kaj z njimi. Make-doncem sem že rekel, da je sklad treba ukiniti in preiti na odnose »fabrika«: »fabrika« — slovenska in makedonska ali slovenska in črnogorska. Zato, ker ni večje pameti, kot jo ustvarijo v tovarnah: to je profitabilno in to ne. Noben minister tega ne more na-

Emil Zelko, Panonija

domestiti, in bolj ko bomo oživljali ta ekonomski odnos, bolj bomo pomagali nerazvitim in manj ko ga bomo upoštevali, bolj bo to žakelj brez dna.

KUZMA: Izguba Ine Nafta, ki je v devetih mesecih nekaj nad 5 milijard, se bo do konca leta še povečala. Predvsem zato, ker se cene naftnih derivatov ne usklajujejo vzporedno s cenami nafte na zunanjem trgu in s tečajem dinarja nasproti dolarju. Naša rafin-

Marko Bulc je bil (kot vedno) v svojih razmišljanjih odkrit, piker in kritičen. Med drugim je Pomurce upajmo, da ne samo protokolarno in načelno pohvalil: »Razmere pri vas so malo boljše kot je slovensko povprečje. To je lepo slišati. Ugotovitev velja tako za industrijsko rast kot kmetijsko. Čeprav neustrezna kmetijska politika po vsej Jugoslaviji kolje živino, ste vi zaradi ljubezni do kmetijstva zdržali.«

nerija posluje z nekoliko nižjimi stroški kot druge. Večji problem pa je petrokemija, saj se v zadnjih mesecih nismo uspeli dogovoriti o tem, ali je pridobivanje metanola v tem gospodarskem prostoru potrebno ali ne. Zato nam ni uspelo doseči, da bi bila petrokemija deležna beneficirane cene plina iz slovenskega plinovoda. Mislim, da je ta plinovodni sistem edini na svetu, ki take diferenciacije ne pozna in postaja že tudi ovira, ki bremeni vso slovensko družbo. Ocenjujemo, da bo poslovanje petrokemije prihodnje leto veliko ugodnejše kot letos, če ostane ustroj cen naftnih derivatov približno tak kot zdaj. Velik problem Nafta je prodana rafinerija, pri kateri je ogromen negativni finančni učinek, to je približno 28 milijonov dolarjev.

BULC: Smo pred zelo jasno odločitvijo, ali naj resnično be-

neficiramo ceno plina, kar imajo povsod po svetu, saj je plin re-produkcijski material za metanol in druge izdelke. Mi v slovenski zbornici to podpiramo. Če pa dogovora kljub temu ne bo, si morate sami izračunati, če z rafinerijskim dohodkom lahko pokrivete izpad v metanolu. Če ne, ga boste pač morali ukiniti. Sicer bo vse skupaj produciranje megle, in to je najslabše, kar se nam lahko zgodi. Dogovor je potreben takoj, ker čas dela protinam. Seveda pa mora sodelovati tudi zagrebška Ina, kot je obljubila, sicer ne bo nobene rešitve in je boljše, da se potem neha medsebojna »ljubezen«.

... prek lendavske telefonije, Radenske in Panonije...

OSTRIČ: Lendavska občina je s 4,6 telefonskega priključka na 100 prebivalcev v tem pogledu na repu. Naročniki morajo sovlagati celo za telefonske centrale, torej morajo praktično financirati vse. Ob tem pa je nelo-gično, da je republiški komite za promet in zveze določil, da krajevna skupnost ne more biti investitor — pa vendar ta od prvega do zadnjega dinarja daje denar za omrežje. Moti nas tudi interni pravilnik združenih ptt organizacij, po katerem dve leti razpolaga z linijami KS oziroma tisti, ki je dal denar, nato pa preidejo v last PTT. Predlagamo, da bi bila ta doba 10 let. Nadalje nas zanima, zakaj se slovenske ptt organizacije še niso združile in nakazale sredstev za manj razvite, saj je s tem prizadeta soboška PTT? In nazadnje: zakaj ni možno v str-njenih naseljih, kjer je že električno omrežje, na te drogeve priključiti še telefonskega omrežja, kar bi zadevo precej pocenilo?

BULC: Po naše je zelo prav, da je na prvem mestu interesov ptt sistemov informacijski priključek Evropi, ne pa telefon za posameznike. Vemo pa, da je tudi telefon za vsakega človeka iz-jemnega pomena, kot je bil včasih avto. Toda tu je treba reči: kolikor telefon stane, naj stane, in vsak, ki ga želi imeti, ga naj plača. Pri tem je popolnoma jasno: telefonska centrala je stvar ptt sistema, ne tistega, ki hoče imeti telefon. Tiste stvari o pravilnikih in drogovich pa ne poznam — zapisal sem si in jih bomo obravnavali. Meni je bilo lo-gično, kar ste rekli, vendar se zdaj ne morem izjasniti.

SEFER: Pomurci imamo izredne možnosti za nadaljnji razvoj zdraviliškega turizma. V tem trenutku je bistveno, da imamo pripravljene programe za naslednje obdobje. V teh dneh smo končali izvedbene projekte za novo fizioterapijo s spremljajočimi objekti v Moravskih Toplicah (znesek naložbe je okrog 4 milijarde), pripravljala pa se investicijski program za nov hotel, prav tako v Moravskih Toplicah, z 250 posteljami in vrednosti 1,1 milijarde. Intenzivno tudi vrta-mo — iščemo termalno vodo. Zdaj v Radencih in naslednje leto še v Murski Soboti pri hotelu Diana. Projekte za razvoj pomurskega turizma torej imamo in to ni le razvoj naše delovne organi-zacije. Problem pa je v sedanjem deviznem sistemu, ki nam je vzel vsako možnost sovlaganja — to-rej to, kar je v turizmu prej ob-stajalo. Nerešene so še nekatere druge stvari, kot na primer infra-struktura — ceste, PTT in večna-menski objekti.

BULC: Zelo vesel sem, da ima Radenska projekte, ne pa le pro-grame. Jasno je, da bi Radenska brez fizioterapije izgubila seda-njo raven. Pri tem pa imam eno samo sugestijo: projekt bomo realizirali le, če dobimo tujega partnerja, ki bo sofinancer. Ze zdaj ga moramo začeti intenzi-vno iskati. Dobro je tudi, da se izvaja vrtnje, ker je lahko Ra-denska z drugimi v Sloveniji pri-

tem med dirkalnimi konji. Če pa sami ne boste zmogli teh razisko-valnih del, bi se bilo dobro dogo-ovoriti tudi za nekatera sredstva, ki se zbirajo pri geološkem zavo-du.

ZELKO: Panonija ima že v tem trenutku za štiri milijone do-larjev skoraj sklenjenih pogodb, letos pa bomo dosegli za 2 mili-jona dolarjev izvoza. Kaj nas na tem področju najbolj straši? Predvsem to, da smo do kraja nestabilni v naši politiki. Ne sme se več zgoditi, da spodbuda za konvertibilni izvoz čez noč pade

Marko Bulc, GZS

za 5 odstotkov, pri tem pa te nih-če ne vpraša, če boš jutri v izgubi ali ne. Po drugi strani pa združeno delo neodgovorno silimo v iz-voz. Kaj pričakujemo od vas na višjih ravneh? Da se bo enkrat nehala s tem, da stalno odvezema gospodarstvo. Na tem po-dročju se bo treba zresniti ali pa od stabilizacijskega programa, ki se se zdaj ni uresničil, spet ne bo nič.

Koloman Cigüt, MGZ za Pomurje

... do razvojnih vprašanj in kriti-ke programa Zisa

MIKLAVČIČ: Razvojna vprašanja so tačas po našem mnenju ključna. V Sloveniji je 80-odstotna odpisanost sredstev, industrija pa je pretežka in jo moramo v 10 do 15 letih preusmeriti v laž-jo. To pomeni industrijo z manj surovin in manj energije, z manj onesneževanja. Da ne bomo samo rezali in »švasali«, ampak delali tudi več motorjev, računal-nikov in podobno. Skratka, da bo v izdelkih več znanja. Zastoj v investiranju je tačas v Sloveniji tak, da smo do tega trenutka iz-vedli v tej petletki samo 20 od-stotkov načrtovanih naložb — morali pa bi jih vsaj 40 odstot-kov. Da bi naredili korak na-prej, po moje celo ni več osrednji problem premalo denarja, ampak so to kadri. Zato se zavzema-mo za maksimalno štipendiranje in usmerjanje ljudi v izobraževa-nje. Z obstoječimi in dodatnimi oblikami začnimo z odločnejšo

voluntaristično. Vse, kar je v pro-gramu zapisano, mora biti zato uresničljivo, nič zidanja gradov v oblake. Če pa samo pogledate v drugo točko: modernizirali bo-mo železnico, modernizirali bo-mo ceste, luke, vse bomo naredi-li. Nikjer pa ne piše, od kod denar, kdo in kako bo to naredil — takih povesti noben program več ne prenese! S tem ljudi ne bomo motivirali, jih spodbudili za uresničevanje. Na seji pred-sednikov vseh jugoslovanskih zbornic smo se o tem poenotili, ker sem edini imel za sabo izvrš-ilni odbor in edini pisna stališ-ča. Kako bomo na primer šli na trg, ko pa hkrati trdimo, da ni pogojev za liberalizacijo cen? Ali pa posojilno-denarna politika — bo ta spet z emisijo namišljenega denarja napajala vse prej ome-jene modernizacije cest in že-leznic? Če da, ne bo nič z zmanj-šanjem inflacije, samo še podku-rili ji bomo. Pa pravijo, da že zdaj vodijo restriktivno posojil-no-denarno politiko. To ni res!

BULC: Na izvršnem odboru zbornice smo se o protinflacij-skem programu vlade izjasnili kot prva inštitucija v Sloveniji. Na 13. kongresu se gotovo nismo opredelili za socializem v revšči-ni, pač pa za socializem material-no in duhovno bogatih ljudi. To pa jasno pomeni diferenciacijo, zato moramo preiti na formira-

Andrej Miklavčič, GZS

nje novih vrednosti na trgu — ker boljše arbitra od trga ni. Prvi kriterij so torej koraki k trž-nemu gospodarstvu. Drugi je zmanjšanje inflacije — ali v prvih korakih vsaj ne njeno pove-čanje. Zmanjšati je treba regula-tivo in s tem omogočiti večjo sa-mostojnost subjektov. Ljudem več ne moremo pripovedovati: »fajna« bi bilo, tole bi bilo dobro narediti, moramo, želimo — to je

Vender Ostrič, IS Lendava

Sporazumeli smo se tudi za delitev programa v dva dela. Kratkoročnega (to so ukrepi, ki jih moramo izvesti takoj) in dol-goročnega, o katerem se bo še potrebno dogovoriti, saj bodo spremembe na trgu deviz, denar-ja, blaga, v nekem smislu tudi delovne sile. Zdaj več ne gre za Popitovo ali Kučanovo ali moje mnenje, ampak za mnenje slovenskega delavskega razreda, slovenskih občanov.

DOKAZ: 130-odstotna inflacija, ki kaže, da je ta politika zelo ek-spanzionistična.

Program manjka tudi izvozna strategija — kaže, da bi se naprej radi ohranjali takšne pogoje iz-voza, kot veljajo zdaj. A izhoda brez agresivne izvozne strategije ne bo, tudi ne samo z obljubami.

Program tudi vključuje stvari, o katerih šele razpravljamo — stvar dogovora je, če bomo dav-čno politiko res spet centralizira-

Slaba akumulativnost pomurskega gospodarstva je tudi vzrok stalnega upadanja naložb, kar je zaznati od leta 1980. Delež vlaganj v gospodarske namene v Pomurju je glede na republiko padel od 3,9 odstotka leta 1982 na 2,3 odstotka lani. Pri tem podatku so vsota sredstva za zemljiške posege — če bi odšli še ta, bi dobili (še bolj porazno) pravo sliko pomurskih vlaganj v bolj-šo opremo oziroma tehnologi-jo.

li, ker to po sedanjih ustavi pome-ni v nekem segmentu ukinjanje republik in pokrajin. O tem bodo še velike debate in zato v progra-mu to ne more biti rešitev, kot da smo se že zmenili.

Bančni sistem je treba spreme-niti, ker danes naše banke delajo po načelih fiskalne politike, ne pa bančništva. Banka mora biti mesto, kjer se srečujejo tisti, ki denar imajo, in tisti, ki ga rabijo.

Banka mora zelo avtonomno odločati o gotovini, o kreditnem in papirnem denarju ter mora biti skupaj s »fabrikami« selektor.

Zdaj pa je glavni selektor narodna banka: tebi dam kredit in tebi ne. Nujna je takojšnja razpreme-nitev gospodarstva, kajti nobena družba doslej ni rešila krize, če ni zmanjšala družbene režije. Vsi so — kot prvi korak — zmanjšali proračun. In začeti je treba pri zmanjšanju največjega — to je federalnega. Pa ne tako, da bo-mo zanj najprej sprejeli 50-od-stotni rebalans in ga nato znižali za 20 odstotkov. Ne! Ampak resnično! Podobno seveda republi-ške in občinske.

Herbert Šefer, Radenska

Sporazumeli smo se tudi za delitev programa v dva dela.

Kratkoročnega (to so ukrepi, ki jih moramo izvesti takoj) in dol-goročnega, o katerem se bo še potrebno dogovoriti, saj bodo spremembe na trgu deviz, denar-ja, blaga, v nekem smislu tudi delovne sile. Zdaj več ne gre za Popitovo ali Kučanovo ali moje mnenje, ampak za mnenje slovenskega delavskega razreda, slovenskih občanov.

Bistveno je, da se zdaj v Slove-niji poenotimo. Če bomo upošte-vali vse povedano, lahko ta pro-gram postane jugoslovanski. Po-tem je še priložnost za to vlado in ta vodstva. Če pa ne, bomo morali dobiti novo vlado z no-vim programom, pa še marsikdo drug bo moral oditi. Ker ljudem ni več do besed, ljudje hočejo ak-cijo. In prav imajo. Če Zis kljub temu, da so vsi jugoslovanski gos-podarstveniki, brez enega samega vzdržanega glasu, sklenili, da se takoj spremeni devizni zakon, tega noče ali ne zna narediti, po-tem naj se poslovi. Zdaj po moje ni več čas božanja, pač pa mo-ških, odločnih akcij. Le tako bo-mo imeli spet za sabo delavce.

Če pa ne, se bomo z njimi kon-frontirali, druge možnosti ni.

PREJELI SMO:

Spoštovani tovariš urednik

Po branju članka Vsebinska kulturna skupščina, objavljenega v Vestniku 15. oktobra, sem se moral zamisliti o tem, kako je potekala skupščina murskosoboske kulturne skupnosti in na osnovi česa vse so sprejemali sklepe, posebej še, ker se mi zdi, da je tudi novinarka zavzela do dela skupščine osebno in zasebno stališče, o čemer sklepam iz njenega »upravičenost«.

Za kaj pravzaprav gre? Po svoje sta zgovorna in vznemirljiva oba jedrna odstavka. V zvezi z gostovanjsko politiko (čigavo?) je po članku sodeč edini problem neprimerna odločitev za Šentjakobsko gledališče. Sklepam, da zato, ker je ljubiteljsko in zato njegovi predstavi, s katerima je gostovalo, nista mogli doseči visoke umetniške ravni. Da je v resnici največji problem ljubiteljsko, sklepam iz tega, da se je kritika izbora gledališča pojavila že ob napovedi prvega gostovanja in se stopnjevala po njem. Drugo gostovanje v bistvu ni več pomembno.

Torej si Sobota ne zasluži take umetnosti! (Po odnosu do nje, mislim, da si. Kako je vse relativno!) A kako se počuti ob tej kritiki šentjakobčanov soboska ljubiteljska igralska skupina (razen če je šentjakobčane že prerasla)? Zanima me, ali so vse postavitev te domače skupine zastoj? Če ne, koliko stane npr. sedanjih »prekmurskih« Nušič, saj če drugega ne, je treba plačati poklicno režiserko — iz denarja Kulturne skupnosti? Kakšen je torej odnos Kulturne skupnosti do domačih in tujih ljubiteljev? Jaz se ne bi toliko obregoval ob ljubiteljsvo, ampak ob posamezne predstave. Ne bi imel nič proti gostovanju Prešernovega gledališča. Ni profesionalno, imeli pa smo ga možnost videti v dramskem terminu TV (Kozak, Šeligo). Ne želim pa ponovno videti kakšne predstave poklicnega gledališča, ki je gostovalo v tem mestu (samo Sobota in spet Sobota), v čemer me podpirajo tudi ocene kritikov. Vendar ne bom zahteval, da to in to gledališče ne sme več gostovati.

Ker se je na skupščini občinske kulturne skupnosti pojavila tudi zahteva, da o izboru predstav (in tudi gledališča) odloča tudi »pristojni odbor za gledališko dejavnost« (čigav?), me zanima, kdo ga sestavlja. Domne-

vam, da so sami gledališko izšolani: dramaturg, režiser, kvečjemu igralec, strokovnjaki veličine Andreja Inkreta, Mileta Koruna (čeprav se bojim, da po sedanjih zapletih v novogoriškem gledališču za Soboto ne bi bil več primeren). In kdo bo še soodločal oz. je odločal? Na osnovi česa se bodo selektorji odločali? Po odločnem stališču kulturne skupnosti pa se poraja tudi vprašanje, zakaj tega stališča ni imela že prej, vsaj nekaj let nazaj. Sicer pa je glavno, da se je v kulturni skupnosti nekaj premaknilo: zavedla se je, da s svojim (našim) denarjem kroji gledališko življenje v mestu. Zato jo prosim in ji predlagam, da naj denarja ne da več nikomur, ki bi ga kar tako zafrčkal, v njenih rokah je najbolj varen; tudi da bi organizirala gostovanje vsak mesec, če pa to ni možno, pa vsaj vsak drugi mesec, in se pri tem zavedam svoje sebičnosti, saj verjetno imajo pravico do kakovostnih predstav tudi v drugih krajih soboske občine; da naj »pristojni odbor za gledališko dejavnost«, ki je potreben ob tistem nekom, katerega izboru se očitno ne zaupa, oceni estetiko izbranega besedila in izvedbo (predstavo v celoti) in to objavi v Vestniku; da naj ta »pristojni odbor« naredi enako tudi v primeru ljubiteljskih gledaliških skupin, če jih kulturna skupnost seveda financira, in tako tudi utemelji, zakaj so se v odboru odločili za izbrano delo (domnevam, da bo ta odbor strog tudi pri izbiri in se ne bo odločal za Divje lovcé itd.).

In ko v kulturni skupnosti (kot že rečeno: kdo?) dosežejo nesporno kakovost izbranih gostovanjskih in drugih gledaliških predstav ter uredijo njihovo financiranje, lahko med enim in drugim gostovanjem povabijo v mesto še kakšne koncertne virtuoze, baletne mojstre itd. Prepričan sem, da si bo po eni taki sezoni obiskovalec prireditev izostril okus in sam ločil zrno od plev. Upam, da bo vsaj v tisti sezoni kulturni skupnosti primanjkovalo denarja. Škoda, da ji ta nevarnost ni grozila že prej.

Odločajmo se premišljeno in bodimo pošteni. Soočajmo misli, a ne ljudi.

Gregor Horvat
P. S. Če se boste odločili za objavo, lahko honorar nakažete za gradnjo kirurgije.

ŠE EN PRIPIS:

Honorar bi nakazali, pa ni možno, ker darovatelj ni pripisal svojega naslova. Ko smo ga skušali najti v občinskem registru prebivalcev, se je izkazalo, da je Gregor Horvat lahko le eden od treh vpisanih otrok. Cestitamo mu za razmišljanje odraslega kulturnega amaterja, ki pa ni dorasel javnemu dialogu in si zato izmišlja nadinke!

Gornjega teksta ne bi objavili, če ne bi šlo za potrditve simptomatičnega odnosa posameznikov v krogu, ki vodstvu kulturne skupnosti očita, da preganja iz kulture ljubiteljstvo. Amaterizma ne, diletantizem nekaterih, ki govorijo in se odločajo v imenu ljubiteljskih kulturnih ustvarjalcev pa, in če kdo, potem je bolj kot posameznik za izbor gledaliških predstav, na primer, pristojnejši strokovni odbor za gledališko dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij ali občinski kulturni skupnosti.

Brigita Bavčar

Za enakovrednejše vrednotenje

Do usklajevanja, ki si bolj zasluži naziv kleščenje programov kulturnih skupnosti, med katerimi je tudi dejavnost kulturnih društev pripadnikov madžarske narodnosti, po tujskem sklicu in republiški direktivi, ni prišlo. Zato, ker je na zadnji (tretji seji) Odbora za kulturno sodelovanje z zamejskimi Slovenci in s tujino v razširjeni sestavi na to temo prevladovalo mnenje, da je madžarska narodnost glede na italijansko pri vrednotenju programov že tako v neenakopravnem položaju, čeprav je številčno močnejša. Pa tudi zato, ker se že tako preresetanih programov ljubiteljske dejavnosti, ki potrebuje strokovno vodstvo (in tako tudi sredstva) ne da še bolj oskubiti. Tudi na področju knjige in založništva, pri katerem opravlja Pomurska založba posebno poslanstvo, Pokrajinska in študijska knjižnica pa ima že utečeno izmenjavo knjig in v zadnjem času tudi stike s Porabem, kjer tamkajšnje Slovence zalaga s slovenskimi publikacijami. Da bi komaj doseženo opuščali v času, ko toliko stavimo na odnos do Slovencev v Italiji, Korošcev v Avstriji in Porabcev na Madžarskem, bi bilo v razkoraku z našimi političnimi stališči, zato je prav na republiških vrhovih in v ustreznih forumih za narodnosti ter v skupščini mesto, kjer bi morali doreči nedorečeno.

Kajti zahtevano krčenje programov kulturnih društev pripadnikov madžarske narodnosti krepko presega pristojnosti Odbora za kulturno sodelovanje z zamejskimi Slovenci in tujino pri soboški kulturni skupnosti. Njegova predsednica in člani bi se veliko raje ukvarjali z vsebinskimi vprašanji naše kulturne ponudbe na tujem in stiki, ki so jih dostej v glavnem vzpostavljali na drugih ravneh.

Brigita Bavčar

Prekmurski slikarji

Z razstavo del akademskih slikarjev Nikolaja Beera, Sandija Čerkeva, Marjana Gumilarja, Zdenka Huzjana in Franca Mesariča v galeriji v Murski Soboti želimo predstaviti tiste slikarje prekmurskega rodu, ki so vztrajali v oblikovanju lastnega likovnega izraza mimo značilnosti deklariranega slikarstva t. i. nove podobe in likovne transavantgarde, pri tem pa vnašali v sodobno slovensko likovno umetnost nove pobude.

Beerovo intuitivno občutje domače goričke pokrajine je v njegovih delih, ki so nastala v letu 1987, prešlo v dovršen, popoln in skrajno ekspresiven izraz. Iz spontanega toka kreativnega, direktnega likovnega jezika ustvarja Beer lastne principe forme, ki omogočajo avtorjevo identiteto z njegovo specifično izrazno potezo. Ta postane opisno dovršena, zaključna, je dokončna oblikovalka z realno domišljijjsko skušnjo občutenega goriškega sveta — nepropustna gmota težke, lepiljive, skope ilovnate zemlje, nema dramatičnost zapuščenih in samevajočih domačij z značilnimi studenci, obdajajočim gozdom in poljskimi potmi, lepota sončnega zahoda, svežina zemlje in ozračja po nenadni močni nevihti...

V Čerkevih slikah, ki jih je ustvaril zadnjega pol leta, lahko opazimo nekaj pomembnih novosti. Prejšnjo figurativnost nadomesti t. i. slikovni nosilec, ki postane zdaj sam nekakšna avtohtona vsebina — slikarsko telo, napolnjeno s fluidom, nevidnim tokom energije, skozi katero se zrealizira slikarjeva eksistenčna stanja. Ekstenzivnost eruptivno nanesenih barvnih vrednosti zamenja intenzivnost rahlo prevladujočega barvnega tona, npr. modrega ali vijoličnega, s katerim Čerkev umiri prejšnji izrazito močan kolorit, s tem pa doseže koherentnost pigmentne strukture barvnega polja.

Problematika razsežnosti prostora, razmerij znotraj njega ter njegova gradacija predstavljajo tisti široki teoretični okvir, znotraj katerega Gumilar s strukturalnim sistemom gradnje slikovnega polja ob uporabi geometrijskih likov — pravokotnika, kvadrata, trikotnika, valja, stožca... izraža lasten likovni izraz. Pri tem je dominantna njegova ostra zarez, ki razbrzda, razdeli in se ujeđa v monohromno sivo-modro barvno površino, v kateri so jedra belih površin nosilci njene iluzije večdimenzionalnosti. Ta se razteza, širi in beži po diagonalno, križno, vertikalno in horizontalno konstruiranih ploskvah in premicah v neskončnost brezmejnega kozmosa.

V izbranem opusu Huzjanovih slik, ki ga je ustvaril sredi 80. let in ki ga v ikonografskem smislu določa ter utemeljuje njegova osebna vizija o spočetju, bivanju in smrti, so gnezdilci, drstilci, fetusi in homunkulusi nekakšni stalni nosilci, absolutni simboli, ki utelešajo umetnikov doživeti razkol lastnega jaza v realni in sanjski svet. Močno občutena nostalgčnost po domačem gnezdu, prvotnem prostoru spočetja in bivanja omogočajo avtorjevo globoko introspekcijo, preko katere odkrivamo njegovo intimna stanja, povezana z njegovo osebno stisko. Njihovo intenzivno izraznost karakterizira diagonalna kompozicijska postavitev gnezdilcev in drstilcev, skrčena in napeta poza krilatih bitij, ki v skupinah, parih ali posamezno čakajo ugoden trenutek, da sestopijo, se spustijo na zemljo, se

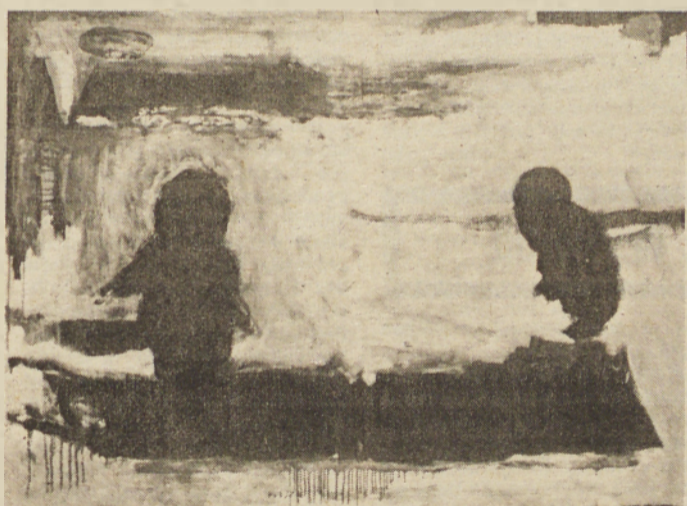
NIKOLAJ BEER: KÚKEČ (PO NEVIHTI), olje-platno, 1987.

naselijo in ustvarijo svoj dom — gnezdo.

V najnovejših Mesaričevih delih odkrivamo poudarjeno sintezo konstruktivnih, konceptualnih in ekspresivnih likovnih elementov, s katerimi je njihov avtor svoje misli in ideje, porojene iz svojega duhovnega sveta, realiziral v likovni obliki. Iz kritičnega odnosa do nekaterih pojavljajočih se tendenc v sodobni likovni umetnosti, do idejnih in ideoloških neskladij med deklariranim in stvarnostjo ter njegovo osebno imaginacijo je v iskanju osebnega likovnega izraza začel v posebni kolažni tehniki lepiti na slikovno polje krpe barv, predmete iz okolice in simbole — srp, kladivo, klešče, vrečevino... ter jim tako spremenil

njihovo običajno uporabno in idealoško funkcijo. Tovrstna angažirana naravnost se v njegovih zadnjih delih staplja z imaginacijo idej, ki so odprte v avtonomnost likovne umetnosti in v življenje, povezane s konkretno in neposredno stvarnostjo, ali pa tudi z nekim pradedavnim podzavestnim izročilom. Da bi uspel realizirati to vizijo ter jo kot tako tudi posredovati gledalcu, išče avtor ustrezno formo, s katero na najbolj neposreden, učinkovit, jase in konceptibilen način prisili gledalca k razmišljanju in sodelovanju, tako da le-ta tudi sam postane udeleženec v procesu slikarjevega umetniškega ustvarjanja.

Slikarski izraz naštetih ustvarjalcev združuje izrazito osebno

ZDENKO HUZJAN: NASELITEV, olje-platno, 1987.

tesnobno razpoloženje, dramatično občutje domače krajine, depresiven, zamolkel kolorit, avtentična, eruptivna, nemirna, dolga ali kratka slikarska poteza... skratka, poudarjena emocionalna intenziteta. Pri tem je potrebno povedati, da pa je Mesaričev likovni izraz koncipiran na ekspresionističnih elementih s poudarjenim racionalnim in konstruktivnim pristopom.

Našete značilnosti umetniške izpovednosti in dognanosti obravnavane skupine prekmurskih slikarjev dobivajo danes ob različnih kritičnih interpretacijah slikarstva nove podobe in likovne transavantgarde svojo potrditev in veljavo ob spoznanju, da njihovo slikarstvo nima samo bežnega značaja, da se razvija v kontinuirani nadgradnji tradicionalnega, predvsem pa mora biti izčrpano do dna svoje notranjosti.

Franc Obal

kulturni koledar

SOBOTA, 7. NOVEMBRA
GORNJA RADGONA — V kulturnem domu bo ob 18.00 Večer glasbe in plesa v izvedbi kulturnoumetniškega društva Petar Preradović iz Djurdjevca na Hrvaškem.

Razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled Razstava slikarjev barvnega ekspresionizma. S svojimi deli se predstavljajo akademski slikarji: Nikolaj Beer, Sandi Čerkev, Marjan Gumilar, Zdenko Huzjan in Franc Mesarič. Razstava bo odprta do 23. novembra.

V Pokrajinskem muzeju je še vedno na ogled zanimiva dokumentarna razstava Antični pokop v Pomurju.

V Pokrajinski in študijski knjižnici je na ogled priložnost »razstava ob 200. obletnici rojstva Vuka Karadžića. Posebno primerna je za učence predmetne stopnje osnovnih šol ter srednješolce. Odprta bo do 12. decembra.

Na pionirskem oddelku knjižnice v gradu so razstavljena dela pesnika in pisatelja Kajetana Koviča. Na ogled bodo do 15. novembra.

LENDAVA — V galeriji Lendava so razstavljena dela madžarskega umetnika — akademskega slikarja Lazsla Doczija in Szombathelya.

V prostorih zapuščene občinske zgradbe, kjer ima zdaj sedež kulturno društvo Lendava, pripravljajo razstavo društva likovnih umetnikov LINDAU v sodelovanju s fotokinoklubom. Klasičnega odprtja ne bo, saj likovni ljubitelji ustvarjeno sproti izobesajo na zidove in tako bogatijo prostor, ki ga delijo z drugimi sekcijami kulturnega društva. V Lendavi nastala dela bodo prenesli tudi v Dravograd, kjer bodo razstavljena po 15. novembra.

RADENCI — V razstavem salonu hotela Radin se s svojimi deli predstavljata likovna ljubitelja Vilko Gerlec in Jože Vidonjaiz Murske Sobotne

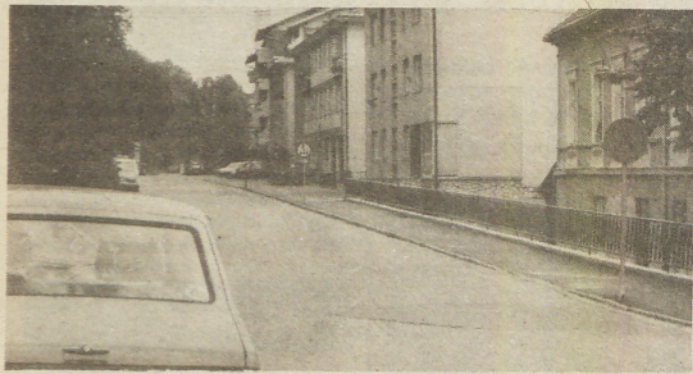
JEZIK NI JE MAČEHA

Pleskawitza

V vsej tej naši turistični mrzlici, ki prehaja že v paranoično ihto, se ne le mačehavsko obnašamo do materinščine, temveč se v svojem naimnem gostoljubju brezglavo lotimo tudi tujega. Naš tradicionalni kompleks majhnosti in zatiranosti tako rešujemo docela primitivno in otroče, ne zavedajoč se, da si spodnašamo tla pod lastnimi nogami. Refleks malih in velikih jezikov je povsem nekaj drugega kot le statistično število komunikantov. Refleks malih in velikih jezikov, bolj rečeno narodov, je refleks odnosa zgodovinske pogajenosti in narodnega vprašanja, ne pa Zdanovsko štetje tujih/avtohtonih prv in jeziku. Naj bo, o tem drugič. Raje si pogledimo izstopajoč primer naše hlastavosti in nevednosti. Na ceniku hotela Termal v Moravskih Toplicah, seveda dvojezičnem, lahko preberemo: *express kava — Express Kaffe, čevapčići — čevapčići, raznjčići — raznjčići, pleskavica — pleskawitza*. Nedoslednost, raje nevednost ali površnost, lahko očistimo že ekspresni kavi, ki se piše samo tako in nič drugače. Prilov ekspres (iz angl. express, iz franc. express, Slovar tujk, CZ, 173) zelo naglo, že leta slovenimo, če pa uporabljamo ciatno, navajamo ponavadi angleško obliko.

Drugi problem je »tujčenje« naših tradicionalnih izrazov (jedi, noš, imen...). Po nemškem pravopisu je pisanje slovenskih leksemov (besed) ciatno, vendar brez diakritičnih znamenj (strešic, kljukic...). Tako Nemci pišejo *France Preseren* in ne *Franze Prescheren*, *Nis* in ne *Nisch*, *Zadar* in ne *Sadar*... vendar veljajo iste zakonitosti kot pri nas: če tuja beseda dobi nemške slovnične lastnosti (spol, naglas) in če se rabi ustaljeno, se prilagodi tudi pravopisno, npr. *der Slinowitz*, *slivovka*... Če bi pisali po nemškem pravopisu *čevapčići*, bi izgledalo zelo okorno, npr. *tšchewapšičičiči*. Tako v nemščini le *pleskavica*, *raznjčići* in *čevapčići* nobene spakederanke! In nazadnje, ali se nam tuji ne smeji v brk, ko se gremo nemško latovščino, Nemci temu rečejo *die Kauderwelsch* in celo, kar sem videl na lasne oči, pisemo *čimer fraj*, fonetično, brez dvojnega in ah celo, kar je največji barbarski absurd, v cirilici! *Blagor Vuuku* in *Kopitarju*, da sta že pokojna! (nv)

KONČNO UREJEN PLOČNIK

V našem časniku smo v lanskem letu kar nekajkrat pisali o neurejenem pločniku v Kranjčevi ulici v Lendavi. Da je bil pločnik potreben popravila, ni treba posebej poudarjati, kajti dejstvo je, da je bil pločnik na več mestih vdrt in je predstavljal past za pešce. No, in končno je ta sporni pločnik od križišča hotela Park do lekarne urejen in asfaltiran. Ureditev sta financirali Krajevna skupnost Lendava ter Cestna in komunalna skupnost občine Lendava.

Tekst in foto: Jože Žerdin

Gornja Bistrica

Marljivi člani Gasilskega društva Gornja Bistrica uresničujejo nekajletno željo in potrebo po preureditvi gasilskega doma. Povod za to je bila prostorska stiska, saj je bila dosedanja zgradba brez prometne garaže in ustreznih prostorov.

V začetku leta so se na letni konferenci društva dogovorili o obnovi in dozidavi gasilskega doma. Takrat so izbrali tudi člane gradbenega odbora. Objekt, kakršnega so si zamislili, je seveda zahteval večjo parcelo, ki sta jo brez odškodnine odstopila soseda. Ko so člani društva pridobili potrebno dokumentacijo, niso ostali sami. Prizdružili so se jim še vaški odbor, rokometno društvo ter dramska sekcija domačega kulturnega društva Ferdo Godina. Tudi omenjeni se srečujejo ob svojem delu s prostorskimi težavami.

In kaj bo zraslo? Garaža bo primerna tudi za cisterno, ki zaenkrat ostaja le želja gasilcev in krajanov, drugi prostor bo skladišče za opremo civilne zaštite KS: soba za gasilce, kabinet za rokometni klub, prostor za dramsko sekcijo, soba za vaško skupnost ter za vse dovolj velika sejna soba.

Vsako gospodinjstvo je prispevalo nekaj tisočakov v denarju, vaščani prispevajo s prostovoljnimi delom, prevozi ali kako drugače. Člani društva so seveda imeli zbranih nekaj sredstev, nekaj pa je prispevala občinska gasilska zveza. Gasilski dom bo še pred snežno odejo dobil lepo streho.

MURSKA SOBOTA

Uspešno usposabljanje vodnikov psov

Kinološko društvo Murska Sobota šteje že nad 160 članov, ki so lastniki rodovniških psov različnih pasem. 6 članov društva vodi tudi psarne, kjer se s pravilno paritvijo, vzrejo in strokovnimi pregledi legel dobivajo najboljši mladiči nemških ovčarjev. Od ustanovitve društva pred leti pa do danes so v treh štirimesečnih tečajih uspešno usposobili 41 psov raznih pasem. V tem času so tečajniki pod strokovnim vodstvom teoretično in praktično usposobili za vodniške službenih psov. Psi, ki so opravili strokovni izpit, niso usposobljeni samo glede ubogljivosti, ampak so se izkazali tudi kot delovni službeni psi. So namreč vsestransko uporabni v kakršnih koli primerih napada, pri naravnih nesrečah, zavarovanju objektov, varovanju delovnih ljudi in občanov itd. Hkrati so se člani društva povezali s civilno zaščito, s katero so pripravili skupen program dela. V ta program je med drugim zajeto šolanje vodnikov in psov za reševanje izpod ruševin. Taki psi so neprecenljive vrednosti ob naravnih nesrečah, kot so potresi, snežni in zemeljski plazovi, pogorišča stanovanjskih hiš in blokov. V ta namen imajo v društvu usposobljena dva vodnika, ki sta uspešno opravila tečaje na Komni in v Logarski dolini.

In kako je z načrti soboškega kinološkega društva? Lahko rečemo, da so si začrtali zelo delovno prihodnost. V prvi vrsti načrtujejo ureditev vadbišča, ker jim sedanje v Fazaneriji več ne ustreza. To vadbišče so dobili le za določen čas, in ker so v neposredni bližini ljubiteljskega tenisa uredili igrišča, je v takih razmerah nemogoče usposabljanje vodilne in pse. Zaradi številnih odraslih ljudi in otrok lahko kaj hitro pride do neljubih ugrizov ali drugih poškodb. Skupno z občinskimi organi ter Zavodom za ekonomiko in urbanizem so se dogovorili, da bodo ta problem rešili čimprej. Sedanje vadbišče v Fazaneriji so uredili tečajniki sami s pomočjo nekaterih delovnih organizacij, ki so imele razumevanje za njihove začetne težave. Na novem vadbišču nameravajo urediti tudi t. i. hotel za pse, ker je ogromno ljudi, ki ne vedo, kam s svojimi ljubljenci med dopustom.

Poleg tega nameravajo organizirati tečaj za službene pse čuvaje v delovnih organizacijah. Prednost takega šolanja je v tem, da lahko sproti spremljajo napredovanje in usposobljenost psa, kar pomeni, da ne kupujejo mačka v žaklju. V ta namen so v delovne organizacije razposlali dopise in pričakujejo, da bo odziv zadovoljiv. Soboško kinološko društvo bo še tesneje sodelovalo tudi s civilno zaščito, čemur bodo namenjeni tečaji. Drugo leto pa nameravajo organizirati posebno razstavo nemških ovčarjev in kinološki ples, ki naj bi postal tradicionalen. V spomladanskem in jesenskem obdobju pa bodo pripravili začetne in nadaljevalne tečaje šolanja vodnikov in psov.

Milan Jerše

V spomin prim. dr. Pertlu

V januarju je prim. dr. Eman Pertl slavil svojo 80-letnico še vedno čil in mladosten, zato smo komaj verjeli, ko je čez nekaj mesecev omahnil v smrt. To je bilo pred dobrima dvema mesecema.

Toda misel nanj še živi, živi v nas, ki smo bili prijatelji in smo se poznali od mladih nog in skupaj živeli srečno in veselo otroštvo.

Ljudje po svoji volji spreminjajo zemlji podobno, toda svoje življenje podaljšujejo zgolj s svojimi deli. Kdor živi in je živel za velike ideje bodočnosti, kdor je živel za poštenost, je živel bogato. In smrt, ki nam s peščeno uro odmerja leta našega življenja, ne more skrajšati spomina v človeških srcih na tiste, ki so živeli in delali za velike cilje. In tako življe-

nje je živel primarij dr. Eman Pertl.

Rodil se je 6. januarja 1907. na Kapeli, idiličnem griču nad Radenci. Gimnazijo je končal v Mariboru, kasneje je študiral na univerzi v Pragi in Beogradu, kjer je leta 1933 promoviral za doktorja splošnega zdravstva. Kot mnogi slovenski intelektualci, ki so vedeli, kje so pognale njihove življenjske korenine, je bil izgnan v Srbijo, kjer je stopil v vrste borcev za osvoboditev domovine ter opravljal zdravniško pomoč. Leta 1934 in 1935 je služboval kot zdravnik v splošni bolnici Murska Sobota.

Po vrnitvi v Maribor se je takoj z vsem srcem posvetil svojemu poklicnem delu. Dr. Eman Pertl je bil velik zdravnik, spoštovan in cenjen povsod. Posebno se je izkazal kot dermatolog. Prvi v Sloveniji je opozarjal na probleme poklicnih kožnih bolezni. Z vso vneto je obravnaval velik socialno-medicinski problem, ki ga je zapostavil vrsto let. Veliki pokojnik se je prvi loteval zdravljenja luskavice, ki naj se opravlja v dispanzerjih.

Dr. Pertl je napisal vrsto strokovnih knjig, več sto strokovnih člankov iz medicine. Oglašal se je v časopisu za zgodovino in narodopisje in še in še. In prav zaradi tega nam je hudo, da smo izgubili tako velikega človeka.

Franc Bračko

GORNJI LAKOŠ

Novo vodstvo mladine

Osnovna organizacija ZSMS Gornji Lakoš je na sestanku izvolila novega predsednika. Mladino bo odlej vodil Ivan Pavšič. Novoizvoljeni predsednik je povedal, da lakoška mladina zadnja tri leta ni bila dejavna kot leta prej. Ugotavljali so vzroke za neaktivnost mladih in se največ pogovarjali o tem, kako rešiti problem. Vsak član aktiva je povedal svoje mnenje, kako bolje delati. Zadnja leta je OO ZSMS Gornji Lakoš zapustilo veliko članov, tako da je sedaj skupno 50 mladincev, od tega je manj kot polovica aktivnih.

Vsekakor je največ zanimanja med mladimi za ureditev mladinskega prostora, katero so dobili od krajevne skupnosti. Potrebno bo veliko storiti, ker je ta prostor zanemarjen. Mladina si želi urediti klub, kjer bi se srečevali ob zimskih večerih. Organizirali bodo tudi delovne akcije ter urejali vaško dvorišče. Prirejali naj bi tudi zabavne večere, disco, plesne veselice ter razna športna srečanja.

J. Horvat

pisma, mnenja, stališča...

PO ČESEN V BEOGRAD

V soboto sem se malo spreohodil med stojnicami na soboški tržnici in sem zagledal na stojnici mariborske Povrtnine tudi ponudbo česna (v prekmurščini: česneka) po ceni 10.000 dinarjev (stari milijon!) za kilogram!!!

To je bila ponudba prodajalca, da pa bi se kupci kaj preveč »trgali« za pridelek povprečne kakovosti (garniran s precej »plevami«), pa nisem opazil.

V obmejnem madžarskem Lentiju sem videl česen po 100 forintov, to je po sedaj veljavnem tečaju po 2.250 dinarjev za kilogram, v avstrijski Radgoni pa je menda cena približno enaka kot na Madžarskem. Vsaj čebula je v Avstriji mnogo cenejša kot pri nas: za 10 kg v mrežasto vrečo embalarne precej lepe čebule boste odšteli le 19 šilingov, koliko pa je to v dinarjih, si preračunajte sami, saj veste, po čem ste šilinge kupili. Pri nas stane čebula 800 dinarjev, toda le za en kilogram je treba odšteti toliko!

Toda Sobočani smo dobri državljanji in preponosni, da bi šli po česen in čebulo v tujino, česen pa bi morali iz Madžarske celo tihotapiti, saj madžarski cariniki ne vidijo radi, če jim zelenjavo, ki jim je menda primanjkuje, iz države izvažamo.

Ker pa česen v naši kuhinji čisto uporabljamo in ga ne moremo pogrešati, vam, Sobočani, predlagam, da ga odidete kupovat v — kot je nekdo povedal naš slavni humorist in resnicogovorec Mija Aleksić — v največjo vas v Jugoslaviji, v Beograd. To svojo opredelitev je utemeljil z dejstvom, da v Beogradu živi več kot 7.000 agronomov in je zato torej Beograd naše največje selo! Žal mi ni znano, koliko obdelovalnih površin ima to naše največje selo, znano pa mi je, da prodajajo prodajalne Poljoprivrednog kombinata Beograd v najstrožjem centru mesta česen po 4.237,20 dinarjev za kilogram. — Točno, do pare točno kalkuli-

rana cena, ki jamči, da kupec nikakor ne more biti opeharjen! Ceno sem tudi sam v prodajalni na Trgu Marksa in Engelsa preveril in drži, zato vam vsem Sobočankam predvsem predlagam nakup česna v tej ali v kateri drugi prodajalni Voće-Povrće omejenega kombinata v Beogradu.

Priporočam vam, da odpotujete v Beograd po nakup česna po naslednji poti: iz Murske Sobotе se peljite z avtobusom v Maribor z odhodom iz Murske Sobotе ob 20. uri, iz Maribora pa nadaljujete vožnjo z ekspresnim mednarodnim vlakom Dunaj—Maribor—Beograd—Atene z odhodom iz Maribora ob 22.30. V spalnem vozu lepo prespite in spočitno boste prispeli v našo prestolnico naslednjega dne zjutraj

ob pol osmih. Že v jutranjih urah lahko nabavite česen (da ga morda ob večjih masovnejših potovanjih iz Murske Sobotе ne bi zmanjkalo!), nato pa si lepo ogledate našo prestolnico, kar bo še posebej zanimivo za tiste Sobočane in Sobočanke, ki bodo zaradi nabave česna Beograd obiskali prvič v življenju. Zvečer se »vkrčate« prav tako v spalnik za Maribor, ki ima odhod iz Beograda ob 20.10. V Maribor boste prispeli naslednjega dne zjutraj ob 5. uri, ob 5.30 pa se lahko odpeljete z avtobusom že proti Murski Soboti. V Mursko Soboto se boste pripeljali že pred 7. uro, prespani in spočiti, tako da lahko greste takoj na delo.

In stroški takega potovanja: avtobus Murska Sobota—Mari-

bor in nazaj 2.400 dinarjev, povratna vozovnica za ekspresni vlak Maribor—Beograd 8.455 dinarjev in dvoje prenočevanj v spalniku 12.144 dinarjev, vsega skupaj torej 22.999 dinarjev.

V kolikor ste na tem potovanju kupili le 4 (z besedo: štiri) kilograma česna, kolikor ga verjetno štiričlanska družina v enem letu porabi, ste profitirali — v odnosu na Povrtnino ceno (10.000 — 4.237,20 × 4)

23.051,20 dinarjev, s čemer ste si izlet enega dne in dveh noči v Beograd poplačali! (Pa še česen ste si kupili za celo sezono!)

Zanimivo, kaj? In ali ne bi morda kar TITG organiziral tak izlet v Beograd?

Izlet vam vsekakor priporočam! Feri Györfi

Da bi se še večkrat srečali...

Prejšnjo soboto je bil po programu Zavoda SR Slovenije za šolstvo, OE Murska Sobota izveden seminar iz slovenskega jezika za vse vzgojiteljice, ki vodijo dvojezične oddelke vrtcev na narodnostno mešanem območju občin M. Sobota in Lendava. Toda to ni bil čisto navaden seminar, ki je po programu vsaki dve leti (vsako drugo leto pa iz madžarskega jezika), kajti temu seminarju so se pridružile tudi vzgojiteljice z avstrijske Koroške, ki delajo v slovenskih — dvojezičnih vrtcih.

Tako so bile zbrane vse vzgojiteljice iz Slovenije in Avstrije, ki jih druzi enaka naloga: seznanjanje predšolskih otrok s slovenskim jezikom. Razlika je le v tem, da naše vzgojiteljice seznanjajo s slovenskim jezikom otroke madžarske narodnosti (in otroke slovenske narodnosti z madžarskim jezikom), vzgojiteljice s Koroške pa otroke pretežno slovenske narodnosti s slovenskim jezikom. Povedale so, da

hodijo pri njih otroci tudi ali predvsem zato v vrtec, da bi se na željo staršev naučili slovensko, ker oni, mladi starši namreč, slovensčino obvladajo le delno ali pa nič, njihova narodnostna zavest in občutek pripadnosti slovenskemu narodu pa je iz dneva v dan večja. Med težjimi okoliščinami, v katerih delajo, so omenile predvsem to, da okolje slovenskim vrtcem in Slovcem nasploh ni naklonjeno in da je pri njih slovenščina le jezik, ki se govori znotraj vrtcev ali znotraj družin, v javnosti pa bolj redko, zato ga ni mogoče označiti kot jezik okolja.

Seminar iz slovenskega jezika je bil načrtovan tako, da bi udeležence dobile čimveč uporabnega znanja in napotkov za vzgojno delo z otroki v slovenskem jeziku. Najprej so praktično preskusile, ali znajo uporabljati jezikovne priročnike, ko je potrebno poiskati in razjasniti kakšno novo besedo ali pa preveriti in potrditi znano.

Vzgojiteljice so vadile tudi branje za pravilno izgovorjavo samoglasnikov, kar je v delovno razporejeni skupini izzvalo precej smeha in zabave, predvsem pa dosti premišljevanja o tem, kako pomembno je, da same najprej dobro obvladajo slovenski jezik, še le potem ga posredujejo otrokom.

Tudi pri bralnih vajah za pravilno naglašanje stavkov se je malo zatikalo, a verjetno bolj zaradi začetne treme kot pomanjkljivega znanja.

Predhodno jim je predavateljica, profesorica Cilka Jakelj, razložila in obnovila morda že pozabljeno znanje raznih zakonitosti in pravil iz glasoslovja in slovnic, in težave so bile hitro premagane.

Tudi tokrat, kot že večkrat, so se vzgojiteljice iz dvojezičnih vrtcev izkazale kot dobre gostiteljice, svoje avstrijske gostje so vze-

le medse za delo v manjših skupinah in praktično poskusile, kako bi čimbolje in strokovno pravilno izdelale vzgojni načrt, po katerem bi seznanjale otroke s slovenskim jezikom po načelu od znanega k neznanemu in od lažjega k težjemu.

Obisk vzgojiteljice z avstrijske Koroške tokrat ni bil prvi. Predstavnik društva in organizacija, ki imajo na Koroškem tudi slovenske vrtee, so bili že konec lanskega leta v VVO Lendava na razgovoru, nakar so povabili predstavnik Zavoda SRS za šolstvo v Celovec, da jim predstavijo dvojezično delo v naših vrtcih. Po tem razgovoru so prišle vzgojiteljice letos marca meseca v lendavski vrtec, da si naše dvojezično delo ogledajo v oddelkih samih.

Prosile so nas, naj jih obvestimo in povabimo, kadar bomo imeli kakršnokoli obliko jezikovnega izobraževanja. Tako smo jih povabili na zadnji seminar.

Ob koncu seminarja smo vzgojiteljicam poklonili drobno, a pristočno knjižico Župančičevih verzov, si prijateljsko stisnili roke in si obljubili, da se čimprej spet srečamo, saj so po mnenju vseh prisotnih vzgojiteljev taka strokovna izpopolnjevanja nujno potrebna in zelo koristna, ne le za strokovno zelo, pač pa tudi za zamenjavo izkušen in prispevek k dobrim sosedskim odnosom.

Vsem je bilo malo žal, da se moramo raziti, predvsem pa zato, da ni bilo med nami vzgojiteljice iz Porabja na Madžarskem, ki bi lahko prav na takih seminarjih oplemenitile znanje slovenskega jezika. Seminar je bil namenjen izključno usposabljanju vzgojiteljic v slovenskem jeziku za praktično vzgojno delo z otroki, to pa je tudi edini interes, da bi se večkrat srečale vzgojiteljice treh dežel, ki jim je cilj, da njihovi otroci spoznajo lepo in pravilno slovenščino. J. Kolarič

Pesa za Ormož

Kmetovalci-kooperanti ABC Pomurke, KZ Panonka, TO Dobrovnik so letos pobrali sladkorno peso z 80 hektarjev. Peso so pulili s štetiimi kombajni od jutra do večera. Imajo tudi svojo tehtnico in odlagalnišče za peso, ki jo tovarnjaki Avtoradgone sproti odvažajo v ormoško tovarno sladkorja.

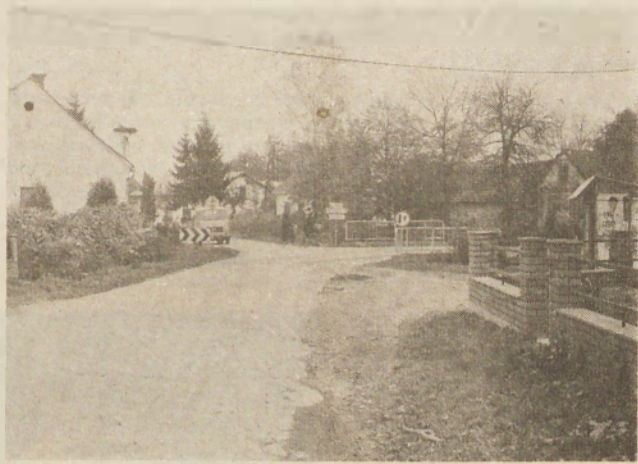

V lanskem letu je krajevna skupnost Bratonci postavila dve lični avtobusni čakalnici na cesti Lendava—Murska Sobota. Zakaj take in podobne avtobusne čakalnice za potnike, ni treba posebej poudarjati. No, ena izmed čakalnic v Bratoncih pa je že nekaj časa razbita. V jesensko-zimskim vremenu ne bo v taki čakalnici nič kaj prijetno!

Tekst in foto: Jože Žerdin

OD OČETA DO SINA

Na domačiji Celecovich na Krajni 64 je dvorišče polno kmetijskih strojev, zrasla so gospodarska poslopja in že na prvi pogled je opazno, da so dobri gospodarji doma. Očetu Pavlu in materi Mariji je v veliko pomoč najstarejši sin Jožko, ki je edini od treh otrok ostal na kmetiji in se razdajal zemlji. Nagnjenje do tega dela ima že od malih nog, vendar mu iz dneva v dan zanos plahni, kajti na svoji koži občuti, da kmetovalci od velikih obljub iz preteklosti dandanes stežka živijo. Zato njegova žena Olga zdrži delo v soboški Muri, da je pri hiši mesečna plača in tako zagotovljen vir zasluzka. Pomankanja zaenkrat ni čutiti, kajti za delo poprimajo vsi in kmetija je usmerjena. V hlevu je petnajst glav živine: v glavnem pitanci in molznice, zemlja pa imajo sedem hektarjev zase, tri pa v najemu.

Nevarno križišče cest na Krajni je bilo že večkrat prizorišče nesreč zaradi ozkega grla in neprevidnosti voznikov na nepreglednem ovinku.

Jožko Celec se je pred nedavnim potrdil tudi kot dober traktorist. Na območnem srečanju traktoristov v Predanovcih mu je za las ušlo prvo mesto, sicer pa je (ker je tekmoval prvič) tudi z drugim zadovoljen in odločil se je, da se bo odzival na podobna srečanja ter preskuse sposobnosti. Pravijo, da kri ni voda in sodeč po njegovi dveletni hčerki Barbari je res tako. Ves čas je čebljala okoli nas in navsezadnje odločno povedala, da je večji traktor pri hiši njen. In da bi to dokazala, se je povzpela nanj ter pristala v očetovem naročju za volanom. Dvomesecna Mojca pa je opozarjala nase v kuhinji, kjer smo se zbrali za mizo, da oče in sin povesta, kako je z gospodarjenjem in kako kaže s sladkorno peso.

To pa ne pomeni, da pri hiši ni odločnih žensk. Nasprotno, mati Marija sodi med glasnejše in nepogrešljive je pri vseh opravilih, samo te dni bolj stežka dela, ker si je poškodovala palec. Zato pa je v najhujši vročini vihtela motiko in zdaj nikakor ni zadovoljna, da so namesto obljubljenih 35 dinarjev za kilogram sladkorne pese izplačevali le 28. Na njihov naslov račun sicer še ni prispel, zato pa je na sosedove in zdaj ga pričakujejo malce z negotovostjo. Odločni so, da se več ne bodo dali potegniti za nos, saj sladkorna pesa dodobra izrpa zemljo, za propagirano poljščino pa so je namenili dobršen del.

Tudi nad tem, da je vedno več kraj in vasi, niso navdušeni. Tako je zmanjkalo bučno seme, z njihove njive veliko rdečega zelja, lani pa drv. Tak način nasilnega prilasčanja re-

zultatov tujega dela gotovo ni opravičljiv, je pa opravičena bojazen, da bo tega iz dneva v dan več, ker so tudi na Krajni družine, ki težko vežejo konec s koncem.

O tem smo skušali povprašati predsednika vaškega odbora Branka Bučka, vendar ga nismo našli doma, ker je na eni svojih njiv pulil sladkorno peso. To je seveda strojno opravilo na večjih površinah, prav na Krajni pa so sila nezadovoljni z vzdrževanjem stroja za puljenje pese. Velikokrat je pokvarjen, kar kasni spravilo te poljščine, in prizadevajo si, da bi bilo drugače, saj je treba zemljo pripraviti na setev. Sosedska pomoč je in tako si kmetje pomagajo med seboj, posebno so iskani tisti s strojno opremo in pri Celecovich se lahko pohvalijo s številnimi priključki ter dvema traktorjema. Pa tudi s pridnimi rokami in številnimi obiskovalci, ki zavijejo na njihovo dvorišče z avtomobili registracij različnih slovenskih mest, pa tudi iz tujine — Francije — kjer imajo sorodnike, ki jih domotožje prižene vsako poletje v rodne kraje.

Kajti pregovor, da je povsod lepo, doma pa najlepše, ni iz trite zvit in zato sin Jožko vztraja na kmetiji in domačiji svojega očeta, čeprav v zadnjem času njegovo delavnost vse bolj zavira pomislek, da je tistim, ki imajo dopust in plače, lepše kot onim, ki se razdajajo na zemlji, enakovrednega povračila pa ni. Tudi z odkupom živine ne, ki jo je treba krmiti vsak dan, krmila so draga, plačilo pa slabo.

Brigita Bavčar
Foto: Štefan Celec

Mala Barbara in njen očka Jožko Celec ob traktorju na dvorišču domačije na Krajni 64, kjer je živahno.

Nov cevovod Črnske meje—Krog

Med Črnskimi mejami in Krogom je zadnje čase precej živahno. Delavci tozda Obrtništvo podjetja Sobota so namreč pred kratkim začeli polagati cevovod med omenjenima krajema. Če jim slabo vreme ne bo preveč ponagajalo, računajo, da bodo s polaganjem več kot 5 kilometrov dolgega cevovoda končali sredi

decembra. Zdaj delajo ob magistralni cesti Murska Sobota—Maribor pri ostrem ovinku v Črnskih mejah, ki vodi proti Krogu. Predračunska vrednost del znaša okrog 400 milijonov dinarjev, investitor pa je tozda Komunala Sobota. Ko bodo končali s polaganjem cevovoda, bodo v Krogu začeli z

gradnjo črpališča iz obstoječega vodnjaka, za kar občinska komunalna skupnost v Murski Soboti že zbira najboljše ponudnike. Računajo, da bodo do junija prihodnjega leta dokončali vodovod v Krogu, ki bo velikega pomena za boljšo oskrbo z vodo v Murski Soboti, na Cankovi in v drugih krajih soboške občine. Črpališča v Črnskih mejah in Krogu, ki ju bodo povezali, naj bi po zagotovilih strokovnjakov zagotavljali nemoteno oskrbo z življenjsko važno tekočino, ki je v sušnih obdobjih že primanjkuje.

Skupna vrednost naložbe — načrte je prispeval soboški Projektni biro — v kar so vračunane še notranja oprema črpališča, postavitve ograje in cevovoda, je okrog 1,2 milijarde dinarjev. Postavili bodo tudi čistilno napravo v Črnskih mejah, brez katere je onemogočeno delovanje vodovoda. M. Jerše

Urejanje kanalizacijskega omrežja

To srednjeročno obdobje bo v lendavski občini značilno predvsem po urejanju telefonije in kanalizacije. Kanalizacija je bila doslej pastorek, saj se zanjo nihče ni zanimal. Urbana naselja, ki so zrasla v zadnjih desetih letih, pa zahtevajo, da se tudi ta problem uredi. Seveda pa je urejanje kanalizacije dokaj drago, toda problem je treba rešiti, zaradi zdravja ljudi in ekoloških načel. V Lendavi se je že začela etapna gradnja čistilne naprave, potrebno pa bo še obnoviti kanalizacijsko omrežje v Ribarjevi, Rudarski in Kranjčevi ulici.

Do leta 1990 naj bi zgradili kanalizacijo in čistilno napravo v Turnišču ter kanalizacijsko omrežje v Kamovcih, Genterovcih in Rađmožancih. Na območju Lendavskih Goric naj bi kanalizacijsko mrežo razširili. Urediti bo tudi potrebno odtok vode pri trgovini v Dolgi vasi, stari opekarni v Lendavi in pri posebni osnovni šoli. Sekundarno omrežje pa naj bi zgradili v Dobrovniku, Strehovcih, Zitkovcih, Mostju, Orešju, Zataku in Centibi. Krajevne skupnosti so v svojih razvojnih načrtih predvidele omenjene naložbe ter zanje zagotovile del sredstev iz samoprispevkov. Del sredstev bi morale zagotoviti vodna skupnost in občina. Čistilna naprava v Lendavi, ki so jo začeli graditi v letošnjem letu, naj bi začela delovati čez tri leta, torej ob koncu sedanjega srednjeročnega obdobja.

Jani D.

Če je kovačeva kobilica bosa

Prolog

Verženci so znani po številnih anekdotah in nekatere so prav simpatične, kot recimo tale: v časih, ko je bil prirastek še nad slovenskim povprečjem (ti časi pa so že zdavnaj minili), so ugotovili, da je njihova cerkev premajhna, da jo bo potrebno razširiti. Rečeno — storjeno. Ker so v tem kraju doma silaki, so zavihali rokave in obstopili notranjost te cerkve, se naslonili na zidove in jih začeli potiskati navzven, da bi bilo v cerkvi več prostora. Postalo jim je vroče, skleki so sukničje, a ker v cerkvi ni bilo prostora, so jih zložili ob zunanjem zidu. Po tem kratkem premoru so nadaljevali s širitvijo cerkve. A glej ga zlomka — v tem času se je v bližini znašel prebrisanec in sukničje pobral. A vrli varženski silaki so se še vedno trudili s koristnim delom — širitvijo. Minilo je še nekaj časa in kmalu so se utrujeni težaki napotili počivat. Ko so prišli iz cerkve, so ugotovili, da so sukničji izginiti. Logična razlaga: cerkev smo že toliko razširili, da so sukničji ostali pod zidovjem. Tako so imeli od takrat v Veržeju v cerkvi vedno dovolj prostora za vse krajanje.

1. dejanje

To dejanje se začne in vleče že recimo nekaj desetletij. Rdeča nit pa je nekako v iskanju koticke mladih, v katerem bi bili sami svoji gospodarji, v katerem jih ne bi motil nihče in v katerem bi brez skrbi lahko puščali svoje, mladinske, stvari, kot so gramofon, plošče, radio... in v katerem bi tudi vsebinsko opredeljevali svoj obstoj, delo in nabirali ideje svoje prihodnje ustvarjalnosti.

Generacije mladinskih predsednikov so skušale streti ta oreh, a jim doslej nikoli ni uspelo v celoti. Začasne in improvizirane rešitve so sicer bile, a samo to in nič več. Vse do danes.

2. dejanje (ali vrhunec tragikomedije)

Sobica v prvem nadstropju združnega doma (kraj dogajanja). Predsednik OO ZSMS Veržej (Miran Mulec) in štirje člani predsedstva (žalujoci ostali, glavni akterji tega dejanja), vsi skupaj pa obupano in obupno čakajo na vodstvo ali predstavnike krajevne skupnosti (kot se bo izkazalo na koncu — zaman). Miran Mulec: (obupano) «Vsem trem (Dragu Legenu, predsedniku sveta KS Veržej), Vlado Ferencu, (tajniku KS Veržej, in Marijanu Beloviču, predsedniku Kuda Veržej), sem osebno izročil vabila za današnjo sejo in Vlado Ferenc mi je celo zagotovil, da se bo sestanka zagotovo udeležil. Ne vem več, kaj naj še storim, da bi se dobili in rešili ta problem. Z nekaterimi sem se že pogovarjal in rekli so mi, da bi lahko dobili prostor za našo mladinsko sobo v sedanjem skladišču trgovine pod zadržnim domom. Sami ste videli (med sestankom so poskrbeli za strokovno-turistično ekurzijo v kletno-skladiščne prostore zadržnega doma), da so zidovi vlažni, strop je podprt s trami, del skladišča, ki bi ga lahko uporabljali, je pod odrom v dvorani, in če se ne motim, je KS ali kd dobil nekaj denarja za obnovo odra. Kaj pa se bo z našim prostorom zgodilo takrat? In kolikor se mi zdi, za ta dom in to skladišče niso urejene niti pravne formalnosti o lastništvu. Skratka — ponujajo nam mačka v zaključju, istočasno pa nas mečejo iz te skupne sobe, v kateri smo bili doslej.»

Drugi udeleženci (bolj ali manj zagnano) iščejo najrazličnejše možnosti, obujajo spomi-

ne na in se zgražajo, razburjajo in hkrati ugotavljajo, da so mladinci aktivno vključeni v delo krajevne skupnosti, vodstvo jim samo nalaga najrazličnejše naloge, da pa jim bi pomagalo k reševanju problemov, to pa ne. Po dobri uri in pol modrovanja so obupali in se razšli.

3. dejanje ali finale brez nadaljevanja

Pravzaprav v tem delu povezuje naslov in prolog. Tokrat bi Verženci potrebovali silake, ki bi širili njihovo lastno srce in ga to-

liko razširili, da bi mladi dobili svoj prostor, v katerem bi bili mladinci mladinci. Zaenkrat ga širijo tako, da bodo pod zidovi ostali vsi tisti, ki bi se radi delali in ustvarjali. In ko teh več ne bo...

Pa ne, da bi se v vodstvu krajevne skupnosti preveč ubadali z nekaterimi zelo aktualnimi nalogami v Veržeju, kot so gradnja novega interneta, širitve telefoni- je, politične aktivnosti v SZDL...

Dušan Loparnik

Temačen, vlažen in s tramovi podprt prostor, v katerem je skladišče. Nizek strop. Vse to daje občutek nekakšne grozljivosti. In takšno je tudi razpoloženje mladih, ki se še poslabša ob misli na stroške, ki bi jih imeli z obnovo tega skladišča in preureditvijo v mladinsko sobo.

Karel Lutar

1918—1987

Njegova življenjska pot se je začela na kmetiji v Sebeborcih, kjer je preživel tudi otroštvo. Kot mlad kmečki fant je čutil potrebo po znanju in se zavedal, da do njega lahko pride le z nadaljnjim šolanjem. Zato je po končani osnovni šoli nadaljeval izobraževanje na Gimnaziji v Mariboru in na Državni trgovski akademiji v Mariboru. Po uspešno opravljenem zaključnem izpitu ga je pot peljala v Zagreb, kjer se je leta 1938 vpisal na Ekonomsko komercialno visoko šolo. Na žalost je ta njegov prihod v Zagreb sovpadal z prihajajočimi najtemnejšimi trenutki človeške zgodovine. Tako ni mogel končati začrtane poti usposabljanja za svoje ustvarjalno delo, saj je njegov študij v 4. semestru prekinila druga svetovna vojna in okupacija naše države. Konec vojne in osvoboditev je tovariš Karel dočakal v internaciji, kjer je preživel nekaj več kot 5 mesecev in pol.

Osvoboditev in zgraditev novega družbenega sistema sta bila za njega priložnost in motiv, da je vključil celotno svoje bistvo v zgodovinska dogajanja in postavil svoje temelje samoupravljanja. Na SLO je opravljal vrsto dolžnosti. Kot človek izrazitega intelektualnega značaja se je s svojim delom izoblikoval v graditelja in na površje sta prišla njegovo znanje in sposobnost gospodarstvenika.

S svojo vlogo v okrajnem ljudskem odboru in občini je tov. Karel zapustil vidne sledove. Še s posebno predanostjo je opravljal funkcijo predsednika občine v letih 1957 do 1962. Z njegovim delom v tem obdobju je povezan začetek gospodarskega razvoja mesta in občine M. Sobota. V konceptu urbanistične ureditve in podobi mesta M. Sobota je in bo trajno ostal rezultat njegovih prizadevanj in neumornega dela.

Kot gospodarstvenik je nadaljeval delo v Okrožni gospodarski zbornici Maribor kot tajnik. Kot aktiven gospodarsko-politični delavec se je vključeval tudi v širši ekonomski prostor, v tistem času predvsem kot poslanec v skupščinskem sistemu naše republike. Njegovo delo v gospodarski zbornici je bilo časovno kratko. Njegov značaj, izkušnje in volja po napredku so ga leta 1963 pripeljali v kmetijsko-industrijski kombinat Pomurka, kjer je našel in tudi izkoristil novo področje za svoje ustvarjalno delo. Zavedal se je, da je za razvoj tega, takrat še izrazito kmetijskega in nerazvitega ob-

močja zelo pomembno ustvariti sintezo primarne kmetijske proizvodnje in predelovalne industrije. Ta njegova vizija je še danes živa in ena od osnovnih sestavin družbenega plana občine. V uresničevanju te vizije je imel tov. Karel izredno tenkočuten posluh za predloge in težave kmetijskih proizvajalcev.

Tako je bil v tem času ustanovljen obrat za sodelovanje s kmeti, to je temelj, iz katerega je izšla sedanja KZ Panonka. Tudi na tem delovnem mestu je tov. Karel pustil vidne sledi. Rezultati njegovega in dela njegovih sodelavcev predstavljajo danes okolišče ene največjih organizacij v Sloveniji, sozda ABC Pomurka.

Po desetletnem delu v tej organizaciji se je odzval potrebi družbe, da ga potrebuje na novem področju. Prevzel je nalogo konzula na ambasadi v Budimpešti, kjer je kot izkušeni družbenopolitični delavec, gospodarstvenik in dober poznavalec političnih in gospodarskih razmer uspešno opravljal svoje delo. S svojo vztrajnostjo je v tem času postal izreden poznavalec razmer na Madžarskem.

Po opravljeni dolžnosti v diplomatski službi se je Karel Lutar vrnil tja, kjer se je njegova delovna in ustvarjalna pot pravzaprav začela. Postal je član izvršnega sveta občine M. Sobota, kjer je prevzel delovni področji, ki sta se prepletali skozi vse njegovo dotedanje delovanje, t. j. kmetijstvo in urbanizem.

Njegovo delo v povojnem razdobju je vidno, poznal ga je praktično vsak občan. Za vloženo delo, napore in rezultate mu je družba izkazala priznanje v obliki državnega odlikovanja — REDA DE-14 S SREBRNIM VENCEM.

Zanimanje za organsko hrano narašča

Ljudem ni vseeno, kaj pojedjo. Navajeni so sicer, da jih v trgovinah na policah čakajo sadeži in zelenjava čudovitih barv in velikosti, takšni, da jim pridelki z domačega vrta in sadovnjaka ne sežejo niti do kolen. Vendar se ob enem vse bolj sprašujejo, ali je za lepim videzom tudi ustrežna kakovost ter kolikšna je cena za razkošen videz.

Znano je, da pridelovalci sadja in zelenjave uporabljajo najrazličnejša sredstva za zatiranje škodljivcev in za doseganje velike rodovitnosti. Mnoga od teh sredstev pa niso povsem neškodljiva. Dokazano je, da nekateri pesticidi ostanejo v pridelkih in jih z njimi vred človek zaužije. Dejansko pa so to strupene snovi, ki prej ali slej začno vplivati na zdravstveno stanje ljudi.

Nedavna študija ameriškega raziskovalnega sveta pri tamkajšnji Narodni akademiji znanosti je ugotovila, da so zakoni, ki veljajo v ZDA in določajo stopnje dovoljenih ostankov pesticidov v

sadju in zelenjavi, povsem neustrezni. Kaj bi šele dejali za naše razmere, kjer je tovrstna zaščita potrošnikov neprimerno manjša?! Ostanki kemikalij v živilih so po mnenju piscev študije tako nevarni, da jih lahko vzamemo kot vzrok za nekaj tisoč novih primerov rakastih obolenj letno.

Ameriški potrošniki so se seveda odzvali po svoje. Ne verjamejo več lepemu videzu sadja in zelenjave in raje dajo nekaj denarja več za sicer po videzu bolj skromno, a zagotovljeno brez pesticidov in drugih škodljivih kemikalij pridelano hrano. Uveljavil se je naziv organska hrana za

vse pridelke, ki jih pridelovalci vzgojijo s kar najmanj pomoči sodobne kemije.

Velike trgovske hiše ponekod same izvajajo kontrolo ostankov pesticidov v živilih in potem dajo kupcem možnost, da si izberejo dražje, a glede ostankov kemikalij neškodljive pridelke. In ker je trg osnovni zakon proizvodnje, se število farmarjev, ki se preusmerjajo v pridelovanje živil brez kemikalij ali z manjšo mero kemikalij, iz leta v leto povečuje.

Med 2 milijonoma ameriških farmarjev jih je že okrog 100 tisoč takih.

»Na trgu je precejšnje povpraševanje po organskih živilih,« pravi eden od farmarjev, »poleg tega pa si lahko prihranijo celo premoženje z opuščanjem pesticidov.«

Odložitev in odkup dolga

Če se v prihodnjih dveh desetletjih ne bo zaustavilo silovito izsekavanje tropskih gozdov, bodo mnoge rastlinske in živalske vrste izumrle. To bo po velikem izginotju dinozavrov in drugih živali ter rastlin pred več milijoni let najhujša katastrofa za življenje na zemlji.

To strašno napoved je podal harvardski biolog E. O. Wilson na osnovi podatkov o izkoriščanju tropskih gozdov in tal v deželah tretjega sveta. Veliko ropanje naravnega bogastva je posledica hude zadolžitve držav tretjega sveta, ki pač dolgove plačujejo s tem, kar imajo — s svojim naravnim bogastvom.

Da bi odvrnili ekološko katastrofo, so ameriški ekologi pripravili nenavadno ponudbo nekaterim državam: pripravljeni so urediti plačilo dolgov pod pogojem, da v zadolženih državah ohranijo tropski deževni gozd.

Ponudba je zanimiva in vredna upoštevanja, čeprav je res, da ne bo rešila niti svetovne dolžniške krize in ne tropskih gozdov. Pomeni pa vseeno korak naprej in nekakšno priznanje razvitih, da so posredno za ropanje in uničevanje svetovnih gozdov tudi krivi.

Pred kratkim so v Washingtonu podpisali prvo takšno pogodbo. Mednarodna naravovarstvena organizacija je od bank odkupila po znižani ceni 650 tisoč dolarjev bolivijskega dolga, v zameno pa je bolivijska vlada odstopila poldrugi milijon hektarov tropskih gozdov v amazonskem porečju za povečanje biosferskega rezervata Beni, kjer naj bi ohranili kar največ ogroženih rastlinskih in živalskih vrst.

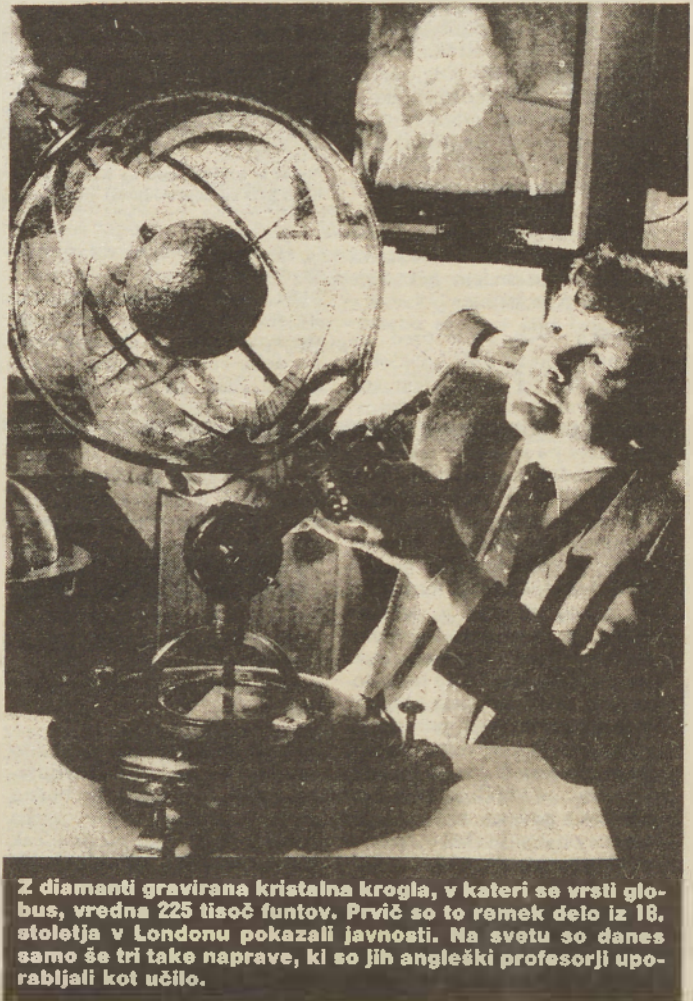
Na podoben način so ustanovili narodni park tudi v Kostariki, zanimanje za kupčijo te vrste pa kaže tudi Ekvador. Posebna resolucija, ki so jo sprejeli pred kratkim v ameriškem kongresu, pa spodbuja velike upnike, kot je Svetovna banka, naj odložijo plačila dolgov tistim državam, ki so v zameno pripravljene zaščititi svoje tropske gozdove.

Vsekakor gre za zanimive poskuse, kako rešiti svetovno gensko banko, kot tudi pravijsko trop-

skim gozdom, saj predstavljajo izjemno pestro rastlinsko in živalsko bogastvo svetovnega pomena. Države, na katerih ozemlju se razprostirajo tropski gozdovi, bi morale v interesu vsega človeštva varovati in ohraniti ta genski kapital za bodoče čase, ko ga bodo genski inženirji lahko

oplemenitili in uporabili za pridobivanje novih zdravil, kulturnih in industrijskih rastlin ter novih domačih živali.

Poznavalci razmer pa opozarjajo, da so to le začasne rešitve. V toku revščine in pomanjkanja se naravni parki ne bodo obdržali. Če sedaj so varstveniki odkrili, da iz venezuelskih in bolivijskih naravnih parkov romajo na črni trg kože zaščitenih živali, da ljudje sekajo dreve tudi v parkih in da so mnogi naravni parki to le na papirju.

Z diamanti gravirana kristalna krogla, v kateri se vrsti globus, vredna 225 tisoč funtov. Prvič so to remek delo iz 18. stoletja v Londonu pokazali javnosti. Na svetu so danes samo še tri take naprave, ki so jih angleški profesorji uporabljali kot učilo.

Hrup ne načenja le živcev

Če se včasih počutite brez pravega razloga zelo nerazpoloženi, ste brezvoljni, mlahavi in pretrujeni, pa vaš zdravnik ne more ugotoviti, kaj vam je, ker ste sicer fizično zdravi, potem je dobro, da se malo ozrete po svojem delovnem in bivalnem okolju.

Predvsem je treba prisluhniti, kaj vam povedo ušesa. Kajti prav lahko izvira vaše slabo, a nerazložljivo počutje iz hrupa, ki ste mu podvrženi iz dneva v dan.

Medicinski raziskovalci so že dokazali, da je hrup lahko krivec za najrazličnejša obolenja, ki se

začnejo z občasnimi nerazpoloženji, končajo pa z visokim krvnim tlakom, prebavnimi nadlogami, poškodbami ušes in psihičnimi motnjami.

Jakost hrupa se meri v decibelih, in sicer se za naša dojemanja hrup podvoji po vsakih namerjenih 10 decibelih več. Navadna stenska ura tiktaka z jakostjo 20 decibelov, pnevmatsko kladivo ropota z jakostjo 90 decibelov, potniško letalo pri vzletu pa povzroča silen hrup, ki meri 120 decibelov. Nenavadno je, da je za nekoga takšen hrup neznošen, za drugega pa ne. Kako sprejemamo hrup, je namreč v precejšnji meri odvisno od našega odnosa do tistega, kar hrup povzroča. Ljubitelj letenja bo letalski hrup lažje prenašal kot tisti, ki se letenja boji. Tako nekaterim hrup, ki ga zganjajo otroci pri igri, ni moteč, drugim pa dela sive lase in dviga pritisk.

Zaradi teh značilnosti je seveda mogoče zmanjšati vpliv hrupa na razpoloženje in se ga navaditi. Vendar je daljše bivanje v zelo hrupnih okoljih kljub vsemu škodljivo. Človek potrebuje tišino, tako kot potrebuje spanje.

K2 ni najvišja gora

Pred kratkim so v Rimu potegnili črto pod meritve in preverjanje, ki so nekoliko razburila alpinistični svet. S satelitskim merjenjem vrhov v Himalaji so namreč strokovnjaki z ameriške univerze v Seattleu namignili, da Everest najbrž ni najvišja gora sveta. Namerili so, da ima nekaj metrov več dotlej drugi najvišji vrh na svetu K2.

Italijani so se, razumljivo, vznemirili, saj je njihov aplinist Ardito Desio prvi splezal na vrh K2. V tajnosti so poslali znanstveno ekspedicijo v Himalajo, kjer so ponovno opravili natančne meritve. Vodil jo je nekdanji prvi osvajalec vrha K2, seveda s tihim upanjem, da je K2 res najvišja gora sveta, saj bi tako postal prvi, ki je stopil na najvišjo točko našega planeta. Vendar so meritve pokazale, da z velikim presenečenjem ne bo nič, K2 je le za 5 metrov in 60 centimetrov višji, kot navajajo uradni podatki na zemljevidih.

Izkazalo pa se je, da je ogroženi vršac Everest v resnici kar 24 metrov višji. Tako svojega prvega mesta ni izgubil, temveč ga je še bolj utrdil.

Nič več nadležnega dima, pepela in nevarnih ogorkov

Celo strastnim kadilcem je včasih neznošen smrad po tobaku, ki se zaleze v vsako špranjo prostora, kjer se veliko kadi, in tudi gost, zakajen zrak jim ni vedno najbolj po godu. Preklinjajo tudi cigaretni pepel in ogorki, ki jih je povsod dovolj. Kako se šele počutijo nekadilci, ki so zaradi nekulture kadilcev in napačno razumljene svobode, ki si jo prilastajo kadilci, ne samo prisiljeni vohati smrad in dihati zakajen zrak, marveč jih ljubitelji tobaka zdravstveno ogrožajo. Ker se tobaku, kot je videti, še zlepa ne bodo odpovedali, vsi pa bi radi bivali v nezasmrajenih prostorih, je edina rešitev cigareta, ki bi se ne kadila, ne sipala in ne postala smrdeči ogorek.

Fantastično cigareto, ki naj bi pomagala zakopati bojno sekuro med kadilci in nekadilci, so izumili pri drugi največji ameriški tobakni družbi Reynolds Tobacco, ki je morala leta 1983 prepuštili prvo mesto Philipu Morrisu in njegovim marlborovcem. Resnici na ljubo je treba povedati,

da se izdelave nove cigarete niso lotili iz ljubezni do nekadilcev, marveč jih je k temu prisilil hud konkurenčni boj na trgu in seveda zahteve javnosti, ki je vse bolj osveščena in kupuje raje manj škodljive cigarete. Nova brezdimna cigareta je še vedno cigareta in ni povsem neškodljiva za zdravje, le najčistejša od vseh doslej je.

Revolucionarna novost pri novi cigareti je ta, da ne gori. In ker ne gori, tudi ni dima in ne katrana, ničesar, kar zgorevanje tobaka spremlja. Kadilec sicer novo cigareto prižge z vžigalnikom ali vžigalico, kot prižiga običajne cigarete, vendar pa pri kajenju ne pride do zgorevanja tobaka, marveč se tobak le pregreva. Na koncu cigarete je namreč ogljikova toplotna tableta, ki ogreje cigareto, ko kadilec potegne zrak vase. Najprej gre vroč zrak skozi predel s tobakom in kapsulo, katere vsebina je zaenkrat skrivnost družbe Reynolds, da pa cigareti značilen vonj in okus, medtem ko da tobak od sebe za kadilce

potrebni nikotin in druge sestavine, na katere je organizem kadilca navajen in jih redno zahteva. Tobakni dim gre nato še skozi dva filtra; prvi je narejen iz tobacne mešanice in ima nalogo, da ohladi zrak, drugi pa je običajni, že poznani filter iz sintetičnih vlaken. Od kajenja pride iz kadilčevih ust le medel dimek, ki se takoj razkadi, medtem ko iz same cigarete ni nič dima. Seveda tudi ni tobacnega pepela in ne ogorkov. Ko konica cigarete neha ogrevati tobak in kapsulo, je cigareta pokajena in je za zmeti. Kajenje ene brezdimne cigarete traja toliko, kot zdaj kaja daljših (king size) cigaret.

Nova cigareta je že zdaj, še predno se je pojavila v kioskih in še predno kadilci lahko posežejo po nji, deležna velike pozornosti. Pri Reynoldsu Tobacco so sicer nadvse skrbno čuvali skrivnost zase, vendar pa so kljub vsemu pričurjale na dan novice in posamezne podrobnosti, tako da nedavna javna predstavitev nove cigarete ni bila popolno presenečenje.

Še ob koncu minulega stoletja je morala vsaka Parižanka, ki je hotela nositi hlače, dobiti od policije posebno dovoljenje. Če so katero zalotili brez dovoljenja, vendar v hlačah, so jo poslali k sodniku, ki jo je kaznoval z globo in 15 dnevi zapora.

Leta 1977 je bavarska zveza kmetov v deklaraciji javnosti ugotovila, da ima Deset božjih zapovedi 279 besed, ameriška Deklaracija neodvisnosti 305 besed, pravilnik EGS, ki regulira uvoz in izvoz karamel (bonbonov), pa 25.911 besed. Še sreča, da bavarski kmetovalci ob štetju besed niso imeli pri roki katere od jugoslovanskih ustav.

pa se vendarle zgodi

Nizozemska porabi vsako leto več umetnih gnojil kot vse latinskoameriške države skupaj. Švedska, za katero smo prepričani, da tam skoraj nič ne raste, porabi več umetnih gnojil kot vsa lačna Indija.

Francoski kralj Karel VIII. se je rodil s šestimi prsti na desni nogi. Mickey Mouse, glavni junak risank Walta Disneya, ima na vsaki roki samo štiri prste.

znak ki vam daje
GARANCIJO
kvalitete

IZOLACIJSKI SERVIS
& CO
PTUJ
SLAVKO FURMAN — PTUJ
pri železniški postaji HAJDINA
generatna popravila vseh
vrst zamrzovalnikov in
hladilnikov
ZA OBNOVO OHREJŠJA DAJEMO
TRILETNO
GARANCIJO
vaša cenjena
naročila lahko oddate
nonstop po telefonu
št. 062/771-837
za storitve v vašem domu
ne zaračunavamo KILOMETRINE

drugje smo prebrali
Kraji, za katere menijo, da so najbolj oddaljeni od morja, ležijo v puščavi Sinkjang na Kitajskem; od tam, do najbližjega morja, je 2400 kilometrov.
Pure so v začetku 16. stoletja v Evropo pripeljali iz Amerike.
V Londonu se vsako leto rodi dvakrat več nezakonskih otrok kot v vsej Britaniji.

Brigitte Knaus (20) iz bavarskega Münchna pravi, da ne prenese perila...

PIŠTA
modrije

Steri je nej naše vole,
njemi prekoul i pod noge,
ka de znao gye sunce zijde,
če prinas v nemilost prijde.

»Ausland«, Mercedes, Šofer, pojedine,
se prejk nouči njemi mine.
Kučejo po njen kak po zvoini,
nišče več se ne poklouni.

Z velkoga kak mali grata,
vuk je sousid mesto brata.
Najprvie velke kejpe objavimo,
sledí pod gauge ga postavimo.

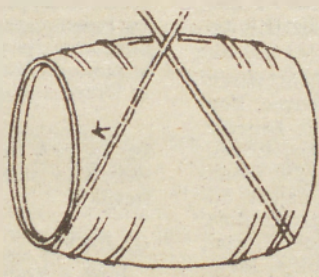
Nikda v küjnyi bilij so mati,
gnes trbej se bole znati.
V politiki malo nači se küja,
što tou ne vej spadne kak müja.

KEKEC PASIERA

... JE PAČ
PAŠTETA
KEKEC!

TABLICA ZA HITRO MERJENJE PROSTORNINE SODOV

S pomočjo tablice hitro ugotovljamo prostornino sodov, kar je posebno pomembno za vinogradnike. Postopek je naslednji: Skozi odprtino na sodu (kot kaže slika) poševno potisnemo merilno palico, tako da se dotakne najprej dna sode, nato pa zadaj. Na palici odčitamo dolžino v centimetrih na sredi odprtine na sodu.

Obe dolžini sta običajno enaki, včasih pa ne. Če dolžini nista enaki, ju seštejemo in razdelimo z 2. Dobljeno število poiščemo v tabeli in zlahka ugotovimo, koliko litrov ima sod. Zgled: če dobimo število 94 cm, je prostornina sode 505 litrov. V tabeli so samo parni centimetri, toda tudi nepar-

ne centimetre lahko hitro spremeni v litre. Zgled: če je izmerjeno število 105 cm, je prostornina sode med 684 in 724 litri. Seštejemo obe številki, razdelimo in dobimo podatek, da ima sod 704 litre.

cm	liter	cm	liter	cm	liter	cm	liter	cm	liter	cm	liter
40	39	66	175	92	473	118	999	144	1815	170	2986
42	45	58	191	94	505	120	1050	146	1892	172	3093
44	52	70	208	96	538	122	1104	148	1971	174	3202
46	59	72	226	98	572	124	1159	150	2051	176	3313
48	67	74	246	100	608	126	1216	152	2134	178	3428
50	76	76	267	102	645	128	1275	154	2220	180	3545
52	85	78	289	104	684	130	1335	156	2308	182	3664
54	95	80	311	106	724	132	1398	158	2397	184	3786
56	107	82	335	108	765	134	1463	160	2490	186	3911
58	118	84	360	110	809	136	1529	162	2584	188	4038
60	131	86	386	112	854	138	1597	164	2681	190	4169
62	145	88	414	114	900	140	1668	166	2780	192	4302
64	159	90	443	116	948	142	1740	168	2882	194	4438

AVTOMOBIL V JESENI

Ko se zarosijo šipe

Kar neverjetno je, koliko je voznikov, ki si ne znajo pomagati, ko se v hladnem avtomobilu zarosijo šipe. Razumljivo je, da več potnikov v avtomobilu tudi »nadiha« več vlage ali rose na šipah. Poskusite takole: odprite do konca gretje in prezračevanje, zaprite dotok zraka k nogam, tako da ga bo pritekalo več na vetro šipo, in vključite ventilator. Vse to pa nič ne zaleže, če zrak ne more odtekati tudi ven. Pri večji hitrosti je odtok zraka (vsaj pri večini avtomobilov) dober zaradi podtlaka v zadku avtomobila, kamor vodijo odvodne reže. Pri manjši hitrosti in veliki vlage pa je ta odtok šibek. Zato je treba odpreti trikotno okence ali ob hitri zarositvi neogrevane zadnje šipe odpreti stranska vrata za prst ali dva.

Poglavje zase so lenuhi, ki na poledenelih in zasneženih šipah spraskajo le za dlan veliko luknjo, potem pa spričo nezadostne vidljivosti motovili po cesti kot pijane muhe.

ŽIVALI PLAVAJO

NEKATERE RADE, DRUGE IMAJO POMISLEKE

Na zemlji je več vode kot kopnega. Življenje je nastalo v vodi.

Številne njegove oblike so se postopno uveljavile šele na kopnem. Za prebivalce kopnega je voda pač del narave, s katerim morajo računati. Zato znajo plavati skoraj vse živali. Najbolji plavalec je seveda beli polarni medved. Njegov kožuh je nepremočljiv. Kdor je že videl konje v vodi, ta ve, kako drzni in vzdržljivi plavalci so. Krave niso preveč navdušene za plavanje. Dobro plavajo divji prašiči. Volk bo v primeru nevarnosti raje bežal po kopnem, čeprav zna dobro plavati. Dokaj spretno plava tudi zajec, vendar v hladni vodi hitro

opeša. Ježi in kače odlično plavajo. Mačka vode ne mara, zdi se, da se je celo boji, a dobro plava. Seveda v naravi ni plavalnih tečajev. Vsaka žival že ob rojstvu »ve«, kaj mora delati v vodi. Razlike kajpak so: majhna račka lahko zaplava takoj, ko se izleže, medvedka pa svojega mladiča vadi, kako se je treba obnašati v vodi. Katera žival sploh ne zna plavati? Odgovor je zanimiv: šimpanz. Za opico je voda resnično neprehodna ovira.

Tudi človek ima že ob rojstvu podedovano nagnjenje za čofotanje po vodi. A z leti to zbledi in opeša. Zaradi tega je veliko lažje naučiti plavati otroka kot odraslega.

Vid sladkornih bolnikov

Retinopatija oziroma poškodba vida zaradi sladkorne bolezni je danes najpogostejši vzrok slepote pri odraslih. Hudim motnjam vida se lahko izognemo, če odkrijemo stanje dovolj zgodaj in če se začne bolnik pravočasno zdraviti. Zato je nujno, da hodijo sladkorni bolniki na redne preglede vida, predvsem pa morajo stalno nadzorovati svojo osnovno bolezen.

Kako negujemo gorenjski nagelj?

Gorenjski nagelj vse bolj izginja z oken hiš. Kako ga ohraniti in negovati, da bi še krasil domačije?

Vrtnarji so opustili vzgojo, saj so se ljudje zaljubili v bršlinke in gomoljne begonije. V zadnjem času pa postaja gorenjski nagelj spet zanimiv med vrtnarji. Kakšen je pravi gorenjski nagelj? Temno rdeč, dišeč, visi in zraste v dolžino enega metra in pol. Kako ga negujemo? Prvo pravilo: ne prezimimo zunaj. Kdor ga ob prvem mrazu, najkasneje pa takrat, ko je zunaj pet stopinj pod

ničlo, ne spravi v zaprt, hladen, svetel, a nezakurjen prostor, temu nagelj nikoli več ne bo cvetel. Tak mraz nastopi navadno okrog prvega novembra, lahko pa seveda že prej.

Ko ga spravimo pod streho, ga zelo malo zalivamo, le enkrat na mesec. In če je nagelj notri približno pol leta, to pomeni, da ga v tem času zalijemo samo šestkrat. Drugače je seveda, če je zunaj. Tedaj ga zalivamo zmerno, da je zemlja rahlo vlažna, ne pa namočena. V drugi polovici aprila prenesemo gorenjske nagelje navadno že na prosto. Pred spravilom pa jih, na to ne pozabite, preventivno poskropimo s fungicidi proti plesni, rji in drugim boleznim. Če nagelj že imate in lepo uspeva, odstranite iz lonca ali korita, v katerem raste, izčrpano vrhno plast zemlje in dodajte svežo. Zemlja naj bo vrtna z dodatki komposta, gnojena s hlevskim gnojem. Zemljo moramo tudi gnojiti, najboljša je zalivka iz kokošjega ali gočobjega gnoja, ker ima ta veliko fosforja.

OBNAŠANJE

Jeza je nalezljiva

Na vsakogar vplivajo razpoloženje in občutki ljudi, ki ga obkrožajo, majhni otroci pa so na to še posebno občutljivi. Glasni prepiri med odraslimi vznemirjajo otroke, ki so zraven, in lahko tudi povzročijo poznejše napadalo obnašanje.

Skupina psihologov je proučevala reakcije na prepire in neznost pri devetdesetih dvehletnikih. Odrasli so v navzočnosti otrok najprej odigrali prijateljski pozdrav, nato pa buren prepir in končno spravo. Jeza ni bila nikdar naprejena proti otrokom ali njihovim mamam, ki so v bližini opravljale svoje delo. Raziskovalci so proučili posnetke prizorov in ugotovili, da je prepir otroke močno vznemiril. Odzvali so se tako, da so otrpili, jokal-

li, si pokrivali oči in ušesa ali stekli k mamam. Pozneje so se pogostje tepli, brcali, porivali in tovarišem v igri jemali igračke.

Raziskovalci menijo, da je že sama jeza lahko nalezljiva, ker otroci niso le posnemali obnašanja odraslih, ki so se »tepli« samo z besedami. Žal so prijaznejša čustva manj nalezljiva: otroci so bili po prijateljskem obnašanju odraslih kmaj kaj manj napadali kot prej. Raziskovalci so poskus ponovili in ugotovili, da so prepiri vzburkano vzdušje okreplili. Hudi prepiri imajo lahko dramatične posledice v otrokovem napadnem obnašanju.

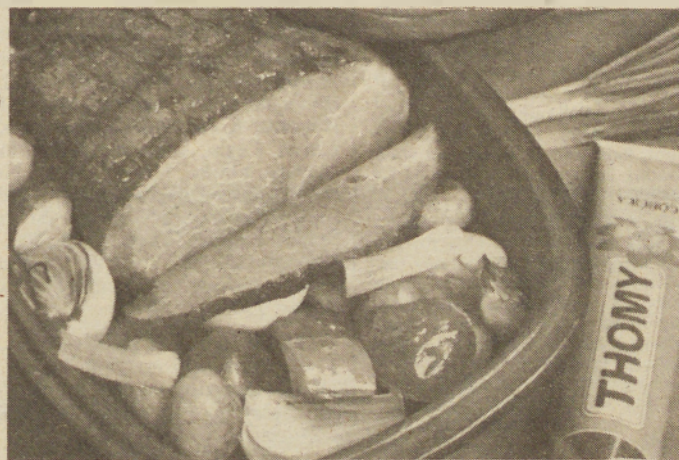
RADIO MURSKA SOBOTA

1. Who's that girl — Madonna
2. La Bamba — Los Lobos
3. Le besedi dve — Magnet
4. Zaljubljena — Novi fosili
5. I just can't stop loving you — Michael Jackson
6. I wanna dance with somebody — Whitney Houston
7. Hajdmo u planine — Bijelo dugme
8. Malo mi je jedan dan života — Mišo Kovač
9. Causing a commotion — Madonna
10. Living daylight — A-HA
11. Anđeli se dosađuju — Parni valjak
12. Jači od sudbine — Boris
13. Prisoners of rock'n'roll — Neil Young
14. Sold — Boy George
15. Marakuja — Prerod
16. Ti si moj bonbonček — Moulin Rouge
17. Part time lover — Steve Wonder
18. O la la in L. A. — Slade
19. Je v Šiški kaj odprtega? — Martin Krpan
20. Boginja — Josipa Lisac
21. Stories for boys — U 2
22. Chains of love — Joe Turner
23. Get back to the country — Plava trava zaborava
24. Patak Dača — Rokeri s Moravu
25. Prolazi jesen — Grupa 220

Odlična bo na spredu v petek 6. novembra ob 18.00 na valovih Radia Murska Sobota (UKV 87,4, SV 642 kHz)

RECEPT ZA VAS

Dušena šunka v rimskem loncu

Zelenjavo operemo in naložimo v rimski lonec, ki smo ga predhodno namakali v vodi. Prek zelenjave položimo šunko, ki smo jo dobro namazali z gorčico. Lonec zapremo in postavimo v hladno pečico. Pečico vključimo na 220 stopinj in pečemo 90 minut. Ne dodajamo nobene maščobe niti soli, ker se zelenjava napije iz šunke in gorčice.

Potrebujemo (za 5 oseb): 80 dag šunke brez kosti, 10 dag gorčice. Zelenjava: 40 dag majhnih paradižnikov, 4 bučke, 25 dag čebule, 25 dag drobnega krompirja.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite najkasneje do četrtnika, 12. novembra na naslov VESTNIK, Titova 29/I, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Kaj, sosedu bo Martin tudi to vodo v vino spremenil? (C. Žalik)
- Zdravnik pravi, da je ta glavobol zveznega izvora. (A. Žnuderl)
- Nikar ne obupaj! Tudi zate se bo našla olajševalna okolnost. (M. Rituper)

PABERKI

Kiti ne morejo dihati skozi usta, ker ni nobene povezave med njihovo ustno votlino in pljuči, tako kot pri vseh drugih sesalcih. Zato se morejo zadovoljiti samo z dihanjem skozi nosnice, ki pa jih imajo na hrbtu.

V San Miguelu, majhni gorski vasi Kolumbije, so morali ponoviti volitve. Mizi z volilnimi rezultati se je nenadoma približal osel in s slastjo prežvečil vse papirje, polne demokratskih izidov pravkaršnjih volitev.

Tale nagrobni napis, ki si ga lahko preberejo obiskovalci znanega pariškega pokopališča Pere-Lachaise, bi lahko veljal za rahlo sumljivega: »Mojemu možu, ki je umrl že v prvem letu zakona. Hvala žena.«

V Budimpešti se je šest vlomilcev zaman trudilo, da bi odprli blagajno ocke restavracije. Preden so odšli, so izrazili svoje negodovanje nad ponesrečenim obiskom v restavraciji v pritožni knjigi. Toliko besni pa le niso bili, da bi se podpisali s polnimi imeni in naslovi.

MNOGI, KI SO GA ŽE POSKUSILI, PRAVIJO: TO JE ...

PREKAJENO GOVEJE MESO

IZDELEK, KI SE HVALI SAM!

SESTAVIL	KANTON	BENEŠKI	PLUG	NAJVEČJI	LOŠČILO	POKRAJINA	DELAVEC
MARKO	V SVICI IN	SLIKAR,		IT. NAFTNI		V ZAH. DELU	V PROIZ-
NAPAST	NJEGOVO	MOJSTER		KONCERN		SREDNJE	VODNI
	GL. MESTO	ROKOKOJA				GRČIJE	KOSITRA
DEVETO ZNAMENJE ZODIAKA							
SOLI CIANOVE KISLINE							
BASOVSKA TROBENTA NAJVEČJE TROBILLO							
VULKAN NA OTOKU MINDANAO (2955 m)				KUVERTA		LANTAN	PISARNA, URAD
FOREIGN OFFICE				GORA NA KOROŠKEM			
RIMSKI VCJSKO-VODJA				ALFRED NOBEL			SOVJETSKI SAHIST PETRO-SJAN
DOSTOJAN STVENIK							
AVTOMOBILSKA OZNAKA AVSTRANJE		ORIGINALNO IME RIMA	JOHN OSBORNE MESTEC V SREMU			RIMSKA I OSTANEK DIMA V DIMNIKU	
TELESNI IZLOČEK, SEC						SIMON GREGORČIČ VRSTA, LINJA	
KDOR DELA NA SOLI-NAH							
ČUSTVENA RAZGIBANOST, RAZBURJENJE							
POKVEKA, NESTVOR							

REŠITEV PREJSNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Postire, odrezek, ločnica, Nan, dir, oko, OF, lesorez, Ert, A, T, gost, natak, oda, trn, Sarmati, travnik.

Mi smo varčevalci

Varčevati sem začel, ko sem bil še majhen. Sestro sva imela vsak svoj hranilnik. Ko mi je kdo dal denar za bonbone, sem ga rajši spustil v hranilnik. Polnega mi ga je mama odnesla na banko. Še sedaj imam hranilnik in zbiram denar. Vidim, da je vsak dan vse dražje in je treba varčevati. Oče in mati vstajata zgodaj in morata iti v službo, ko še jaz sladko spim. Večkrat premišljuje, da bom tudi jaz enkrat velik in bom ravno tako moral iti v službo, če bom hotel kaj imeti. Varčujem z denarjem, kurjavo in elektriko.

Sarjaš Bojan, 3. b

Dan varčevanja praznujemo enaintridesetega oktobra. Beseda varčevanje pomeni, da moramo vsi varčevati, tudi najmlajši. Varčujemo z elektriko, kurjavo, obleko, hrano in ne samo z denarjem. Eni so preveč izbirični in nočejo hrane. Odmetavajo jo. Če bi vsi varčevali s hrano, bi jo lahko vozili otrokom v Afriko.

Neko jutro sem po radiu poslušala oddajo o varčevanju. Novinar je spraševal ljudi, če varčujejo. Eni so odgovorili, da se da varčevati, drugi pa, da se ne splača, saj tisti denar, ki ga dobijo, hitro potrošijo. Jaz pa mislim, da jim vsaj malo denarja ostane in ga lahko dajo v stran.

Helena Balazic 3. b
OŠ Črenšovci

KAJ ZAMERIMO ODRASLIM?

Člani dopisniškega krožka smo v tednu otroka med sošolci naredili anketo. Povprašali smo jih, kaj zamerijo odraslim. Takole so odgovarjali.

ČETROŠOLCI:

Staršem zamerim, če kričijo name. Jezi me tudi, ko se moram ves dan učiti in še delati namesto Marjana.

Zamerim jim, kadar sem kaj kriv, pa ni res. (Mateja)

Mami zamerim, ker kadi. (Sebastijan)

Zamerim jim, ker zahtevajo od mene boljše ocene. Zahtevajo, naj pregledam domačo nalogo, čeprav sem jo že. (Barbara)

Odraslim ljudem zamerim, ker preveč kadijo, kajenje pa škoduje zdravju. Zamerim jim tudi, če pijejo mnogo alkohola. (Marjan)

Starejšim ljudem zamerim, da se otroci ne smemo vključevati v njihov pogovor. (Tjaša)

Zamerim jim, če me tepejo in me ne pustijo k sosedu. (Robert)

Pravijo, da smo majhni in nas podcenjujejo. (Srečko)

Zalostna sem, če se oče in mama kregata. (Nataša)

Zamerim jim, če nas tepejo in nas podijo spat. (Irena)

TRETJEŠOLCI

se pritožujejo, da morajo delati tudi tisto, kar jim ni všeč. Zamerim jim, ker se tudi oni neprimerno vedejo na cesti. (Mitja)

Zamerim jim, ker mislijo, da imajo oni vedno prav. Tudi vseh filmov ne smem gledati. (Suzana)

Sama moram delati, sestri pa ni treba. Pred odraslimi moram vedno utihniti. (Jasna)

Očetu zamerim, ker ima brata rajši kot mene. (Melita)

SESTOŠOLCI:

Zamerim jim, če so preveč strogi, če smo za vse krivi fantje. (Robert)

Večkrat nas nepravilno kaznujejo. (Slavko, Mitja)

Takole pa menijo OSMOŠOLCI:

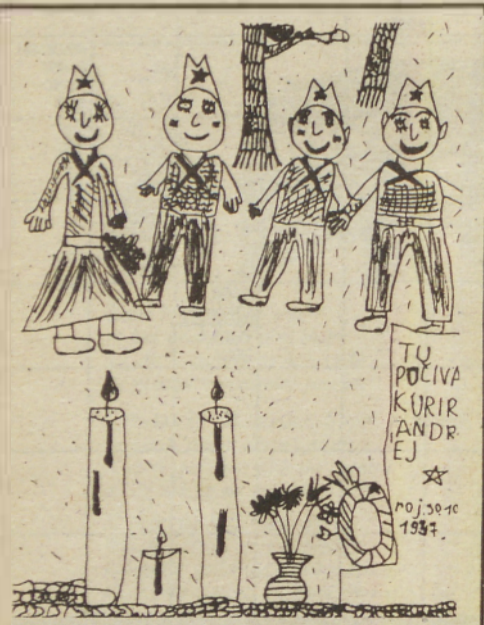
So proti mladim, gospodovni, tečni, živčni, preveč so v skrbeh za nas, ne upoštevajo nas, so neoliktani, preveč se vmešavajo v naše zadeve, po krivici obsojajo, nam ne odzdravljajo, ne razumejo naših problemov, so domišljivi, prezahtevni. Kričijo na nas in mislijo, da so glavni. Hvalijo samo svoja mlada leta.

Anketo so opravili: Alenka Trepot, Katja Dundek, Mihaela Lovrenčič, Mojca Slavič, Sebastijan Ivšek, Mitja Milič, Tomaž Gajser in Slavko Dunaj; vsi učenci OŠ Križevci pri Ljutomeru.

JESEN

K nam je prišla bogata jesen. Spet nam je prinesla polno dela. Jeseni pospravljamo poljske pridelke, v sadovnjakih obiramo sadje, gremo v gorice na trgatve in tudi doma obiramo grozdje. Živali se že pripravljajo na zimo. Medved si je skopal brlog, žabe in kače so že v zemlji in jež si išče, kje bi prespal zimo. Tisti ptički, ki bodo čez zimo pri nas, že žalostno čivkajo. Jeseni so dnevi krajši, noči pa daljše. Že sedaj je zelo mrzlo, kako pa še bo pozimi! Tudi cvetlic je že manj, ker zmrzujejo. Jesen je kljub temu zame lep letni čas.

Klaudija Zadravec, 4. a
O. Š. Odranci

Ob dnevu mrtvih smo se spomnili tudi mladih kurirjev, ki so padli za svobodo. Narisal Mario Belovič, 2. raz. OŠ Jože Hedžet, Šafarsko.

Tudi tako se učimo

V šolskem koledarju imamo poleg športnih in kulturnih dnevoev tudi gospodarske, ki so namenjeni delu na prostem. Taka dva dneva smo imeli v 14. in 15. oktobra, ko smo v Nunski grabi pri Ljutomeru pobirali grozdje za DO SLOVIN LJUTOMERČAN.

Trgatve smo se udeležili vsi učenci od petega do osmega razreda. Oba dneva nas je spremljalo toplo in sončno jesensko vreme. Naš »delovnik« je trajal od osme do trinajste ure. Prvi dan smo bili zelo pridni, saj smo nabrali kar devet ton grozdja vrste šipon. Drugi dan pa je pet ton laškega rizlinga. Novost je bila, da smo letos nabirali v gajbe in ne v vedra. To je mlajšim delavcem precej težav, saj so bile gajbe precej težke in so jih s težavo spravili do prikolice.

Čeprav je bilo v vinogradu blato, ki se je lepilo na škornje, je vladalo dobro razpoloženje. Vsi smo bili veseli, ker nam ni bilo treba v šolo, poleg tega pa bo naš trud poplačan z denarjem, ki ga bomo namenili za zaključni šolski izlet.

Barbara LEBAN, 8. a
OŠ STROŠJA VAS

Mlaka, ribe...

Na naravoslovnem dnevu sem bila v skupini, ki si je ogledala mlako, ki pa ni naravna mlaka, ampak ribnik. Oskrbujejo ga ribiči, ki se združujejo v ribiški družini. K njim spada tudi ribogojnica, ki je globoka 2,5 metra. V to ribogojnico so spomladaj sprejeli iz Osijeka 750.000 ribjih mladic. To so bile krapje mladičice, ki se ne niso mogle hraniti s koruznim zdrobom ali s čim podobnim. Zato so morali od piščančjih farm odkupiti nekaj sto kg kokošjega gnoja. Gnoj so nasipali v vodo. Iz njega se je razvil plankton, s katerim so se hranile ribje mladičice, ki so zdaj že velike od 8–10 cm. Sicer pa krap v nekaj letih zraste tudi do 20 kg. Pogoste ribe v tem ribniku so še ploščici, androge, zelenke, karasi, črnooke in rdečeperke. Vsaka od teh rib živi v strahu pred napadom riboparic, kot so ščuke, somi, ostrži. Som je izrazit mesojedeč, zelo dober plavalec in ima dobro razvit voh. V Dravi in drugih večjih rekah so somi težki tudi več kot 150 kg.

Ko ribe vlagajo v reke in jezera, najprej pripravijo 12 m dolg polivinil. Ribe pripeljejo na določeno mesto v posebnih rezervoarjih. Nekaj mož nategne polivinil in na znak ribičev spustijo ribe z vodo vred na prosto. Ko ribe zdrsnijo v vodo, se zelo čudno obnašajo, poskušajo in željno hlatajo za zrakom. To traja kakšnih 20 minut, kajti ribe se morajo na vodo navaditi, ker so imele v rezervoarjih umetni kisik.

Ribič mora imeti posebno izkaznico. Vsak ribič, ki je član ribiške družine, plačuje članarino. Vsaka riba ima tudi določeno velikost, ko je dovolj velika za ulov. Tako ima ščuka 70 cm, krap 30 cm... Če ribič ujame 15 cm dolgega krapa in če je pošten, bo premlajnega krapa vrge nazaj v vodo. V tem ribniku rastejo tudi nekatere rastline, kot npr. trst, rogoz, lokvanj, vrba... sicer pa obrežejo ni preveč obraščeno.

Življenje v mlaki propade, zato se bomo trudili, da se bodo mladičice in druga živa bitja ohranila še za prihodnje rodove.

GABRIKA FEHER, 6. raz.
OŠ K. D.-Kajuh, M. Sobota

Ali jo poznate?

Poznala sem jo že v vrtcu. Bila je močna in se je rada igrala z menoj. Njene rumenkaste lase je veter nosil sem ter tja. Imela je okrogle, velike zelene oči, iz katerih je stalno sijalo veselje. Iz njenih ust so se lesketali kot sneg beli zobje. Odrasli sva skupaj in zato tudi postali dobri prijatelji. Zdaj ko sva že večji, je postala že bolj resna. Rada gleda televizijo in poslušata radio. V šoli je srednje dobra učenka, ampak imamo jo vsi radi, ker je zelo simpatična. Včasih se tudi spreva, ampak to hitro mine in zopet se igrava skupaj.

Kdaj pa kdaj me prosi za pomoč pri domači ali šolski nalogi. Zelo sem vesela, ko ji ni težko pomagati. Ko sem žalostna, me stalno z nečim razveseli in zato jo imam rada.

Ona je moja najboljša prijateljica. Vedno jo bom imela tako rada kot sestrico in ji bom dala vse, kar bom imela. Vendar ji ne bom povedala, da jo imam rada. Prijateljice se bom spomnila tudi takrat, ko bova šli vsaka svojo pot v življenju.

Suzana Könye, 7. razred
OŠ Bratstvo in enotnost
Prosenjakovci

JUŠ
MAKOVEC

KORENINE

V turniških matičnih knjigah, ne pa tudi v križevskih, se v letih 1677–1740 pogosteje pojavljajo naslednji priimki:

Antolin, Brinjar, Budaj, Berden, Balent, Berendijaš, Bernjak, Borovnjak, Bakan, Bobovec, Bogdan, Barlič, Balazek, Baligač, Barbarič, Benedič, Čifra, Cigan, Copot, Ciglar, Cizmazija, Copek, Čretnjak, Črep, Čergul, Dvorničec, Dojčič, Domitrica, Domjan, Drvarič, Forjan, Fratar, Ferčak, Fotivec, Ferbezar, Gabor, Gibinčar, Gergar, Godina, Gruškovnjak, Gura, Guran, Gorličnjak, Glažar, Hraščec, Hermanič, Hraščan, Hanč, Jurkeš, Jablovec, Janeš, Jalšovec, Jagura, Juk, Jaklin, Jerebič, Kelenc, Krapec, Kološa, Kranpač, Kopriva, Košič, Kučko, Karoli, Kavaš, Kobelec, Kürman, Karlovič, Koren, Katrigar, Kalinovec, Kocet, Kerčmar, Korc, Krampač, Legin, Lakoša, Letonja, Lipič, Maučec, Matajc, Marič, Martonič, Mikloška, Mertik, Majhen, Marko, Moravščak, Matko, Modrič, Mrak, Nemeš, Ozvald, Pozderec, Peršič, Polanšak, Peterec, Puhan, Rozmarič, Rihtarec, Radoha, Ritlop, Regel, Raščan, Ribič, Rebernik, Ros, Slavica, Soldak, Sreš, Smodiš, Sobočan, Sobotin, Salaj, Sakač, Sekavnikar, Serboč, Strugar, Sardin, Sraka, Sakovič, Smeh, Škafar, Šuktar, Šulek, Šuman, Šrotar, Ščapar, Škerlak, Špilak, Štajerc, Trajbar, Trugar, Tajčar, Tibaut, Tivadar, Terboč, Tompa, Trijoka, Ulen, Vrag, Vragovič, Vodopija, Vitez, Vojkovič, Vučko, Voriš, Vereš, Vinkovič, Vinčec, Vida, Zeklo, Zver, Zorčič, Zorman, Zvonar, Zenkovič, Zorko, Žalik.

Priimki iz križevskih matičnih knjig, ki se pogosto pojavljajo v Hrvaškem Zagorju, Medjimurju in Podravini:

Albert, Antolovič, Augustinovič, Babič, Bakoš, Bakovič, Balas, Balazič, Banič, Bartolovič, Bedekovič, Belec, Benko, Beziak, Bogatič, Bobnar, Bohneck, Bolkovik, Borko, Božič, Bracko, Bratkovič, Bratuša, Brgles, Bukovec, Car, Cvetko, Cvetkovič, Černel, Čirič, Čuk, Debeljak, Divjak, Erjavec, Farkaš, Fejes, Ferenc, Ferencič, Ferencič, Filipič, First, Fras, Fuks, Furlan, Gaberc, Glavač, Golob, Grabar, Grlica, Hajduk, Haluzan, Hanžekovič, Heric, Horvat, Hren, Hozjan, Ivančič, Jager, Jambreč, Jurinec, Kamensčak, Katana, Kelemen, Klincec, Kociper, Kočič, Kolar, Kolarič, Kolmanič, Kopun, Korošec, Koroš, Kos, Kosi, Kovarič, Kozar, Kralj, Kramar, Kranjc, Kranjec, Križanič, Kučič, Kuhar, Kukulj, Kuzma, Lah, Lebar, Lesjak, Lipovec, Lovrenčič, Magdič, Majcen, Majarič, Makovec, Marinič, Markovič, Mavrič, Mesarič, Meznarič, Mlinarič, Muršič, Nemec, Novak, Obrar, Ovcar, Panič, Pavlič, Perko, Petek, Pintarič, Pongrac, Potočnjak, Prelog, Prodan, Rajh, Rajner, Rajter, Rep, Repič, Rihtarič, Rogina, Rozman, Sabo, Sabol, Senčar, Sever, Slavič, Sovič, Stanko, Strah, Strelec, Strnad, Šafarič, Šalamon, Šinko, Škorjanec, Škrlec, Šnajder, Šoštar, Šoštar, Štampar, Štefanec, Štromar, Šumak, Švarc, Tikvič, Tišlar, Tkalič, Tkalec, Topolovec, Trstenjak, Turak, Turk, Vajda, Veršič, Veselko, Vaupotič, Vidmar, Vnuč, Vrabec, Vrbanič, Vrbnjak, Vugrin, Vugrinec, Vuk, Zadravec.

Priimki iz turniških matičnih knjig, ki jih ni najti v križevskih, pogosto pa se pojavljajo v Hrvaškem Zagorju, Medjimurju in v Podravini:

Budaj, Balent, Berendijaš, Bobovec, Bogdan, Barbarič, Cigan, Ciglar, Duh, Domjan, Drvarič, Fotivec, Forjan, Gabor, Gibinčar, Godina, Gruškovnjak, Janeš, Jalšovec, Jaklin, Kelenc, Krapec, Kopriva, Košič, Kučko, Karoli, Kavaš, Karlovič, Koren, Legin, Letonja, Lipič, Marič, Mikloška, Majhen, Marko, Modrič, Mrak, Nemeš, Pleh, Peršič, Rihtarec, Raščan, Ribič, Rebernik, Soldak, Sreš, Sobočan, Salaj, Strugar, Sraka, Škafar, Šulek, Špilak, Štajerc, Trajbar, Tivadar, Vrag, Vragovič, Vodopija, Vitez, Vojkovič, Vučko, Voriš, Vereš, Vinkovič, Vida, Zver, Zorčič, Zorman, Zvonar, Zorko, Žalik.

Od 159 priimkov (izpisanih za čas od 1677 do 1740 iz turniških matičnih knjig), ki jih ne najdemo v križevskih matičnih knjigah, je 68 takšnih, ki jih najdemo v Hrvaškem Zagorju, Medjimurju in v Podravini.

Primerjava priimkov v seznamu s priimki iz Leksika prezimena SR Hrvatske je pokazala, da je največja koncentracija enakih priimkov izključno levo od Save, in sicer v naslednjih upravnih enotah (okrajih) iz leta 1948 oziroma 1951: Krapina, Klanjec, Zlatar, Čakovec, Ludbreg, Prelog, Varaždin, Koprivnica, Križevci, Vrbovec, Čazma, Bjelovar, Virovitica, Grubišno polje, Garešnica, Kutina, Daruvar, Podravska Slatina, Slavonski Brod, Našice, Donji Miholjac, Valpovo, Županja, Vinkovci, Vukovar, Beli Manastir. Desno od Save bi lahko omenili Jastrebarsko, Sisak, Karlovac, Slunj, ven-

Janez Toplak — dobitnik nagrade za likovna dela

Sredi leta je samostojen amaterski likovnik z Gornjega Lakoša, Janez Toplak, že devetletno sodeloval na likovni koloniji TAKT v Temerinu (SAP Vojvodina). Pred leti je bil eden pobudnikov za ustanovitev likovne skupine KOMUNA 21 in nekaj let njen mentor. S svojimi likovnimi deli je prvič sodeloval na likovni koloniji TAKT v Temerinu leta 1979 kot gost, od takrat je vsako leto razstavljal na tej tradicionalni likovni koloniji. Leta 1983 je kot mentor sodeloval tudi z dvema članoma KOMUNE 21, tega leta je skupina dobila tudi pohvalno nagrado. Sredi julija letošnjega leta je sodeloval na 12. TAKT-u ter za svoje risbe in slike dobil nagrado Biro Miklos. Le-ta se podeljuje za najboljšo samostojno razstavljalce likovnih del. Janez je bil edini razstavljalca iz Slovenije.

Predani je to nagrado dobil Tibor Varga Somogyi, ki objavlja svoje umetniške fotografije v Startu in drugih revijah ter sodeluje na razstavah

mednarodne skupine umetnikov JUNIJ.

KAŠEN JE TAKT SEDAJ?

TAKT je ostal takšen, kot je bil; neke vrste likovni sejem, na katerem lahko sodelujejo vsi, ki rišejo, slikajo, fotografirajo in oblikujejo. Na tej sceni obstaja velika stiška in kakovostna raznolikost — od še delno otroških risb do zrelih umetniških del. Že pred leti so organizatorji izrazili željo za sodelovanjem raznih amaterskih likovnikov in likovnih skupin. Vsako leto kolonijo spremljajo razne druge prireditve in predavanja o sodobni umetnosti. Letos so organizatorji vpejali novost, i. i. TULBARSKO USTVARJALNO KOLONIJO.

KAŠNA JE TULBARSKA KOLONIJA?

Ta kolonija je na »salašu« — osamljeni kmetiji sredi polj, kakšnih 10 km od Temerina. Tam skupina mladih amaterskih umetnikov ustvar-

ja ob pomoči mentorja (letos je bil mladi grafik Peter Laslo) kot v starih časih, v prvih letih TAKT-a. Na TAKT-u in novi koloniji so bile in bodo vedno zastopane vse tehnike likovnega ustvarjanja.

I. Pavšič

ANKETA MED ŠPORTNIKI

Veseljje, razočaranje . . .

Pomurski športniki iz tedna v teden prinašajo veselje ali razočaranje številnim ljubiteljem športa. O tem, kaj so dosegli v minulem kolu, kaj jih nasploh teži in kakšno so njihovo željo v nadaljevanju tekmovanj, smo hoteli zvedeti od nekaterih športnikov:

Milivoj Matičič (trener NK Nafta): »Proti Proletarcu iz Zagorja smo dosegli le polovičen uspeh. Jesenski del pa vsekoli ni bil tako slab, saj smo po odhodu Kasala, Novaka in Pala v JLA ekipo okrepili z nekaterimi starejšimi igralci (Dominko, Banotai). To je vtilo optimizmu mlajšim igralcem in kljub številnim bivšim ligašem slovenske lige smo dosegli v prvenstvu nekaj lepih zmag.«

Jože Kosi (igrallec NK Mura): »V Ljubljani smo povedli z 1:0 z zadetkom Jančarja, kazalo je, da bomo pripravili presenečenje. Po našem vodstvu pa se sodnikova piščalka ni oglašala ob prekršku, zrela za 11-metrovko, niti v prvem niti v drugem polčasu in ostali smo brez točk. Menim, da bomo morali izgubljene točke proti Mariboru in Kopru nadoknaditi, a v jesenskem delu sta samo še dve srečanja.«

Borut Veren (trener NTK Sobota): »V prvih treh srečanjih II. zvezne lige smo po rezultatih sodeč zmagali na lahek način, a v igri ni šlo vse ravno gladko. Dobro smo pripravljene in Benko, Kuzma, Banković, Unger in Žitek so se sposobni v tej ligi uvrstiti med prve štiri ekipe. Lahko pa se zgodi, da bodo fantje z dobro igro in kančkom sreče prišli prav v vrh lestvice.«

Vlado Škof (vodja košarkarske sekcije pri DTV Partizan v Gornji Radgoni): »Zanimanje mladih za košarko je izredno. Imamo pionirje, kadete, mladince in člansko vrsto, ki vse dobro delujejo. V članski konkurenci imamo ambicije, da bi se uvrstili med prva štiri moštva, kar bi nas lahko privedlo v enotno slovensko ligo. Če bomo drugi v ligi, se lahko uvrstimo v končnico prvenstva, vendar je do konca še 14 kol.«

Vlado Roškar (trener RK Bakovci): »Ker telovadnica v Murski Soboti še ni zgrajena, smo morali v Veliko Nedeljo. Proti Šoštanj smo igrali brez štirih standardnih igralcev, gostje pa so nas v prvem delu z odličnimi krili nadigrali. V drugem delu smo zaigrali zbrano in v poprečju, a za gledalce zanimivi tekmi, smo malo z znanjem, malo s srečo med prvenstvom petič zmagali.«

Alojz Smodiš (igrallec RK Bakovci): »Mnogo težje je igrati nam Bakovčanom v telovadnici, ker smo vajeni asfaltne prevleke. Ob podpori gledalcev pa smo v Veliki Nedelji dosegli še en velik uspeh. Pomembno za uspeh proti Šoštanj je, da smo igrali borbeno, celotna ekipa je igrala kot eden, in to je odločilo o zmagovalcu — mi pa smo obdržali tradicijo nepremagane ekipe na tokrat izposojenem igrišču. Tonček Gider

Vito Fujs v reprezentanci

Za jugoslovansko reprezentanco v hokeju na travi, ki je v Budimpešti igrala proti Madžarski 0:0 in 1:1, je uspešno nastopil tudi Vito Fujs, igralec ABC Pomurke iz Murske Sobotne.

Jože Kranjec drugi v Tuzli

Na zveznem turnirju mladih rokoborcev grško-rimskega sloga, ki je bil v Tuzli, je Jože Kranjec med 60 tekmovalci iz 16 klubov zasedel odlično drugo mesto. V finalu je Kranjec izgubil s Stefanekom (Spartak), kljub porazu pa ostaja med kandidati za udeležbo na balkanskih igrah v Solunu.

Zmaga Sekereša

V Ljubljani je dosegel največji uspeh na 2. republiškem turnirju igralcev skupine B Bojan Sekereš, ki je zasedel prvo mesto v posamični konkurenci. Pri moških je bil Šendlinger osmi, Dominko pa enajsti.

Pri dekletih je bila mladinska prvakinja Slovenije Korenova tretja, Matičičeva je zasedla osmo, Györköševa pa deveto mesto.

KOŠARKA

II. slovenska liga — moški

Slivnica — Pomurje 81:103

V 4. kolu II. slovenske košarkarske lige so Pomurci v Slivnici prepričljivo zmagali. Koše so dali: Klemar 34, Banič 14, Tusar in Cigut po 13, Marinič 10, Stornik 6, Roškar 7, Tinev 4 in Andrejek 2.

V Gornji Radgoni pa je Radgona prvič izgubila z ekipo Miklavža z 80:76. Odločilen je bil prvi polčas, ko so gostje vodili z 20 točkami prednosti. Za Radgono so dali koše: Štihec 19, Merklin 18, Fridau 16, Rajbar 11, Sakovič 7 in Horvat 5.

V naslednjem 5. kolu bo v Murski Soboti v soboto ob 16.30 pomurski derbi med Pomurjem in Radgono.

SSD MEJNIK GORNJA RADGONA

IMAJO NAD 170 POKALOV

Solsko športno društvo Mejnina na osnovni šoli v Gornji Radgoni sodi med najaktivnejša tovrstna društva v Pomurju in Sloveniji. To dokazujejo številna priznanja in pokali, ki so jih dobili. Ponašajo se z nad 170 pokali in okrog 700 diplomami. Tudi letos so bili deležni najvišjega republiškega priznanja — zlate plakete Republiškega centra šolskih športnih društev Slovenije. Sicer pa se ponašajo kar s 5 zlatimi in 2 srebrnimi plaketami RCSSD Slovenije.

V okviru ŠSD Mejnina na osnovni šoli v Gornji Radgoni

deluje deset sekcij, katerih članstva pa je okrog 1700. Med drugim deluje Irena Pevec, ki to delo opravlja že skoraj 30 let. V društvu goji naslednje panoge: atletika, gimnastika, ritmika, rokomet, košarka, odbojka, strelstvo, namizni tenis, smučanje in šah. V posamezne sekcije se učenci vključujejo na osnovi ankete, ki jo opravijo vsako leto. Posebno skrb namenjajo tudi samoupravljanju. Društvo vodi 5-članski izvršni odbor, ki ga kot predsednik vodi Sašo Fišinger. Ta se sestaja vsak teden. Sicer pa delegacijo v šolskem športnem društvu sestavljata

po dva delegata (moški in ženska) iz vsakega razreda. Delegacija se sestaja enkrat mesečno. Poleg učiteljev telesne vzgoje na šoli, ki nosijo največje breme, so k sodelovanju prireditelji kar sedem zunanjih sodelavcev, da bi bilo tako delo čim bolj pestro in strokovno. Zadovoljni so, da so financiranje rešili prek odbora za šolski šport pri ZTKO, ki ima posluh za dejavnost šolskih športnih društev. Pri TKS in ZTKO se namreč zavedajo, da so sredstva, namenjena za dejavnost šolskih športnih društev, dobro naložena. F. Maučec

Namizni tenis

Zmaga in poraz

V Murski Soboti so gostovali igralci in igralke Saburie iz Szombathelya in tako vrnili obisk Sobočanom. V srečanju članskih ekip so minimalno slavili domačini, kljub neresni igri Benka, gostje — sicer članice prve madžarske lige — pa so tokrat premagale mlado ekipo Sobočanov, v kateri je bil najboljši Ori.

Rezultati: SOBOTA — SABARIA (člani) 5:4 (Benkovič 2:0, Unger 1:0, Kuzma 1:0, Žitek 1:1, Benko 0:3); SOBOTA (mladinci) — SABARIA (članice) 7:9 (Ori 3:1, Rihtarič 2:2, Gerendaj 2:2, Županek 0:4).

M. U.

Borut Benko proti Madžarom ni blestel.

ROKOMET

II. slovenska liga

Radgona — Toko 24:17

V 8., predzadnjem kolu II. slovenske lige vzhod so v pomurskem derbiju igralci Radgone dobili pomurski derbi proti gostom iz Črenšovca. Pri gostiteljih so bili najboljši strelci: Holc 11, Canjkar 4, Grah in Želodec po 3, Miljevič 2, pri gostih pa: Šernek 9, Žugelj 3 in Šverc 2 zadetka.

V naslednjem kolu bo Radgona gostovala pri Dravi, Toko pa bo imel v nedeljo v Črenšovcu v gosteh rokometne Ormože. Rokometna Kroga pa so v minulem kolu gostovali v Ormožu in izgubili z rezultatom 26:21. V soboto bodo imeli Krogčani v gosteh ekipo Šempetra.

Nedelji Bakovčani v letošnjem prvenstvu petič zmagali. Kazalo je slabo, saj so gostje povedli 5:1, pa tudi polčas so odločili v svojo korist 11:9. V drugem delu so takoj na začetku gostitelji izenačili in z zavzeto ter učinkovito igro ob koncu zmagali. Strelci za Bakovce: Smodiš 7, Kozel 5, Lebar in Horvat po 3, J. Buzeti in Merčnik po 2.

V naslednjem 9. kolu bodo Bakovci igrali v gosteh proti Ajdovščini.

Lestvica po 8. kolu:

Sl. Gradec	8 7 0 1 221:190 14
STT Rudar	8 5 1 2 213:198 11
Bakovci	8 5 0 3 210:189 10
Šoštanj	8 5 0 3 197:173 10
Prulec	8 5 0 3 179:173 10
Jadran	7 4 1 2 172:159 9
Ajdovščina	8 4 1 3 189:180 9
Termopol	8 3 0 5 165:174 6
Črnomelj	8 3 0 5 171:187 6
Inles	7 2 1 4 169:182 5
Sevnica	8 2 0 6 180:199 4
Usnjur	8 0 0 8 163:225 0

Radgona:

Brežice 17:10

V ženski konkurenci so v zadnjem jesenskem kolu Radgončanke prepričljivo zmagale. Najučinkovitejše so bile: Petkova 9, ter Maukova in Vrablova po tri zadetke.

V prvem pomladanskem kolu bo Radgona potovala v goste k ekipi Drave.

Beltinčanke pa so igrale z ekipo Branika 16:16. Pri gostiteljih so bile strelke: Tkalcova 9, Zakičeva 4 ter Toplakova, Kotreševa in Kociprova.

V prvem pomladanskem kolu bodo Beltinčanke odšle v goste k ekipi Lisce.

Bakovci:

Šoštanj 22:21

Pred blizu 300 gledalci, pretežno so bili Bakovčani, so v Veliki

Slovenska liga — ženske

Polana:Alpes

19:14

Polančanke so odigrale tekmo 8. kola v Čakovcu na Hrvaškem, kajti bliže niso našle proste telovadnice, v Pomurju pa ustreznih ne premoremo. Po prvem delu je bil izid le 9:8 za Polančanke in šele v drugem delu so gostiteljice zaigrale z vso resnostjo in ob odlični obrambi vratarke Utrševce zaslužno zmagale. Zadetke so dosegle: Horvatova in S. Hozjanova po 5, Gamzetova 4, Vogrincičeva 3 ter M. Hozjanova in Laslova po 1 zadetek.

V naslednjem 9. kolu bo Polana odšla v goste k ekipi Burje.

Lestvica po 8. kolu:

Kranj	8 8 0 0 196:122 16
Mlinotest	8 6 0 2 197:147 12
Iskra	8 5 1 2 208:155 11
Branik	8 5 1 2 145:139 11
Novo mesto	7 5 0 2 184:159 10
Olimpija	8 5 0 3 191:169 10
Burja	8 4 0 4 168:163 8
Polana	8 4 0 4 151:161 8
Cerkno	8 1 1 6 122:156 3
Has Kočevje	7 1 0 6 134:164 2
Era Šmartno	8 1 0 7 143:219 2
Alpes	8 0 1 7 127:209 1

Rokometiši v Murskih Črncih

Rokometni klub Mladinec bo v nedeljo, 8. novembra, ob 9. uri pripravil turnir moških ekip. Nastopili bodo: Polana, Razkrižje ter prva in druga ekipa Mladinca.

ODBOJKA

Slovenska liga — moški

Agroplovd Ljutomer — Šempeter 3:0

V križevcih pri Ljutomeru so gostitelji s 15:6, 15:10 in 15:4 v dobri uri zmagali. S taktično dobro igro in poživovalnostjo so povsem zadovoljili blizu 100 gledalcev, ki je spremljalo srečanje.

V 5. kolu bodo odbojkarji Agroplovd Ljutomer odpotovali v goste k ekipi Topolšice.

Lestvica po 4. kolu:

Mislinja	3 3 0 9 0 6
Titina Kumnik	4 3 1 10 4 6
P. Narodni dom	4 3 1 9 4 6
Kočevoje	3 3 0 9 5 6
Topolšice	3 2 1 7 4 4
Fužinar	4 2 2 8 6 4
Agroplovd Ljut.	4 2 2 7 8 4
Izola	4 2 2 7 8 4
Goranj	4 1 3 5 9 2
Šempeter	4 1 3 5 10 2
Brezovica	3 0 3 9 0 0
Triglava	4 0 4 2 12 0

II. slovenska liga

Paloma Sever — Pomurje 0:3

Odbojkarice Pomurja so na gostovanju pri Sladkogorski v nizih 15:3, 15:8 in 16:14 prvič zmagale. V 5. kolu, ki bo v soboto v Murski Soboti, bodo gostile II. ekipo Fužinarja. Odbojkarji Pomurja pa so izgubili s Partizanom Hoče 3:0 (-2, -10, 3). V soboto ob 18. bodo odbojkarji Pomurja v Murski Soboti igrali proti ekipi Franja Malgaja.

Radgona ni uspela proti Miklavžu.

KEGLJANJE Medmurska liga — moški

Nafta — Bratstvo 4713:4943

Kegljaci Nafta iz Lendave so tokrat na srečanju z gosti iz Kotoribe ostali brez točk. Tekmovalci so podrli: Kopinja 766, Horvat 751, Vučko 818, Žalik 820, Zupanec 344, Levačič 383 in Peric 381 kegljev.

L. ŽALIK

Murska Sobota: Lendava 3:1

V prijateljski nogometni tekmi v Izakovičih so se pomerili nogometni sodniki. Za Mursko Soboto so bili strelci: Žekš, Zver in A. Botjak ter za Lendavo Bukovec. Tekmo je vodil Botjak (Murska Sobota).

ŠAH

Lendava remizirala v Hočah

Začelo se je prvenstvo v drugi republiški šahovski ligi. V prvem kolu je oslABLJENA Lendava doma izgubila s Pobrežjem z 1:5. Remizirala sta Žilavec in Ivanec. V drugem kolu pa je Lendava remizirala v Hočah s 3:3. Zmago je dosegel Vuk, remizirali pa so Gerencér, Žilavec, Vida in Ivanec.

Gerencér

Turnir v Puconcih

V soboto, 7. novembra, ob 17. uri bo šahovska sekcija Partizana Puconci pripravila v gostišču Kuhar šahovski turnir v posamični konkurenci.

NOGOMET

Slovenska liga

Ljubljana:Mura 3:1

V 11. kolu slovenske nogometne lige je soboška Mura gostovala v Ljubljani ter v tekmi s tankajšnje istoimensko ekipo izgubila obe točki. Soboščani so z zadetkom Jančarja sicer povedli z 1:0, a kaj več niso uspeli storiti.

V naslednjem 12. kolu bo v nedeljo v Murski Soboti Mura igrala zadnjič to jesen pred domačimi gledalci proti Vozilom iz Nove Gorice.

Lestvica po 11. kolu:

Rudar (Tr)	11 7 4 0 18:7 18
Ljubljana	11 6 4 1 26:10 16
Koper	11 6 4 1 16:6 16
Teol.Slovan	11 5 3 3 16:11 13
Maribor	11 5 3 3 15:10 13
Domžale	11 4 5 2 11:9 13
Rudar (TV)	11 3 5 3 16:13 11
Mura	11 4 3 4 19:18 11
Ingrad Klad.	11 3 4 4 10:11 10
Elkroji	11 3 4 5 13:16 8
Vozila	11 3 2 6 10:14 8
Triglava	11 1 5 5 11:18 7
Izola	11 3 0 8 13:25 6
Steklar	11 0 4 7 10:35 4

Slovenska območna liga vzhod

Nafta — Proletarec 0:0

V Lendavi se domače moštvo v zadnjem jesenskem nastopu pred domačimi gledalci ni izkazalo. Po številnih priložnostih med vso tekmo so domačini po nepotrebnem izgubili točko. V zadnjem, 11. jesenskem kolu bo Nafta potovala v goste k ekipi Kovanarja.

Alkoholizem in njegove posledice

Razširjenost čezmernega uživanja alkohola je povzročala težave vsaki civilizirani družbi. Zato so se razne civilizacije in družbe bojevale proti proizvodnji, prometu in čezmernemu uživanju alkoholnih pijač. Obenem je promet alkoholnih pijač dajal velike dohodeke posameznikom in državnim blagajnam. Zato so se pri obravnavi in boju proti alkoholu vedno pojavljali nasprotni interesi. Kljub temu je veliko število držav do jelo hude posledice, ki jih povzroča čezmerno uživanje alkohola in načrtno pristopilo k omejevanju prometa in porabe alkoholnih pijač. Ti ukrepi se izražajo zlasti v tem, da se omejuje število prodajnih mest, prodaja alkoholnih pijač mladoletnim osebam, tudi v trgovinah dnevni čas prodaje alkoholnih pijač, do rigoroznih sankcij zoper tiste, ki zagrešijo kakšnokoli delikt ali kršijo moralne norme pod vplivom alkohola.

V naši družbi in tudi v naši regiji pa je na tem področju zavladal velik liberalizem in se prodajna mesta alkoholnih pijač kar množijo, alkoholne pijače v trgovinah lahko kupujejo tudi petletni otroci, vsaka novejša trgovina mora imeti še bifeje itd. Uradno je omejena prodaja alkoholnih pijač v zgodnjih jutranjih urah, vendar samo v gostinskih lokalih, toda tudi tu se prepovedi ne držijo dosledno. Z bojem proti alkoholizmu pa se ukvarjajo le posamezna humanitarna gnanja. Ostale družbene skupine pa se na to spominjajo le, ko se zaradi alkoholne omame zgodi kakšen zločin, hude prometne nesreče ali pa druga velika škoda.

Na področju JRM je v Pomurju obravnavanih letno okrog 1.400 krsitevljev. Od tega števila jih je bilo okrog 65 odstotkov pod vplivom alkohola. To kaže, da je alkohol vzrok za veliko število konfliktov na javnem kraju in tudi v zasebnem prostoru.

Zaradi čezmernega uživanja alkohola je marsikateri občan ostal brez dela, družine pa brez sredstev za preživljanje. Prav tako prihaja do razpada družinskih skupnosti, kar ima hude posledice pri zamenjani vzgoji otrok.

Zato je potrebno da vsi občani, posebej pa tisti, ki se ukvarjajo s prometom alkoholnih pijač, in tisti, ki imajo odločilno vlogo v naši družbi, odpravljajo možnosti za čezmerno uživanje alkoholnih pijač. B. C.

Kazniva dejanja, storjena pod vplivom alkohola

Na območju Pomurja obravnavamo letno povprečno 250 storilcev kaznivih dejanj, ki so dejanja storili pod vplivom alkohola. V 9 mesecih letošnjega leta smo obravnavali 176 takih storilcev, od tega 3 ženske in 26 mladoletnikov.

Kaj navaja take storilce, da v vinjenem stanju storijo kazniva dejanja? Motiv storitve je različen, na prvem mestu je koristoljubje, objestnost ali maščevanje, sledi osebna uveljavitev, užaljenost, ljubosumje ali škodoželjnost.

Zanimiv je tudi podatek, da je od 176 obravnavanih storilcev, ki so storili kazniva dejanja v vinjenosti, 41 takih, ki so bili že večkrat kaznovani (4-krat), 11 storilcev 1-krat, medtem ko 87 storilcev še ni bilo kaznovanih. Navedena prejšnja kaznovanost se nanaša na raznovrstna kazniva dejanja.

Medtem ko je bilo za enako kaznivo dejanje obravnavanih 16 storilcev 4-krat, 2 storilca 3-krat, 7 storilcev 2-krat in 12 storilcev 1-krat, 139 storilcev pa za enako kaznivo dejanje še ni bilo kaznovanih.

Izobrazbena sestava navedenih storilcev kazniva dejanja je naslednja: 66 storilcev ima osnovno šolo, 59 nepopolno OS, 28 nepopolno srednjo šolo, 14 srednjo strokovno šolo, 2 sta brez izobrazbe, 5 jih ima nižjo strokovno šolo, 1 gimnazijo in 1 višjo šolo.

Po sestavi kaznivih dejanj prevladujejo kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje (poškodovanje tuje stvari, tatvine, vlomi, kršitev nedotakljivosti stanovanja, odvzem motornega vozila), sledijo jim kazniva dejanja zoper življenje in telo (razne oblike telesnih poškodb, ogrožanje z nevarnim orodjem pri pretepu ali prepiru), kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost in moralo (posilstvo, spolna zloraba slabotne osebe ali spolni napad na osebo mlajšo od 14 let), medtem, ko so druga kazniva dejanja zastopana manj ali pa sploh ne.

O. G.

ZAKAJ TAKO?

Nevšečnosti zaradi blatnih traktorjev!

V nekaterih krajih soboške občine, zlasti v Satahovicah in okolici, kmetje zadnje čase s priključki na traktorjih, s katerimi delajo na poljih, neprevidno ali po malomarnosti puščajo znatne količine blata na asfaltiranih cestah. Le-te so zato na marsikaterih odsekih skorajda neprevozne, s čimer je ogrožena prometna varnost. To ob sedenjem slabem vremenu povzroča dodatne preglavice voznikom osebnih vozil in tovornjakov, saj je cestniše spolzko in se lahko kaj hitro zgodi prometna nesreča.

Da bi itonija še večja, v soboški občini za zdaj ne premorejo cestnega inšpektorja, ki bi lahko ukrepal v takih primerih. Tako je vse odvisno od dobre volje voznikov traktorjev, ki se po predpisih ob delih na polju ne bi smeli približati cesti bliže od treh metrov. Da bi bili udeleženci cestnega prometa zares varnejši, bi najna njihova večja pozornost, kajti le tako se lahko izognemo večjim neviščnostim zaradi odlaganja blata na cestah.

M. Jerše

Ob koncu meseca požarne varnosti

Prevrnila se je cisterna

Tokrat na srečo samo za vajo, ki je bila ob koncu meseca požarne varnosti v Lendavi in so se je udeležili gasilci iz G. Radgone, Radnec, Murske Sobote, Ljutomera in Lendave, tudi nakatero posebno enote civilne zaščite. Vse večji promet z nevarnimi snovmi na območju Pomurja zahteva organiziran in strokoven pristop ob morebitnem različitju nevarnih snovi, ki bi ogrozilo ljudi in živali. Še posebej pa je potrebno strokovno znanje za gašenje lahko vnetljivih snovi. V naši pokrajini so glavni prometni tokovi z nevarnimi snovmi naslednji: Lendava—Čakovec, Lendava—Madžarska, Lendava—M. Sobota—Radenci—G. Radgona—Avstrija in M. Sobota—Ljutomer. Po teh cestah se prevažajo največ lahko vnetljivih snovi, pa tudi strupenih. Najbolj je seveda ogroženo območje mineralnih voda okoli Radnec. Da bi se vsaj delno zavarovali pred morebitnimi nesrečami, se morajo gasilci kar najbolje opremiti in strokovno usposobiti.

Na vaji v Lendavi so pokazali, kaj je potrebno storiti, če se prevrne cisterna z nevarnimi snovmi, kako je potrebno zavarovati okolico, kako prečrpavati izlito tekočino in kako gasiti požar, ko se takšne snovi vnamejo. Ekipa iz Radnec je usposobljena za prečrpavanje, ekipa Ina Nafta za odstranjevanje strupenih snovi in gašenje požarov, ekipe iz M. Sobote, Radgone in Ljutomera pa so pokazale, kako in s čim se gasijo lahko vnetljive snovi. Vaja je pokazala, da so naša gasilska društva opremljena z najsodobnejšo opremo, imajo tudi dobro strokovno znanje, ki ga potrebno nenehno izpopolnjevati, saj se tu in tam še zatika. Ker se bo po naših cestah prevažalo čedalje več nevarnih snovi in ker bo tudi nova oprema zahtevala vedno več znanja, bi kazalo razmisliti, če ne bi bilo dobro ustanoviti posebne gasilske enote, ki bi bila dobro izurjena in dosegljiva ob vsakem času.

Jani D.

Požarnovarnostni center še letos

Na eni izmed sej skupščine občinske gasilske zveze v Lendavi so med drugim sprejeli sklep, da je potrebno čim prej urediti v prostorih gasilskega doma v Lendavi center za objavo požarov iz delovnih organizacij. Sčasoma so k nalogam dodali še ustanovitev servisne delavnice za sedaj že številna gasilska motorna vozila in orodje Občinske gasilske zveze se je s pomočjo interesne skupnosti za požarno varnost lotila problema in vse kaže, da bo le-ta še v tem letu uredjen. Požarnovarnostni center v Lendavi bo začel delovati že konec letošnjega leta. Doslej so že urejeni prostori, sledili bosta montaža naprav in ureditev servisne delavnice. Problemi z objavo požarov so doslej delali veliko težav gasilskim društvom, še zlasti društvu v Lendavi. V gasilskem domu ni

biro dežurstva, o požarih so se obveščali preko milice ali celo zasebnih telefonov. Novi center naj bi te napake odpravil, to pa pomeni, da se bo izboljšala tudi požarna varnost. Posebej pa velja omeniti servisno delavnico,

o kateri veliko pričakujejo. V zadnjih letih se je oprema posodobila, več je gasilskega orodja in vozil, ki jih je potrebno redno vzdrževati. Servisna delavnica naj bi bila na voljo vsem društvom. Jani D.

KONKRETIZACIJA OBMEJNEGA SODELOVANJA

Pred nedavnim smo poročali, da je delegacija gasilske zveze iz županije Zala na Madžarskem v Lendavi sklenila s gasilci Pomurja sporazum o obmejnem gasilskem sodelovanju. Več naj bi bilo stikov med gasilskimi društv

v obmejnih vaseh, pomoč pa naj bi bila izražena v naravnih nesrečah in ob večjih požarih. Kmalu po podpisu tega sporazuma pa je že prišlo do konkretizacije sodelovanja v letošnjem letu. Delegacija pomurskih občinskih gasilskih zvez je namreč pred kratkim obiskala gasilsko županijsko poveljstvo v Zalaegerszegu in se dogovorila o letošnjem sodelovanju. Dogovorili so se, da se bo kongresnega gasilskega tekmovanja v Kopru, 10. in 11. oktobra, udeležila gasilska desetina gasilskega društva iz Čomoderja. Vaje za reševanje iz vode, ki jih organizira gasilsko poveljstvo iz Zalaegerszega ob Blatnem jezeru, pa se bo udeležila reševalno-potapljaška ekipa iz M. Sobote.

Tesnejši stiki so se ustvarili tudi med gasilci Ine Nafta in rafinerije iz Zalaegerszega. V začetku prihodnjega leta se bodo delegacije gasilskih zvez ponovno sestale in sprejele program sodelovanja, ki naj bi zajel tudi vaška gasilska društva.

Jani D.

Stari studenci — skladišča smeti

V lendavski občini imajo v vseh krajevnih skupnostih vodovode, žal pa so ti nezaščiteni. Že nekaj let ugotavljajo da ob njih ni varnostnih pasov, da do vodnih zbiralnikov lahko pride vsak. Po sklepu občinske skupščine morajo krajevne skupnosti čim prej urediti varnostne pasove pri krajevnih vodovodih. V Lendavi naj bi ustanovili tudi strokovno delovno telo, ki naj bi ugotovilo, kakšne so

možnosti, da bi vse vodovode v občini povežali v enoten sistem.

V zadnjem času se ugotavlja, da so v opuščeni studencih različne odpadne snovi ter da se na tak način onesnažuje podtalnica. Čim prej je potrebno izdelati analizo stanja vodnjakov v posameznih naseljih, ki danes ne rabijo več svojemu prvotnemu namenu, krajevnim skupnostim pa svetovati, kaj naj storijo z vodnjaki. Eno je jasno, vodnjaki nikakor ne morejo postati skladišča smeti in raznih odpadnih tekočin, saj tako lahko v kratkem času popolnoma onesnažimo podtalnico, s tem pa ogrozimo zdravje ljudi in živali.

Jani D.

Gasilsko društvo Kruplivanik je pred nedavnim prevzelo nov gasilski avtomobil, kar je velika pridobitev. Do vozila so prišli z združenimi sredstvi — prispevkov občanov, botra Antona Hülla in sisa za varstvo pred požarom občine Murska Sobota. Ta dogodek so primerno proslavili s kulturnim programom in nagovori. Nedvomno je novi gasilski avtomobil — poleg motorne brigadne iz leta 1978 in gasilskega praporja iz leta 1980 — za društvo velikega pomena. GD Kruplivanik bo prihodnje leto proslavilo 60-letnico delovanja. S. Lesic

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Skočil z drugega nadstropja

V minulem tednu ni bilo veliko prometnih nesreč, vse pa so bile posledica neprevidne vožnje. Na upravi za notranje zadeve ugotavljajo, da je čedalje več tatvin, tatovi pa ne izbirajo, saj krađejo od zelja s polja do drv v gozdu in tehničnih predmetov v stanovanjih in trgovinah. Ker se vreme slabša, bodo razmere za vožnjo čedalje slabše. Voznike opozarjamo na previdno vožnjo.

VOŽNJA BREZ LUČI

26. oktobra se je zgodila prometna nezgoda v Ribiški ulici v Bakovcih. Kolesar Tomaž Novak in Bakovec se je peljal po Ribiški ulici. Na kolesu ni imel prižgane luči, zato se je zaletel v peško Marjeto Flegar iz Bakovec. Flegarjeva se je poškodovala.

NEIZKUŠENI VOZNIK

27. oktobra se je zgodila prometna nezgoda na Bakovski cesti v M. Soboti. Voznik neregistriranega motornega kolesa Vinko Sakač iz Bakovec je vozil brez izpita po Bakovski cesti in dohitel kolesarja Jožeta Škrabana iz Doležovja. Zaradi neizkušenosti je trčil v Škrabana, ki se je lažje poškodoval. Lukačev sopotnik Avgust Horvat pa je dobil hude poškodbe.

OTROK PRED TOVORNJAK

28. oktobra je voznik tovornega avtomobila Borut Vajda iz Zg.

Dupleka vozil proti Kobilju. Nasproti mu je pripeljal traktor, za njim pa kolesar L. V. iz Kobilja. Neposredno pred srečanjem je otrok prehitel traktor in tako zavil na sredino cestišča pred tovorni avtomobil. Otrok se je hudo poškodoval.

ZADEL KOLESARKO IN POBEGNIL

28. oktobra je neznan voznik osebnega avtomobila na Bakovski cesti v M. Soboti zaradi tesnega prehitevanja lažje poškodoval kolesarko Kristino Kolar iz M. Sobote. Delavci milice so neznanemu vozniku na sledi.

ZAPELJAL NA LEVO

31. oktobra se je zgodila prometna nezgoda v Radmožancih. Voznik osebnega avtomobila Alojz Kolenko iz Mostja se je peljal proti Radmožancem. Zaradi vinjenosti je zapeljal na levo takrat, ko mu je z nasprotne smeri pravilno pripeljal voznik osebnega avtomobila Simon K. iz Beltincev. Vozili sta trčili, pri tem

se je Kolenko hudo poškodoval. Škoda znaša 7 milijonov dinarjev.

PRED AVTOMOBIL

1. novembra se je kolesar Željko Fajfar iz Globoke peljal proti S. Bistrici, tako da se je držal za rame mopedista. Ko je kolesar opazil, da iz nasprotne smeri prihaja osebni avtomobil, ki ga je vozila Terezija Borak iz Lendavskih Goric, je spustil rame mopedista, pri tem pa ga je zaneslo na levo pred avtomobil. Fajfar se je hudo poškodoval.

SKOČIL Z OKNA KUHINJE

26. oktobra je Josip Kukočica iz Panovec, upokojenec, ki se je zdravil na očesnem oddelku bolnice v M. Soboti, iz neznanega vzroka skočil skozi okno v drugem nadstropju bolnice na betonska tla. Zaradi poškodb je med prevozom na kirurški oddelku umrl.

J. D.

SOZD **industriaimport**

SUBARU

industriaimport

YUGOSLAV SKI POOL

sporočamo, da iz konsignacijskega skladišča SUBARU — TOKIO dobavljamo naslednja japonska vozila:

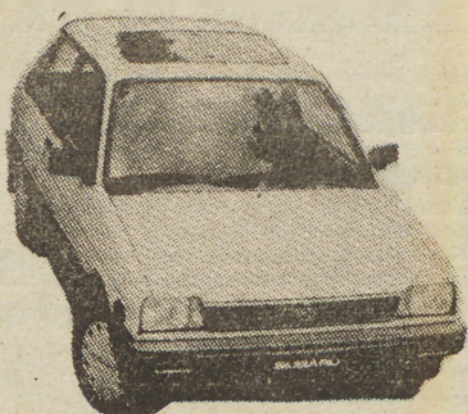
model	ccm
700 SDX	2 WD 665
JUSTY SL, 3 vrata	2 WD 997
JUSTY GL, 5 vrat	2 WD 997
JUSTY SL, 3 vrata	4 WD 1200
JUSTY GL, 5 vrat	4 WD 1200
leone limuzina	2 WD 1600
leone kombi	2 WD 1600
leone turismo	4 WD. 1781

2 WD = pogon na sprednja kolesa
4 WD = na vsa štiri kolesa

**DOBAVA VOZIL
TAKOJ!**

Servisna mreža organizirana, nadomestni deli v konsignacijskem skladišču Vrhnika.

VSE INFORMACIJE O PLAČILU IN CENI:
INDUSTRIAIMPORT, GOSPOSVETSKA 13, LJUBLJANA, TEL. (061) 325-788.

SUBARU JUSTY

ZA GRADNJO KIRURŠKEGA BLOKA SO DAROVALI

Družina Smodiš, G. Petrovci 89 (namesto šopka na grob pok. Marije Kuronja, Neradnovci) — 3.000 din; Pomurski tisk OOS Tiskarna M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta sodelavca Tomislava Brezovarja, Ljutomer) — 10.000 din; OOS OVIZ-1 Osnovna šola M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta sodelavca Jožeta Zrima, M. Sobota) — 6.000 din; Kolektiv PTT servisa M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Draga Gerencnerja) — 9.200 din; OO ZS PTT servis M. Sobota (namesto venca na grob pok. tasta Maximiljana Volkarja) — 7.500 din; Dr. Helena Sočić, Ljubljana, Jamova 52 (namesto venca na grob pok. Cecilije Seliškar, Ljubljana) — 10.000 din; Jože in Lina Gider, Razlagova 8, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Štefanije Brauš iz M. Sobote) — 3.000 din; Družina Grah, Serčerjevo naselje 32, M. Sobota (namesto venca na grob pok. mame Milke Džurov) — 3.000 din; SGP Pomurje M. Sobota (namesto venca na grob pok. Srečka Gologa, Maribor) — 20.900 din; Vzgojno varstvena organizacija Ljutomer (namesto venca na grob pok. moža Helene Klemenčič, Ljutomer) — 5.000 din; I.B. Pomurska banka M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta sodelavca Viljema Škaperja, Nemčavci) — 10.000 din; Obrtno združenje Lendava (namesto venca na grob pok. mame Jožefa Hožjana, Gaberje 138) — 3.000 din; Potrošnik OOS M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Albina Obala, Strukovci) — 3.000 din; Štefan Sedonja, Marjanci 38 (namesto venca na grob pok. Ane Heklić, Grajska ul., M. Sobota) — 5.000 din; PZC TOZD Zdravstveni dom Lendava (namesto venca na grob pok. Žene Jožeta Gyoreka, I. Lole Ribarja 5, M. Sobota) — 5.000 din; Jožef Kuhar, Gradišče 9, Tišina (namesto venca na grob pok. Marije Serec, M. Sobota, Kroška ul.) — 5.000 din; Potrošnik Konf. OOS TO Izbira, M. Sobota (namesto venca na grob pok. hčerke Cvetke Zinkovič, Ptujška c. 3, G. Radgona) — 3.000 din; Družina Gregorinčič, Bunčani 48 a, Veržej (namesto venca na grob pok. mame Tončke Vrbanjšak, Bunčani 41, Veržej) — 2.000 din; Janez Varga, Lendava, Rudarska 26 (namesto venca na grob pok. Franca Ošlaja, Filovci) — 5.000 din; Družina Padovnik, Bogojina (namesto venca na grob pok. Jožeta Kuharja, M. Sobota) — 5.000 din; Osnovna organizacija sindikata Osnovne šole Bakovci (namesto venca na grob pok. Jožeta Kuharja, M. Sobota) — 8.000 din; Krajevna organizacija RK Mačkovič (namesto venca na grob pok. Šarike Kuhar, Mačkovič) — 5.000 din; Družina Turza, M. Sobota, Ul. 17. oktobra 27 (namesto venca na grob pok. Jožeta Kuharja, M. Sobota) — 5.000 din; Družina Varga in Benedik, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Jožeta Kranjca, Selo) — 10.000 din; Cvetka dr. Potočnik, Ljutomer (namesto venca na grob pok. Ivana Vaupotiča, Ljutomer) — 10.000 din; Ernest Sabo st., M. Sobota, Stefana Kovača (namesto venca na grob pok. Ludvika Lutharja, Puconci) — 5.000 din; Družina Petovar, Križevci pri Ljutomeru 50 b (namesto venca na grob pok. Marije Draškovič, Radoslavci) — 5.000 din; Kolektiv Gozdno-lesnega gospodarstva M. Sobota (namesto venca na grob pok. mame Viljema Kovača) — 10.000 din; Družina Vučak, M. Sobota, Vrtna 2 (namesto venca na grob pok. Marijete Pavzin, Zagreb) — 10.000 din; Marija Kornhausler, Grad 79 a (namesto venca na grob pok. Marijete Pavzin, Zagreb) — 10.000 din; Janez Ferencič, Krog, Brodarska (namesto venca na grob pok. tasta Janeza Kumina) — 10.000 din; Potrošnik TO Izbira OOS M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Simone Sukič, M. Sobota) — 3.000 din; Potrošnik TO Izbira OOS M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Danice Gomboc, Filovci) — 3.000 din; Potrošnik TO Preskrba M. Sobota (namesto venca na grob pok. matere Marijete Kolmanič, M. Sobota) — 3.000 din; »Mura«, Delavci računovodsko-finančne službe M. Sobota (namesto venca na grob pok. Jožeta Kuharja, M. Sobota, Bakovska) — 16.000 din; Družini Ernesta in Karla Bransbergerja M. Sobota (namesto venca na grob pok. Antonije Holsedl, Gerlinci 125) — 20.000 din; OOS SO Gornja Radgona (namesto venca na grob pok. mame Franca Klemenčiča) — 4.000 din; Angela Štraki, Lendavska 23 b, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Jožeta Kuharja iz M. Sobote) — 5.000 din; Marijete Rues, M. Sobota, Kerencičeva (namesto venca na grob pok. matere Marijete Kolmanič, M. Sobota, Kroška 30 a) — 10.000 din; Milan Banič, M. Sobota, Ob progi 73 (namesto venca na grob pok. gospoda Sattlerja iz Ljubljane) — 10.000 din; Družina Jožeta Faršanga, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Irme Šuvan, Bodonci) — 4.000 din; Katica Mesarič, Maribor, Ljubljanska 66 (namesto venca na grob pok. Danice Štefanec, Mota) — 15.000 din; Družina Jonaš iz Hodoša (namesto venca na grob pok. sorodnika Lajdika Lulika, Strukovci) — 3.000 din; Družina Jonaš iz Hodoša (namesto venca na grob pok. sosedje Julijane Tamaško) — 3.000 din; Pomurka OOS TOZD Predelava mesa (namesto venca na grob pok. mame Cirila Kamnika, M. Sobota) — 5.000 din; Pomurka OO TOZD Predelava mesa (namesto venca na grob pok. mame Štefke Drvarič, M. Sobota) — 5.000 din; Pomurka OOS Predelava mesa M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Marice Novak, Križevci pri Ljutomeru) — 5.000 din; Družina Antalič, Kopitarjeva 13, M. Sobota (namesto venca na grob pok. mame Marijete Kolmanič, M. Sobota) — 6.000 din; OOS Tovarna mlečnega prahu M. Sobota (namesto venca na grob pok. mame Terezije Horvat, Krog 4) — 10.000 din; Jože Toplak, D. Šumenjaka 2, M. Sobota (namesto venca na grob pok. mame Irene Cifer, Selo 81) — 5.000 din; OOS Osnovne šole »Edvard Kardelj« M. Sobota (namesto venca na grob pok. mame sodelavca Franca Birmena) — 6.000 din;

OOS Osnovne šole »Edvard Kardelj« M. Sobota (namesto venca na grob pok. moža sodelavke Erne Kuhar) — 6.000 din; OOS Osnovne šole »Edvard Kardelj« M. Sobota (namesto venca na grob pok. mame sodelavke Šarike Toth) — 17.400 din; Potrošnik Konferenca OOS M. Sobota (namesto venca na grob pok. žene Bele Merklina, Bodonci 130) — 5.000 din; Potrošnik — Konferenca OOS M. Sobota (namesto venca na grob pok. matere Milana Merklina, Motovilci) — 5.000 din; Elizabeta in Janez Novak, Bodonci 11 (namesto venca na grob pok. Maksu Viharja, Ljubljana) — 10.000 din; OOS Tovarna mlečnega prahu M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Franca Farteka, Stara ul. 8, M. Sobota) — 10.000 din; Društvo upokojeencev, Krog (namesto venca na grob pok. Štefana Vogrinčiča, Murnova 11, Krog) — 1.500 din; KO ZZZB NOV Rogašovci (namesto venca na grob pok. Jožefa Bertalanča, Nuskova 86) — 2.000 din; KO ZZZB NOV Rogašovci (namesto venca na grob pok. Janeza Nemca iz Pertoče 56) — 2.000 din; KO ZZZB NOV Rogašovci (namesto venca na grob pok. Ludvika Šarkana, Nuskova 66) — 2.000 din; Sekcija žena Predanovci (namesto venca na grob pok. Marije Vljaj) — 4.000 din; Janez Papič, Lendavska 37/b M. Sobota (namesto venca na grob pok. Rudolfa Kuzmiča, Ocinje, Rogašovci) — 6.000 din; Družina Casar, Puconci 90 (namesto venca na grob pok. Ivana Gerencnerja, Ivanci) — 5.000 din; Družina Štivan, St. Kovača 8, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Irme Štivan, Bodonci) — 5.000 din; Jože Šumak, Vaneča 84/a, Puconci (namesto venca na grob pok. Marije Gjorek, I. Lole Ribarja 19, M. Sobota) — 5.000 din; Jože Pertoci, Krog (namesto venca na grob pok. Marije Gjorek, Iva Lole Ribarja 19, M. Sobota) — 5.000 din; Jože Fras, Berkovci 27 (namesto venca na grob pok. Marije Gjorek, M. Sobota) — 3.000 din; Delavci Kliničnega laboratorija ZD M. Sobota (namesto venca na grob pok. sestre sodelavke Anke Šiftar, M. Sobota) — 6.000 din; Marta Vutelič s sinom Boštjanom, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Jožeta Kuharja, Bakovska, M. Sobota) — 4.000 din; Družina Jerič, Krog, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Jožeta Perkiča, Bakovci, M. Sobota) — 5.000 din; Kristina Žalič, Černelavci, Gorička 1 (namesto venca na grob pok. Ludvika Žalika) — 10.000 din; Frida in Vili Peček, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Janeza Žibrata, Mota, Ljutomer) — 5.000 din; Alojz Kerčmar, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Marijete Pavzin, Zagreb) — 9.000 din; Jože Stvarnik, M. Sobota, Kidričeva 18 (namesto venca na grob pok. Marijete Pavzin, Zagreb) — 3.500 din; KO ZB Beltinci (namesto venca na grob pok. Alojza Pavlinjeka, Panonska 6) — 5.000 din; Stane Hlauf, Parizanska 7 (namesto venca na grob pok. Alojza Pavlinjeka, Panonska 6) — 5.000 din;

Delavci otroškega oddelka Splošne bolnišnice Murska Sobota (namesto venca na grob pok. Rudolfa Volfa, Dol. Slavenci) — 10.000 din; Družina Turza, M. Sobota, Ulica 17. oktobra (namesto venca na grob pok. Rozalije Legen, Mlajtinci) — 10.000 din; Anton Šarotar, Tomšičeva 28, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Ane Šarotar, Grajska ul., M. Sobota) — 10.000 din; VVO Murska Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Marijete Roldajč) — 20.000 din; Sodelavci ABI Pomurje obrat Lipovci (namesto venca na grob pok. očeta Janka Žabota) — 10.000 din; Družina Štefana Benka, Brezovci (namesto venca na grob pok. Viljema Sočiča, Černelavci) — 4.000 din; Zoltan Šiflar, Gornja Radgona (namesto venca na grob pok. Alojza Šiftarja, Krajna) — 5.000 din; Srednja kmetijska šola Rakičan (namesto venca na grob pok. očeta D. Vaupotiča, Ljutomer) — 15.000 din; Delavci ambulante Medicinske službe »Mura« M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta dr. Felkarja) — 8.000 din; Družina Jožeta Ratnika, Krog, Trubarjeva 17 (namesto venca na grob pok. Štefana Vogrinčiča, Krog) — 10.000 din; OOS Osnovne šole »Miško Kranjec«, V. Polana (namesto venca na grob pok. brata Jožeta Elizabete Tibaut) — 3.000 din; OOS SDK M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Alojza Ozvatiča, M. Gubca, M. Sobota) — 4.000 din; OOS SDK M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Irene Vučkovič, Černelavci) — 4.000 din; Društvo invalidov Murska Sobota (namesto venca na grob pok. Ane Lepoša, Bodonci) — 1.000 din; Društvo invalidov Murska Sobota (namesto venca na grob pok. Franca Farteka, Šalovci) — 1.000 din; Društvo invalidov M. Sobota (namesto venca na grob pok. F. Horvat, Kupšinci) — 1.000 din; Društvo invalidov M. Sobota (namesto venca na grob pok. Vere Vinkovič, Rakičan) — 1.000 din; Društvo invalidov M. Sobota (namesto venca na grob pok. Štefana Vogrinčiča, Krog) — 1.000 din; Društvo invalidov Murska Sobota (namesto venca na grob pok. Ernesta Verena, Šalamenci) — 1.000 din; Društvo invalidov M. Sobota (namesto venca na grob pok. Ljudmille Petrej, Dom počitka) — 1.000 din; Društvo upokojeencev Bakovci (namesto venca na grob pok. Marijete Benčak, Partizanska 19, Bakovci) — 1.500 din; Društvo upokojeencev Bakovci (namesto venca na grob pok. Jožefa Ozvatiča, Ribiška 7, Bakovci) — 1.500 din; Igor in Marjana Sukič, Mojsirska 1, M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Jožeta Felkarja) — 5.000 din; Delavci lekarne in tajništva TOZD Pomurske lekarne M. Sobota (namesto venca na grob pok. stare mame sodelavke Stanke Toplak) — 10.000 din; Sindikat OŠ »17. oktobra« Beltinci (namesto venca na grob pok. brata Stanka Kolarja) — 3.000 din; Krajevni odbor ZZZB NOV Rogašovci (namesto venca na grob pok. člana Viktorja Felkarja iz Serdice) — 2.000 din; Društvo invalidov M. Sobota (namesto venca

na grob pok. člana Evgena Cipota, Vadarci) — 1.000 din; Društvo invalidov M. Sobota (namesto venca na grob pok. članice Marije Lukač, M. Sobota) — 1.000 din; Občinski komite ZKS M. Sobota — Potrošnik DSSS (namesto venca na grob pok. Zorice Kovač) — 10.000 din; Potrošnik OOS Skupne službe M. Sobota (namesto venca na grob pok. očeta Erika Staševiča) — 5.000 din;

INTEGRAL
TOZD PROMET IN DELAVNICE
LENDAVA

Delavski svet tozda Promet in delavnice Lendava razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostjo

1. VODJE DELAVNIC 2. VODJE SPLOŠNO KADROVSKE SLUŽBE

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih v zakonu, izpolnjevati še naslednje:

POD 1:

- končana višja ali srednja šola, smer strojništvo
- štiri leta delovnih izkušenj na vodstvenih ali vodilnih natogah v gospodarstvu

POD 2:

- končana višja ali visoka šola pravne, upravne ali druge ustrezne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj

Za dela in naloge pod 1 in 2 velja reelekcija, mandat traja 4 leta. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: INTEGRAL DO TP VIATOR LJUBLJANA, TOZD PROMET IN DELAVNICE LENDAVA, INDUSTRIJSKA 1 (ZA RAZPISNO KOMISIJO). Prijavljeni kandidati bodo o izidu izbire obveščeni v 15 dneh.

gorenjevarstroj

Delavski svet tozda MONTAŽA-PURLEN razpisuje

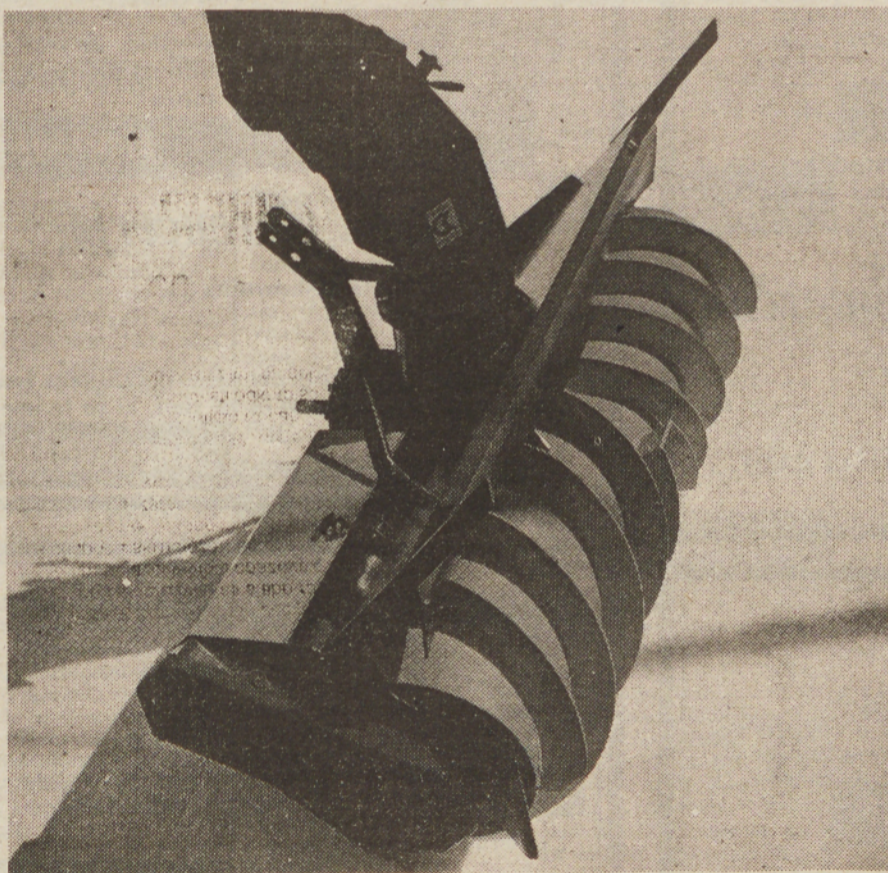
v skladu s samoupravnimi splošnimi akti dela in naloge VODJE SEKTORJA ZA IZVAJANJE INVESTICIJSKIH DEL

Pogoji:

- višja ali srednješolska izobrazba strojne smeri,
 - nad 4 leta delovnih izkušenj pri podobnih delih in nalogah.
- Izbrani kandidat bo imenovan za mandatno dobo 4 let. Kandidate prosimo, da v 8 dneh po objavi pošljejo prošnje z dokazili o strokovni izobrazbi na naslov: Gorenje-Varstroj, Kadrovska služba, 69220 Lendava.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od poteka prijavnega roka.

CIMOS KOPER

Snežno puhalo

CIMOS, 66000 KOPER, Vojkovo nabrežje 1,
tel.: 066 23 976

SPECIALIZIRANA PRODAJALNA
Kmetijske in komunalne mehanizacije
vrtavkaste brane CVB in snežna puhala CSP 2
ter vseh rezervnih delov

tehnostroj

DO Tehnostroj Ljutomer, industrija vozil in kmetijske mehanizacije, p. o. Ljutomer, Prešernova c. 40
Komisija za delovna razmerja oglašja prosta dela in naloge:

1. VODENJE FINANC — za določen čas 2. ORGANIZIRANJE IN IZVAJANJE FUNKCIJE PRODAJE

Pogoji:

- pod točko 1:
— visoka izobrazba ekonomske smeri in 2 leti delovnih izkušenj
 - pod točko 2:
— višja izobrazba ekonomske smeri in 2 leti delovnih izkušenj
- *Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: DO Tehnostroj, industrija vozil in kmetijske mehanizacije, p. o. Ljutomer, Prešernova c. 40, z oznako »za komisijo za delovna razmerja«. O izbiri bomo vse prijavitelne kandidate obvestili v 30 dneh po sklepu komisije.

IMT V AVTORADGONI

MT-549 DE LUXE

Vse informacije v Avtoradgoni, Gornja Radgona, Ljutomerska c., oz. po telefonu (069) 74 691, 74 511.
Tudi odlična ponudba rezervnih delov iz programa IMT in zagotovljena servisna služba.

TOZD AVTOTRGOVINA SERVIS

PRODAJA KMETIJSKO
MEHANIZACIJO NA

OBROČNO ODPLAČILO

Pogoji:
70% udeležba ob prevzemu, razlika v treh obrokih
v treh mesecih brez obresti

Na voljo:

- traktorji IMT 539, 542, 549
- vsi priključki IMT Beograd

Ugodna prodaja do 15. 11. 1987

Skupščina občine Murska Sobota razpisuje

JAVNO DRAŽBO

za prodajo osebnega avtomobila
ZASTAVA 101 COMFORT, leto izdelave 1980, izključna cena 700.000.— dinarjev.

Javna dražba bo v torek, 10. novembra 1987, ob 9. uri na dvorišču Skupščine občine M. Sobota, Alija Kardošja 2.

Ogled avtomobila je možen pred začetkom javne dražbe na dvorišču SO M. Sobota.

Pred začetkom na dan javne dražbe med 8. in 9. uro morajo zainteresirani plačati 10% varščino

Prometni davek plača kupec.

Osnovnošolski vzgojno-izobraževalni zavod Murska Sobota, Trstenjakova 73, na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge

SNAŽILKE,

na OŠ Edvard Kardelj s polnim delovnim časom, za nedoločen čas in z enomesečnim poskusnim delom.

Začetek dela po dogovoru.

Prijave pošljite v 8 dneh po objavi razpisa v tajništvo Osnovnošolskega vzgojnoizobraževalnega zavoda, Trstenjakova 73, Murska Sobota

Delavski svet delovne organizacije VETERINARSKA POSTAJA, p. o., MURSKA SOBOTA, Lendavska 27 na podlagi sklepa z dne 29. 10. 1987 ponovno razpisuje dela in naloge

individualnega poslovnega organa — direktorja

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- da imajo visoko izobrazbo diplomiranega veterinarja z opravljenim strokovnim izpitom,
- 5 let delovnih izkušenj.

Pisne prijave z priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite z oznako »za razpisno komisijo« v 15 dneh na naslov: Veterinarska postaja Murska Sobota, Lendavska 27.

Kandidate bomo o izbiri oz. imenovanju obvestili v roku, določenem v samoupravnem splošnem aktu.

ZAHVALA
V 60. letu starosti nas je po hudi bolezni nepričakovano za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Alojz Kouter

iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih kakor koli pomagali, dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Prisrčna hvala medicinskemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice v Rakičanu za vso nego med njegovo boleznijo, bivšim sodelavcem in kolektivu Panonije M. Sobota, g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornikom — predstavnicu KS in kolektiva Panonije za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

M. Sobota, 30. oktobra 1987

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA
Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka in pradedka

Franca Mariniča

iz Logarovec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.

Posebna hvala GD Logarovec, Društvu upokojencev Križevci, DO Krka in DO Slavonija, g. župniku za opravljeni obred ter govorniku KS.

ŽALUJOČI: žena Anika, hčerka Albina ter sinova Tonček in Franček z družinami, vnuki in pravnuki

Šestega novembra odprem nov **KOZMETIČNI IN PEDIKERSKI SALON** v Moravskih Toplicah, pri avtobusni postaji.

Delovni čas od 8. do 18. ure. V soboto od 8. do 12. ure. Priporočila se salon Violeta!

GRADBENA IN INSTALACIJSKA DEJAVNOST, OBRATNE STORITVE n. št. 6 LENDAVA

GIDOS LENDAVA

Razpisna komisija DS DO GIDOS, tozdr Obrtno instalacijskih del ponovno razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili

VODJE TOZDA OBRATNO INSTALACIJSKIH DEL

Pogoji za zasedbo del in nalog so naslednji:

- višja strokovna izobrazba ekonomske, pravne, organizacijske ali gradbene smeri in tri leta delovnih izkušenj pri vodenju ali srednja strokovna izobrazba ustrezne smeri in pet let delovnih izkušenj pri vodenju,
- opravljen strokovni izpit,
- kandidat mora imeti smisel za organizacijo, delo z ljudmi ter se mora zavzemati za krepitev samoupravnih družbenih ekonomskih odnosov.

Kandidati naslovijo vlogo z dokazili na kadrovske službe DO GIDOS Lendava, Partizanska 93, z oznako »za razpisno komisijo« v 15 dneh od objave razpisa.

Odgovore prejmejo kandidati v 30 dneh od objave razpisa.

Zdravilišče Radenska, n. sol. o, Radenci

objavlja

po sklepu komisije za delovna razmerja tozdr Naravno zdravilišče prosta dela in naloge

TEHNIČNO VODENJE

Pogoji:

višješolska izobrazba strojne-energetske ali druge ustrezne tehniške smeri, 3 leta delovnih izkušenj.

Poskusno delo traja 3 mesece.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Zdravilišče Radenska Radenci, kadrovsko-socialna služba

Kandidati bodo o rezultatih izbire obveščeni v 45 dneh po poteku objavnega roka.

*Tri leta te že zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.*

V SPOMIN

5. novembra 1987 minevajo tri leta, odkar nas je za vedno tragično zapustil naš dragi mož, oče in zet

Dominik Kofjač-Šmarčan

samostojni obrtnik
iz Murske Sobote

VSI NJEGOVI, KI SO GA IMELI RADI

ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je v 79. letu starosti zapustila draga mama, stara mama, prababica, sestra in tašča

Katarina Fekonja

iz Melinac

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS Gizeli Majc za poslovilne besede, DO Potrošnik, TOZD Merkur Železnina Beltinci in dr. Jožetu

Zdravcu za lajšanje bolečin med njeno boleznijo.

Žalujoči: VSI TVOJI NAJDRAŽJI

ZDRUŽENJE ŠOFERJEV IN AVTOMEHANIČEV, Murska Sobota,

obveščā,

da bo začetek pouka za poklicne šoferje 1. decembra 1987.

Prijavite se pravočasno!

DELOVNA SKUPNOST SIS GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI OBČINE LJUTOMER LJUTOMER, Ormoška c. 3/II

Zbor delavcev Delovne skupnosti sisov gospodarskih dejavnosti občine Ljutomer

razpisuje

dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

vodja delovne skupnosti

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, ki jih določa zakon, izpolnjevati še naslednje:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo ustrezne smeri,
- da ima najmanj 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj
- da je strokovni tajnik ene od sisov ustanoviteljic delovne skupnosti.

Za opravljanje del in nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi bo izbrani kandidat imenovan za 4 leta.

Kandidati naj vložijo pisne ponudbe s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: DELOVNA SKUPNOST SIS-a GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI OBČINE LJUTOMER, LJUTOMER, Ormoška 3/II, z oznako »za razpisno komisijo« v 8 dneh od dneva objave razpisa.

O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku roka za zbiranje ponudb

zavarovalna skupnost triglav

Delovna skupnost Pomurske območne skupnosti ZS TRIGLAV na podlagi sklepa delavskega sveta delovne skupnosti

razpisuje

naslednja dela in naloge:

1. vodje oddelka za premoženjska zavarovanja,
2. računovodje.

Od kandidatov zahtevamo, da poleg splošnih pogojev, izpolnjujejo še naslednje:

- pod 1. višješolska izobrazba in 5 let ustreznih delovnih izkušenj,
- pod 2. višješolska izobrazba in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Za opravljanje razpisanih del in nalog bodo delavci imenovani za dobo štirih let.

Kandidati naj pošljejo svojo prijavo z dokazili o izpolnjevanju pogojev ter z opisom dosedanjega dela v osmih dneh po objavi razpisa na naslov: Zavarovalna skupnost Triglav, Pomurska območna skupnost, Murska Sobota, Titova 13.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni najkasneje v 30 dneh od izvršene izbire.

V SPOMIN

Hvaležni smo vsem, ki v srcu vzbujajo spomin na pokojnega moža

Franca Gerencerja

iz Dobrovnika

Z ljubeznijo se pridružujemo njegovi žalujoči: žena Katica, otroci z družinami in vsi tisti, ki so te imeli radi.

*Nismo dovolili, da bi te izgubili,
ali usoda rekla je tako,
da to, kar najbolj ljubili smo,
za vedno je odšlo.*

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je brez slovesa zapustila naša draga mama, babica, prababica, sestra in teta

Katarina Kuhar

s Tišine 35

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS tov. Francu Horvatu za ganljive poslovilne besede ter kolektivom Radenske, Mure, tozdr TK 1, TK 2, Potrošnika in Pomurskega tiska ter GD Tišina.

Žalujoči: VSI TVOJI

Radijski in televizijski spored od 6. do 12. novembra

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Turistična oddaja, 17.30 — Glasba—reklame—glasba, 18.00 — »21-232« — propagandno—glasbena oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Sobotna reportaža, 17.20 — Strokovnjak odgovarja, 17.40 — Glasba—reklame, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — NAJLEPŠE želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Osrednja oddaja v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DRURSTVO: 9.00 — 13.00 (telefon: 21—232)	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Po domače, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Športna oddaja, 17.30 — Glasba—reklame—glasba, 18.00 — Iskanje—znanje—ustvarjanje, 18.15 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Vrtljak popevkarskih novosti, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — V živo... 17.30 — Glasba—reklame—glasba, 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno, 16.55 Obvestila, 17.00 — Gospodarska tema, 17.30 — Glasba—reklame—glasba, 18.00 — Išče odgovore na vaša vprašanja, 18.30 — Lepo je v naši domovini biti mlad... mladinska oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Kulturna oddaja, 17.30 — Glasba—reklame—glasba, 18.00 — Iz delegatskih klopi, 18.10 — Mišmas, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA Tv mozaik. 10.00 Tednik. 11.00 Kronika tedna domačega filma v Celju, ponovitev. 11.30 F. Lehner: Z mojimi vročimi solzami, ponovitev 3. dela. 16.00—00.15 Teletekst Rtv Ljubljana. 16.15 Video strani. 16.30 Tv mozaik—Tednik, ponovitev. 17.30 Vukov kotiček, 10. del otroške serije Tv Beograd. 17.45 Super stara mama, 1. del angleške serije za otroke. 18.15 Pred izbiro poklica: Poklici in dimnikarstvu in steklarstvu, 19.00 Obzornik. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 J. Jakes: Sever in Jug, 7. del ameriške nadaljevanke. 21.00 Planet zemlja, 2. oddaja dokumentarne serije. 22.15 Tv dnevnik. 22.30 Obe moji ljubezni, ameriški film. 00.05 Video strani. Oddajniki II. Tv mreže: 17.10 Tv dnevnik. 17.30 »Fore i fazonik«, otroška oddaja. 18.00 Znanost: Žive hipoteze. 18.30 Risanka. 18.40 Številke in črke, kviz. 19.00 Narodno zabavna glasba. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Zabava vas Tereza Kesovija. 20.45 Včeraj, danes, jutri. 21.05 Mi iz Kronštata, sovjetski film. 22.35 En avtor, en film.	TV LJUBLJANA 7.45 in 15.50 Teletekst Rtv Ljubljana. 8.10 Ključkeve dogodivščine, 11. del lutkovne serije. 8.25 S. Pregl: Odprava zelene zmajca, 4. del. 8.55 M. Jezernik: Medvedov godrnjavček, 1. del. 9.10 Šola za klovn, 4. del otroške serije Tv Skopje. 9.40 Ta čudoviti notni svet, 5. oddaja Tv Sarajevo. 10.40 Naša pesem, 12. oddaja. 11.10 Mesta, ponovitev dokumentarne serije. 16.05 Video strani. 16.20 Cilinder, ameriški film, (čb). 17.55 Kulturna dediščina — Korčula, 5. oddaja. 18.25 Da ne bi bolelo. 19.00 Knjiga. 19.30 Tv dnevnik. 20.15 Mož, ki je ubil Liberty Wallacea, ameriški film. 22.25 Tv dnevnik. 22.40 M. Lawrence: Vrnitev v paradiz, 2. del ameriške nadaljevanke. 23.25 Kronika Tdf Celje. Oddajniki II. Tv mreže: 14.45 Jugoslavija, dober dan. 15.15 Mladinski film. 16.45 V registraturi, ponovitev tv nadaljevanke. 17.40 Otroška lutkovna predstava na festivalu Bugojno 87.	TV LJUBLJANA 8.40—12.45 in 14.55—00.05 Teletekst Rtv Ljubljana. 8.50 Video strani. 9.05 Živ žav. 10.10 Super stara mama, ponovitev I. dela angleške serije. 10.35 M. Lawrence: Vrnitev v paradiz, ponovitev 2. dela avstralske nadaljevanke. 11.25 Alpski večer, 8. oddaja. 12.00 Ljudje in zemlja. 15.10 Video strani. 15.25 J. Janicki — A. Mularczyk: Hiša, 1. del poljske nadaljevanke. 16.55 Povest o dveh mestih, angleški film (čb). 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Milovan Vitezović: Vuk Karadžić, nadaljevanke Tv Beograd, 1. del. 21.30 Zdravo. 22.50 Mesta, dokumentarna serija. 23.20 Kronika Tdf Celje. 23.50 Video strani. Oddajniki II. Tv mreže: 8.55 Poročila. 9.00 Danes za jutri in igrani film. 12.00 Včeraj in danes: Dušan Bogdanović. 15.00 Boks—Zlati gong, prenos. 16.25 Odbojka Vardar—Bosna. 17.25 DP v rokometu (M)—Borac (Bl): Medveščak, prenos, (slov. kom.).	TV LJUBLJANA 10.00 Zrcalo tedna. 10.20 Kronika DTF Celje, ponovitev. 10.50 Orlov let, švedski film. 16.35—23.20 Teletekst RTV Ljubljana. 16.50 Video strani. 17.05 Tv mozaik — ponovitev. 17.25 Radovedni Taček: letalo. 17.40 Pamet je boljša kot žamet, 6. del oddaje Tv Skopje. 18.15 Republiška revija MPZ Zagorje 86, 14. oddaja. 20.05 Y. Courriere: Kuharske zvezde, 5. del francoske nadaljevanke. 21.15 Omizje: Oktobrska revolucija in 70 let pozneje. 23.05 Video strani. Oddajniki II. Tv mreže: 17.10 Tv dnevnik. 17.30 Otroci, pojte z nami, otroška oddaja. 17.45 Otroška oddaja. 18.00 Beograjski tv program. 19.00 Indirekt, oddaja o športu. 20.00 Zunanjepolitična oddaja. 20.30 Chopiniada. 20.45 Včeraj, danes, jutri. 21.05 Veterani, grško-italijanski film. 22.35 Znanstveni grafiti. 23.20 Šahovski komentar.	TV LJUBLJANA 10.00 Tv mozaik—šolska TV. Tuji jeziki. 16.20—23.20 Teletekst RTV Ljubljana. 16.35 Video strani. 16.50 Tv mozaik—šolska TV, ponovitev. 17.55 Ex libris M & M, ponovitev. 20.05 W. Shakespeare: Kar hočete, predstava SLG Celje. 22.15 Integrali. 22.55 Tv dnevnik. 23.10 Video strani. Oddajniki II. Tv mreže: 14.25 Zumen: Nogomet—kvalifikacije za EP Jugoslavija—Anglija, (mladi) prenos. Tuji jeziki. 18.40 Številke in črke, kviz. 19.00 Videogodba. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Obiskujemo slovenske muzeje in galerije — danes loški muzej, Škofja loka. 20.40 Zrebanje Lota. 20.50 Manjšine — bogastvo evrope, 4. del dokumentarne serije. 21.20 Narodna glasba — vključitev. 21.50 Cona somraka, TV nanizanka.	TV LJUBLJANA 10.00 Integrali. 10.40 W. Shakespeare: Kar hočete, predstava SLG Celje (do 12.45). 13.30—00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 13.45 Video strani. 14.00 TV mozaik — ponovitev. 14.40 Tuji jeziki — ponovitev. 15.40 Ključkeve dogodivščine, 12. del. 15.55 S. Pregl: Odprava zelene zmajca — Rešitev. 16.25 Beograd: Nogomet — kvalifikacije za EP 88 — Jugoslavija—Anglija, prenos. 18.25 Zakaj noge bolijo: Motnje krvnega in možganske obtoka. 20.05 Film tedna — ciklus brazilskega filma: Ne nosijo črne kravate. 21.55 Mednarodna obzorja: Indija. 22.35 Tv dnevnik. 22.50 Videogodba, ponovitev. 23.20 Kronika TDF Celje. Oddajniki II. Tv mreže: 17.10 Tv dnevnik. 17.30 Otroška serija. 18.00 Tršič o Vuku, izobraževalna oddaja. 18.30 Številke in črke, kviz. 19.00 Tv koledar. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Glasbeni večeri: Režije Stanka Crnobrnja. 21.30 Včeraj, danes, jutri. 21.45 Umetniški večer. 23.15 Šahovski komentar.	TV LJUBLJANA 10.00 Tv mozaik — šolska TV. 11.00 Claudine, ameriški film. 12.30 Kronika TDF Celje. 15.55—23.10 Teletekst RTV Ljubljana. 16.10 Video strani. 16.10 Tv mozaik — šolska TV, ponovitev. 17.25 Marko na belem konju jaše. 17.40 Pisma iz TV klubka. 18.25 Potrošniška porota. 20.25 Tednik. 21.30 S. Lagerlöf: Gosta Berling, 2. del švedske nadaljevanke. 22.30 Tv dnevnik. 22.45 Manjšine — bogastvo evrope, ponovitev 4. dela. Oddajniki II. Tv mreže: 17.10 Tv dnevnik. 17.30 Otroška oddaja. 18.00 Govorimo o zdravju, izobraževalna oddaja. 18.30 Risanka. 18.40 Številke in črke, kviz. 19.00 Tv koledar. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Narodna glasba. 20.45 Poročila. 20.50 Dokumentarni večer. 22.20 Knjiga.
TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 14.00 Ponovitve, 15.00 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika reških občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Proslava ob 200 letnici Vuka Karadžića, 21.15 Kviz, 22.15 Dnevnik, 22.45 Zakon v Los Angelesu (film), 0.15 Nočni program.	TV ZAGREB Prvi program 9.00 Tv v šoli, 13.15 Ponovitve, 14.45 Narodna glasba, 15.15 Tedenski tv spored, 16.00 Živeti v naravi, 16.45 Poročila, 16.50 Tv koledar, 17.00 Košarka: Bosna — Cibona, 18.50 Oktobrska revolucija, 19.30 Dnevnik, 20.00 Concertino, 20.15 Boljše življenje, 21.10 Božanski dnevi (film), 22.40 Dnevnik, 22.55 Nočni program.	TV ZAGREB Prvi program 10.30 Nedeljsko dopoldne za mladino, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Jugoslavija, dober dan, 14.00 Grizly Adams, 14.50 V nedeljo popoldne, 16.50 Mesta: Priština, 17.25 Nevaren poskus (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vuk Karadžić (drama), 21.30 Zabavna oddaja, 22.15 Dnevnik, 22.35 Športni pregled, 23.20 Nočni program.	TV ZAGREB Prvi program 8.45 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika reških in varaždinskih občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 21.15 Manjšine — bogastvo Evrope, 21.45 Dnevnik, 22.05 Nočni program.	TV ZAGREB Prvi program 8.45 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.10 Kronika osjeških občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Dnevni minevajo (nadaljevanke), 21.10 Politični magazin, 22.40 Dnevnik, 23.00 Nočni program.	TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 14.40 Tv v šoli, 16.10 Kronika karlovačkih, siških in gospiških občin, 17.15 Nogomet: Jugoslavija Anglija, 18.15 Izobraževalna oddaja, 18.45 Kviz, 19.05 Tv koledar, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Obarvana svetloba, 22.30 Dnevnik, 22.50 Nočni program.	TV ZAGREB Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Akti X, Y — nerešeno, 21.50 Šport, 22.30 Umetnine.
TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Knight Rider, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Akti X, Y — nerešeno, 21.50 Šport, 22.30 Umetnine.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.35 Ponovitve, 14.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Nogomet, 19.00 Vesela sobota, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Štirje proti Wiliju, 21.55 Da, minister, 22.20 Šport, 23.05 Roke pomoči, 0.35 Rožnata serija.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.35 Tednik, 11.00 Vzhodni studio, 12.00 Usmeritev, 13.30 Hallo Avstrija, 13.00 Družinski magazin, 14.15 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Junaki, 21.55 Aktualno, 22.25 Spektrum.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Vrnitev na otok zakladov (nadaljevanke), 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Miami Vice, 22.00 Šport, 23.00 Eho in Narcis (drama). Drugi program 16.00 Program po željah, 17.30 Fizika, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 in 19.30 Čas v sliki. 20.15 Schwarzwaldska klinika, 21.15 Schilling, 22.00 Čas v sliki, 22.22 Nevarne pomote (film), 0.00 Orkester.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Vrnitev na otok zakladov, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dogodivščine v Amazoniji, 21.07 Dallas, 21.55 SuperFlip, 22.22 Nočna mora (film), 23.55 High Chaparral. Drugi program 16.00 Program po željah, 17.00 Meteorologija, 17.30 Usmeritev, 18.00 Srečni Luka, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 in 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kviz, 21.05 Bele sanje, 22.00 Čas v sliki, 22.22 Klub 2.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Vrnitev na otok zakladov, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Argumenti, 22.22 Bele sanje, 23.10 Nogomet, 23.30 Jour Fixe. Drugi program 16.00 Program po željah, 17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Franz Xaver Brunnmayr, 18.30 Avstrija v sliki.	
TV MADŽARSKA 9.05 Žena v viharju, TV film. 10.30 Telovadba za invalide. 15.35 Tretji kanal. 16.40 Poročila. 16.45 TV spored za 3 dni. 17.00 Spored za upokojece. 17.30 Teka, informacije. 17.45 Okno, služnostni spored. 19.00 Priznanje zborovanje in gala predstava ob obletnici oktobrske revolucije, vmes ob 19.40 TV dnevnik. 21.00 Ostanje v družini, brazilska kriminalka. 22.20 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 17.55 Moskva: Prenos parade z Rdečega trga, 9.00 Spored za otroke. 11.45 Naš ekran, pon. 14.00 Risanka. 14.25 Zabavni program. 15.25 Barkochba. 16.05 Popevkarska TV lestvica. 16.40 Dnevnik. 16.55 Videoton — U. Dózsa, nogomet. 19.15 Ob prazniku Oktobra. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Živa revolucija. 21.35 Umetnina tedna. 21.40 Norost, angleški film. 23.25 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.20 Spored za otroke. 10.45 Tajna zgodba nafte, pon. 13.35 Gimnastika, pokal KIOSZ. 14.55 Boks, mednarodni turnir. 16.15 Zgodovina madžarskega filma. 17.05 Delta. 17.40 Oglejmo si skupaj. 18.25 Pravljice. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.10 Zgodba neke ločitve, francosko-italijansko-romunski film. 21.45 Resna glasba. 21.50 Teleshport. 22.35 Poročila.	TV MADŽARSKA 14.15 Tv novice. 14.20 Veronika — telenovela. 15.15 Prevzetnost in pristranost — zadnji del TV nanizanke. 16.15 Program za otroke: risanke in telefilm. 18.00 Zdravnik in otrok: nasveti pediatrov — oddaja v živo. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičišče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Mary Hartman — telefilm. 20.25 Tv novice. 20.30 Življenje se nadaljuje — 6. del TV nanizanke. 22.00 TVD vsedanes. 22.15 Senca preteklosti — telefilm. 23.15 Zdravnik in pacient — ponovitev oddaje o medicini. 23.45 Zgodovina odkritij: dokumentarec.	TV MADŽARSKA 14.15 Tv novice. 14.20 Veronika — telenovela. 15.15 Pickwickovci: i. del TV nanizanke s svobodna prirredba romana Charlesa Dickensa. 16.20 Program za otroke: risanke in telefilm. 18.00 Mama Vittoria — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičišče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Mary Hartman — telefilm. 20.25 Tv novice. 20.30 Nogomet: Jugoslavija—Anglija — kvalif. za evropski pokal. 22.45 TVD vsedanes. 22.30 Rokomet: Italijansko prvenstvo. 23.30 Dokumentarec.	TV MADŽARSKA 9.05 Usoda nekega kontinenta, pon. 10.00 Studio '87, pon. 15.55 Tretji kanal. 17.10 Skupaj za novo domovino, dokumentarni film. 18.05 Novi Reflektor, magazin. 18.50 Cic cim, literarne uganke za otroke. 19.30 TV dnevnik. 20.55 Kodaj: Binkoštna. 21.05 Vnuki ne bodo videli, varstvo mest. 21.45 Predmetno okrožje, ameriška kriminalka. 22.30 TV dnevnik.	
TV KOPER 14.00 Dnevni spored — pregled. 14.15 Tv novice. 14.20 Veronika — telenovela. 15.15 Prevzetnost in pristranost — 4. del TV nanizanke. 16.35 Program za otroke: risanke in telefilm. Dokumentarna oddaja. 18.00 Mama Vittoria — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičišče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Mary Hartman — telefilm. 20.25 Tv novice. 20.30 Boža Lignana: glasbeni program iz Lignana Sabbadoro. 22.20 TVD vsedanes. 22.30 Co-ustaeuajeva amazonka — dokumentarec. 23.10 Nenavadne zgodbe Edgarda Alana Poa — telefilm.	TV KOPER 14.15 Tv novice. 14.20 Veronika — telenovela. 15.15 Pickwickovci — 3. del TV nanizanke. 16.16 Program za otroke: risanke in telefilm. 18.00 Mama Vittoria — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičišče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Mary Hartman — telefilm. 20.25 Tv novice. 20.30 Nogomet: Jugoslavija—Anglija — kvalif. za evropski pokal. 22.45 TVD vsedanes. 22.30 Rokomet: Italijansko prvenstvo. 23.30 Dokumentarec.	TV KOPER 14.00 Dnevni spored — pregled. 14.20 Veronika — telenovela. 15.15 Film: Kong v metropoli — znanstvena fantastika. 16.45 Življenje znanstvenikov — dokumentarec. 17.30 Košarka: Bosna: Cibona. 19.00 Vaterpolo: Partizan—Spandau. 20.00 Dve strani Jadranske obale — dokumentarec. 20.30 Sedem dni — tedenski zunanje-politični pregled. 21.00 Film: Poslednje polje. 22.40 Boks: Skopje »Zlati gong«.	TV KOPER 14.15 Tv novice. 14.20 Veronika — telenovela. 15.15 Prevzetnost in pristranost — zadnji del TV nanizanke. 16.15 Program za otroke: risanke in telefilm. 18.00 Zdravnik in otrok: nasveti pediatrov — oddaja v živo. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičišče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Športni pregled. 20.25 Tv novice. 20.30 Film: Poslednje polje — ponovitev. 22.10 TVD danes. 22.25 Zdravnik in pacient — oddaja o medicini. 23.00 Košarka: Italijansko prvenstvo A I.	TV KOPER 14.15 Tv novice. 14.20 Veronika — telenovela. 15.15 Pickwickovci: i. del TV nanizanke s svobodna prirredba romana Charlesa Dickensa. 16.20 Program za otroke: risanke in telefilm. 18.00 Mama Vittoria — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičišče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Mary Hartman — telefilm. 20.25 Tv novice. 20.30 Nogomet: Jugoslavija—Anglija — kvalif. za evropski pokal. 22.45 TVD vsedanes. 22.30 Rokomet: Italijansko prvenstvo. 23.30 Dokumentarec.	TV KOPER 14.15 Tv novice. 14.20 Veronika — telenovela. 15.15 Pickwickovci — 3. del TV nanizanke. 16.16 Program za otroke: risanke in telefilm. 18.00 Mama Vittoria — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičišče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Mary Hartman — telefilm. 20.25 Tv novice. 20.30 Nogomet: Jugoslavija—Anglija — kvalif. za evropski pokal. 22.45 TVD vsedanes. 22.30 Rokomet: Italijansko prvenstvo. 23.30 Dokumentarec.	

Kino

SPORED FILMOV V KINU
PARK M. SOBOTA.

6. nov. ob 17. uri brit. znan.-fant. film **VESOLJSKI VAMPIRI** — SPECIALNI EFEKTI JOHN DYKSTRA (VOJNA ZVEZD!) PRISPEVAJO K NAPETOSTI FILMA!

6. nov. ob 19. uri amer. komedija **POLJUBI ME ZA SLOVO**. Režija: Robert Mulligan, igrajo: Sally Field, Jeff Bridges, James Caan.

8. nov. ob 15. uri amer. komedija **POLJUBI ME ZA SLOVO**. Režija: Robert Mulligan, igrajo: Sally Field, Jeff Bridges, James Caan.

8. nov. ob 17. in 19. uri brit. znan.-fant. film **VESOLJSKI VAMPIRI**.

9. in 10. nov. ob 17. in 19. uri amer. erotični triler **ZLOČIN IZ STRASTI**. Režija: Ken Russell, igrajo: Kathleen Turner, Antony Perkins.

11. in 12. nov. ob 17. in 19. uri franc. triler **NEDOTAKLJIVI**. Režija: Jose Pinheiro, igrajo: Alain Delon, Jacques Perrin, Fiona Gellin.

Prodaj

GLASBENI STOLP FISHER 2 x 65 W, videorekorder **SANYO BETA** ter tomos avtomat, star pol leta, prodaj. Gradšče 55 b. M-340

ZETOR 2511 prodaj. Krog, Plečnikova 48. M-348

ZASTAVO 750 nujno prodaj. Cena ugodna. Banovci 10 a. M-352

ZITNI KOMBAJN EPPEL 210, parcelo, primerno za počitniško hišo, ob asfaltni cesti, in mešani gozd prodaj. Fokovci 8, telefon: 72 734. M-355

KITARO FENDER MUSTANG prodaj. Franc Husar, Bakovci, Ribiška 6. M-356

KRAVE PO IZBIRI prodaj. Vidonci 14. M-358

TERMON (600 kg) ugodno prodaj. Telefon zvečer: 23 719. M-359

TRAKTOR STEYR, 18 KS, novejši tip, s koso in plugom, v odličnem stanju, prodaj. Viljem Voroš, Pordasinci 13 a, Prosenjakovci. M-360

PRIKOLICO ZA AVTO, novo, prodaj. Telefon: 21 068. M-361

KRAVO, brejo devet mesecev, kontrola A, dobra mlekarica, in krmini krompir, 2000 kg, prodaj. Franc Černela, Filovci 67. M-362

DVE KRAVI, breji devet mesecev, prodaj. Odranci 191. M-363

TRI TRAJNOŽARNE PEČI MAGMA 7 prodaj. Murska Sobota, Lendavska 59, ali telefon: 23 995. M-365

WARTBURG, letnik 1973, prodaj. Bertoci, Murska Sobota, Štefana Kovača 13, telefon popoldne: 23 691. M-366

TRAKTOR URUSUS 35 s priključki, star 4 leta, ugodno prodaj. Horvat, Dokležovje 57. M-367

KRAVO, brejo osem mesecev, kabino za mali ferguson, nov in 10-colni plug prodaj. Gaberje 96. LE-13045

OPEL REKORD CUPE 1700, vozen, prodaj. Lukavci 7, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-18527

MOSKVIČ, letnik 1979, garažiran, prodaj. Anton Zajdela, Stara Cesta 81 a, Ljutomer. IN-18526

KOSILNICO BCS, dizel, prodaj. Trnje 150, p. Črenšovci. M-369

ŽAGAN LES ZA OSTREŠJE, nov, dolžina 18 m, prodaj. Anton Pozvek, M-370

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK ugodno prodaj. Telefon: 26 511. M-371

126 P prodaj. Branko Godvajš, Lukačevci 12, p. Martjanci. M-372

HONDO CB 500 F prodaj. Stanko Žitek, Rakičan, Kotna 12. M-372 a

DIANO 6, generalno obnovljeno, prodaj. Markoja, Lipa 148. M-374

BARVNI TELEVIZOR GORENJE (tip ORBITER), ekran 56 cm, z daljinskim upravljalcem, star eno leto, prodaj. Jože Vučič, Dolnja Bistrica 96. M-375

NAKLADALNIK ZA TRAKTOR, čelni, prodaj. Milan Krajnc, Iljaševci 41. M-376

TELICO, brejo devet mesecev, prodaj. Moščanci 47 a — popoldne. M-377

SLAMOREZNICO, peč za centralno ogrevanje STADLER, rabljen, in žetveno napravo za silnično LAVERDA prodaj ali menjam za borov les. Draškovič, Nedelica 86, p. Turnišče. M-379

KRAVO s teletom prodaj. Bakovci, Mladinska 70. M-380

PEČ NA OLJE, malo rabljeno, prodaj. Telefon: 46 362. M-383

TRAKTOR ZETOR 2011 prodaj. Melinci 52. M-384

MALE PUJSKE prodaj. Gedeurovi 34. M-385

OJAČEVALNIK FENDER TWIN REVERB, 100 W, prodaj. Telefon: 22 128. M-385

DVOMANUALNE ORGLE HAVEN-CRUMAR in MOTOR 14-18 za tovorno vozilo mercedes prodaj. Ogled ob sobotah ali nedeljah. Mešič, Dolenci 29, p. Šalovci. M-387

VHODNA HRASTOVA VRATA, nova, in 18 KW GRELNIK ZA CENTRALNO ogrevanje, nov, prodaj. Bakovci, Ob Muri 13. M-388

KOMBI ZASTAVO 850, letnik 1981, prodaj za 600.000 din. Informacije po telefonu: 22 354, do 15. ure. M-390

CITROEN GS SUPER 1,3, letnik 1979, prodaj. Noršinci 52. M-391

MALE PUJSKE prodaj. Satohovci 33. M-393

TRI SODE (400, 180 in 150 l) ugodno prodaj. Franc Šic, G. Kocjan 13, Radenci. M-394

CITROEN GS 1,3 SUPER, letnik 1980, v odličnem stanju, ugodno prodaj. Telefon: 22 979. M-396

GOLF (bencin), nemški, letnik 1977, prodaj. Šebecorci 55 ali telefon: 48 073. M-397

MOPED APN, malo rabljen, prodaj. Milan Osterc, Veržej, Maistrova 16. M-399

KOMBINIRANI ŠTEDILNIK (2 + 2) prodaj. Telefon: 24 167. M-400

KARAMBOLIRANO ŠKOLJKO z rezervnimi deli za JUGO 45 prodaj. Režonja, Izakovci 72, Beltinci. M-401

VODOVODNO ČRPALKO, 4-lamelno, z rezervoarjem in električnim avtomatom, prodaj. Černelavci, Jurčičeva 2, ali telefon: 23 177. M-402

GLASBENI STOLP (MARANTZ), prodaj. Telefon: 062 22 972. M-403

SPACEK, letnik 1976, potreben manjšega popravila, prodaj. Cena 30 SM. Naslov v upravi lista. M-404

ZASTAVO 101, starejši tip, ugodno prodaj. Koloča, Vučja Gomila 65. M-407

ZASTAVO 750 in motor za škodo 100 L prodaj. Turnišče, Štefana Raja 11. M-408

TRAKTOR IMT 533 in kravo, staro tri leta, brejo devet mesecev, prodaj. Prosečka vas 6, telefon: 77 187. M-409

MONTAŽNO GARAZO, termoakumulacijsko peč, zamrzovalnik, trajnožarno peč EMO in peč na olje, vse v odličnem stanju, zaradi selitve prodaj. Ponudbe po telefonu: 21 249. M-411

BETONSKE SOHE ZA VINOGRAD, 300 kosov, prodaj. Telefon: 71 305. M-412

AUDI 60 L, letnik 1970, prodaj. Špilak, Bratovci 121. M-413

OJAČEVALNIK 2 x 400 W in zvočnike 2 x 200 W prodaj. Telefon: 23 111 ali 24 955. M-414

KADETTIC, letnik 1974 december, prodaj. Kepe, Murska Sobota, Finžgarjeva 28. M-415

ZASTAVO 750 in **DIANO**, karambolirano, prodaj. Šavel, Košarovi 2. M-416

AVTO AMI 8 BREAK, letnik 1972 (z radiom), prodaj za 250.000.— din. Zorjan, Lomanoše 11. GR-13659

MOPED APN 6, skoraj nov, prodaj. Marjan Zupec, Stogovci 6. GR-13663

ZASTAVO 750, letnik 1975, prevoženih 75.000 km, dobro ohranjeno, ogled po 15. uri prodaj. Jaušovec, Podgrad 9, Gornja Radgona, telefon: 74 584. GR-13664

ZASTAVO 750 LE, letnik 1983, 4 gume in priljučnik prodaj. Jelka Kretnič, Radenci, Gregorčičeva 4. GR-13665

KOMBI IMV 2200 prodaj, informacije tel. 062 29-357.

STROJ ZA SPRAVILO SLADKORNE PESE (INEX LIFAM), enoredni, nov, prodaj. Milan Roj, Zg. Velka 74. GR-13667

KATRCO, registrirano, prodaj za 70 SM. Janko Halb, Pertoca 63, telefon: 22 210, interna 261. GR-13668

BMW 1602, letnik 1971, registriran do marca 1988, prodaj. Jože Rogan, Gornja Radgona, Partizanska 18. GR-13669

RENAULT 4, letnik 1983, registriran do septembra 1988, prodaj. Jože Hozjan, Velika Polana 115. LE-13051

DVA KAVČA IN TRI FOTELJE, v dobrem stanju, prodaj. Orban, Lendava, Kajuhova 6. LE-13047

MERCEDES 220 D, avtomatik, 1972, ugodno prodaj. Telefon 74 051. M-417

POHIŠTVO ZA SPALNICO prodaj. Beltinci, Ravenska 59. M-418

TAKTOR IMT 533 s koso prodaj. Izakovci 28. M-419

KORUZO prodaj. Rakičan, Partizanska 10. M-214

PEUGEOT 204, starejši letnik, registriran do konca oktobra 1988, in TRAKTOR FENA, 12 KS, prav tako starejši letnik, s priključki, naprodaj. Ivan Merčnik, Lomanoše 13, Gornja Radgona. M-420

JOŽETU HAJDINJAKU iz Večeslavca želijo za 75. rojstni dan vse najboljše in kličejo še na mnoga srečna, zdrava in vesela leta — žena Irena, sinova Jože in Tone z družinama, hčerka z družino ter vnukinji Monika in Jana ter vnuka Danijel in Benjamin.

25-VRSTNO SEJALNICO, plug za traktor, brez hidravlike, in štedilnik za centralno ogrevanje prodaj. Lang, Nuskova 7. M-421

MIZARSKI 3-operacijski stroj (poravnalka, debelinka, cirkularna, rezalka in vrtnik) prodaj. Telefon: 79 097. M-422

MALE PUJSKE (od 15 do 20 kg) in prašice za zakol (od 150 do 180 kg) prodaj. Telefon: 48 012. M-423

ENOFAZNI KOMPRESOR, brezhiben, prodaj. Motovilci 29. M-424

ZASTAVO 101, letnik 1978, ugodno prodaj. Telefon: 76 241. M-425

OSEBNI AVTO FORD TAUNUS 1,3 XL, letnik 1972, prodaj. Jurij 60. M-426

NAKLADALNIK PANONIJA, zadnji, prodaj. Markovci 6. M-427

POHIŠTVO ZA SPALNICO poceni prodaj. Oražem, Gradšče 49 a, p. Tišina. M-428

TRAKTOR ZETOR 6211, 500 delovnih ur, prodaj. Adolf Gumilar, Cankova 53 f. M-429

TRAKTOR DEUTZ 4006, ugodno prodaj. Telefon: 79 606. M-430

BARVNI TELEVIZOR, rabljen, ugodno prodaj. Kupšinci 49 c. M-431

ZAJCE ZA ZAKOL ALI NADALJNJO REJO, okno 170 x 180, novo, grelno napravo za VW, originalno, vse po ugodni ceni prodaj. Telefon po 16. uri: 77 618. M-433

RENAULT 4, letnik 1977, poceni prodaj. Telefon: 24 767. M-434

CITROEN GSX 1,2, letnik 1977, prevoženih 82.000 km, prodaj. Jurij Vajda, Šratovci 21 (pri Doklovi), telefon: 73 456. M-435

KOMBINIRANO PEČ ZA KOPALNICO in štedilnik na trda goriva, skoraj novo, prodaj. Karel Fartek, Kuzma 97. M-438

PUJSKE, majhne in večje, poceni prodaj. Geza Malačić, Bokračji 29. M-436

TRAKTOR IMT 42, s kabino in 1300 delovnimi urami, prodaj. Selo 120. M-437

VW PASAT L, karamboliran, letnik 1974, prodaj. Vlado Potočnik, Dolnji Slaveči 153. M-439

VW HROŠČ, starejši letnik, prodaj. Telefon: 24 929. M-440

ZASTAVO 101, starejši letnik, rdečo, obnovljeno 1985, z dodatno opremo, registrirano še pol leta, zamenjam za opel manto, približno letnik 1972, ali ALFA SUD. Ivanci 54, p. Bogojina. M-441

OSEBNI AVTO SAAB 96, letnik 1973, ugodno prodaj. Naslov v upravi lista. M-442

ZASTAVO 750, ohranjeno, prodaj. Fokovci 47. M-443

ŠKODO 110 L, registrirano do avgusta 1988, prodaj. Ignac Sobočan, Srednja Bistrica 69. M-444

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK IN ŠTEDILNIK NA TRDA GORIVA prodaj. Informacije: Puconci 22 b, telefon: 72 560. M-445

ZASTAVO 101, 1987, registrirano do maja 1988, prodaj. Telefon zvečer: 21 486. M-446

LADA, registrirana do oktobra 1988, naprodaj. Viktor Benko, Murska Sobota, 17. oktobra 11. M-447

ZASTAVO 101 MEDITERAN, letnik 1980, v zelo dobrem stanju prodaj. Jože Stefanec, Tropovci 51 f. M-448

ZASTAVO 101, letnik 1978, ugodno prodaj. Naslov v upravi lista. M-449

GOLF JGL, junij 1985, štiri vrata, temno modre barve, prodaj. Veržej, Bratisva in enotnosti 25, telefon: 87 167. IN-18531

BELO FASADNO OPEKO, približno 1500 kosov, prodaj. Krznar, Gornji Lakoš 107. LE-13054

126 P, letnik 1981, ugodno prodaj. Lenart Barat, Gibina 54, p. Ljutomer. IN-18530

ZASTAVO 750, v celoti ali po delih, prodaj. Jože Granfol, Kokořiči 14, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-18535

LADA 1200, vozno, neregistrirano, prodaj. Hladnjak, Cven 5 b, Ljutomer, telefon: 81 563. IN-18533

ELEKTRIČNI RADIATOR z oljnim grejem in termostatom ugodno prodaj. Mirko Šostarič, Ljutomer, Kidričeva 56. IN-18537

PRIKOLICO za motokultivator gorenje, prodaj. Telefon do 16. ure (069) 87 156. IN-18538

STAVBNO POHIŠTVO (okna — troja, vrata — 8 kosov, 30 vrec cementa in 70 vrec apna) prodaj. Branko Ozmeč, Krapje 46, p. Veržej. IN-18540

OPEL KADETT 1,2 C, nujno prodaj. Zvonko Sever, Stara Nova vas 61, Križevci pri Ljutomeru. LE-18541

ZASTAVO 101, letnik 1982, ugodno prodaj. Murska Sobota, Vrazova 10. M-451

OPEL REKORD prodaj. Telefon: 24 913. M-452

PRALNI STROJ prodaj. Telefon: 25 578. M-453

BALIRKO ZA SENO IN SLAMO, znamke ferguson, visokotlačno, in traktor IMT 558, prodaj. Zenkovi 89. M-454

SKOBLJNI STROJ, delovna širina 60 cm, poravnalka, debelinka, prodaj. Dokležovje 178. M-456

STRESNO OPEKO KIKINDA ugodno prodaj. Veščica 61. M-457

LADO RIVO 1300, letnik 1987, prodaj. Naslov v upravi lista. M-460

TRAKTOR IMT 533 s koso in plugi, telico, pripuščno, in brejo kravo, obe kontrola A, prodaj. Pečarovci 47, telefon: 77 117. M-461

MALE PUJSKE prodaj. Štefan Šostarec, Tropovci 4. M-462

KORUZO NA STORŽIH prodaj. Petišovci, Rudarska 19, 25 368. M-463

KRAVO, brejo sedem mesecev, staro šest let, prodaj. Strehovci 1. M-466

FORD TAUNUS 1,3 letnik 1972, (kleparsko in ličarsko obnovljen) prodaj. Cena 1.000.000. Franc Krempf, Radenci, Gregorčičeva 6. M-464

ZASTAVO 750, starejši letnik, obnovljeno, dobro ohranjeno, prodaj. Informacije od 11.30 do 15.00: Lesnina, Bakovska 1 (Kovačič). M-465

WARTBURG, dobro ohranjen, prodaj. Telefon: 46 051. M-467

SILAŽNI KOMBAJN prodaj. Križevci 114. M-468

MALE PUJSKE prodaj. Rankovci 3. M-470

MALE PUJSKE prodaj. Krog, Plečnikova 3, ali po telefonu 26 280. M-471

RENAULT 4 TLS in varilni aparat 160—180 amp, rabljen, prodaj. Ogled po 15. uri: Jože Bokan, Ivana Regenta 9 a. M-477

FIAT 132, 1800, registriran, v celoti ali po delih, ugodno prodaj. Pajer, Murska Sobota, Lendavska 8. M-478

MALE PUJSKE prodaj. Dankovci 12. M-479

TRAKTOR ZETOR 25 KM. prodaj. Noršinci 46. M-481

SVINJO, visoko brejo, prodaj. Franc Martinec, Rakičan, Zvezna 21. M-482

VISOKO BREJO TELICO ALI KRAVO, kontrola A, in avto zastava 750 prodaj. Pečarovci 99, telefon: 77 109. M-483

TRAKTOR FERGUSON 549 prodaj. Jože Zver, Lipa 111. M-486

KONČNO STOPNJO, 2 x 200 W, WERMONA 200 W, PEVSKO GLAVO IN ANALOGNI DELEY YAMAHA prodaj. Telefon ob 19. uri: 76 145. M-487

ENOFAZNI VARILNI APARAT (nemški) prodaj. Vadarci 27, telefon: 76 856. M-507

SEDEŽNO GARNITURO, zakonsko posteljo in pralni stroj ugodno prodaj. Kurnjek, Murska Sobota, Štefana Kovača 29. M-488

DIANO prodaj. Emil Unger, Sotina 6. Informacije v soboto in nedeljo. M-490

ZASTAVO 750, dobro ohranjeno, prodaj. Vlado Jerič, Beltinci, Ravenska 63. M-491

TRAKTOR DEUTZ TORP:DO 45 KS, prodaj. Konkolič, Berkovci 2, p. Prosenjakovci. M-492

TRAKTOR VLADIMIREC prodaj. Lipa 86, p. Turnišče. M-493

TRAKTOR ZETOR 7211.2, letnik 1987, z originalno kabino in novo prekučno prikolico, nosilnost 4200 kg, TEHNOŠTROI LJUJOMER, prodaj. Prometno dovoljenje za traktor izdano 29. 5. 1987, za prikolico 15. 6. 1987. Cena po dogovoru. Možnost zamenjave za stanovanjsko hišo v bližini Radence ali Gornje Radgone. Naslov v upravi lista. M-OP

GOLF, letnik 1977, registriran do maja 1988, ugodno prodaj. Informacije po telefonu: 24 707. M-512

OSEBNI AVTO AUDI 60, registriran in v dobrem stanju, prodaj. Ernest Podlesek, Mele 26, p. Radenci. M-494

POHIŠTVO ZA SPALNICO s francosko posteljo, malo rabljeno, prodaj. Jože Karus, Kupšinci 53. M-498

TRAKTOR ZETOR s kabino, 3511, dobro ohranjen, ugodno prodaj. Stefan Pankas, Peskovci 4. M-499

ZASTAVO 750, letnik 1972, prodaj. Tomaž Škraban, Tropovci 51 f. M-500

HLEVSKI GNOJ, večjo količino, prodaj. Ivanci 32, p. Bogojina. M-501

2 HA ZEMLJE s kletjo ali hišo in z gospodarskim poslopjem, centralno ogrevano, vodovod, elektrika, primerno za počitniško hišo, na lepem kraju v bližini avtobusne postaje. Naslov v upravi lista. M-503

*Ak' silni glas bi gromu vzel,
da razdel bi vsem ljudem,
kar sem ti pel, saj zase vem,
nihče, ničdar bi ne verjel.*

ZAHVALA

V 57. letu starosti je zatisnil trudne oči ljubi mož, oče, stari oče, brat in svak

Franc Ratej

iz Motovilec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki so mu poklonili vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala duhovniku za pogrebni obred in pevcam za odpete žalostinke.

Iskrena hvala zdravnikom pljučnega oddelka v Rakičanu. Hvala vsem, ki ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoci: žena Marija, sin Franc z družino, brat in sestre z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi očeta in deda

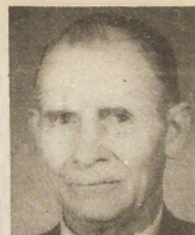
Evgena Horvata

iz G. Lakoša

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje ter darovali vence in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala Kmetijski zadrugi Lendava, ZŠAM Lendava, Gasilskemu društvu G. Lakoš in pevcem za odpete žalostinke.

G. Lakoš, 19. oktobra 1987

ŽALUJOČA DRUŽINA

ZAHVALA

V 95. letu starosti nas je zapustil naš oče, stari oče in pradedek

Aleksander Talian

iz Sela

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in šopke, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku krajevne skupnosti za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 88. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama, babica in prababica

Emilija Fras

roj. Horvat
iz Košarovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, in znancem, ki ste drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter predstavniku KS Križevci.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: hčerki Irma in Jolanka, vnuk Janez, vnučinke Emilija, Zorica in Slava z družinami, pravnukinja Cveta z družino in drugo sorodstvo

*In ko v trenutku mu življenje je zamrlo,
nam duha, srce je sporočilo kruto strlo,
naj telo se trudno tu spočije,
kot na trto naj odslej na grob mu sonce sijje.*

ZAHVALA

Ob kruti usodi, ki nam je v 51. letu življenja vzela našega najdražjega moža, očeta, tasta in dedka

Ivana Pintariča

iz Boračeve 9

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu grob prekrili s cvetjem, ter vsem, ki ste nam kakor koli pomagali.

Posebna hvala zdravniškemu osebju 11 etaže kirurškega oddelka mariborske bolnišnice, DO Račenska, njegovim najbližjim sodelavcem, kolektivoma Srednješolskega centra iz Murske Sobote in OŠ Negova za darovano cvetje in izraženo sožalje. Prav tako hvala govornikom za izrečene poslovilne besede, cerkvenemu pevskemu zboru za odpete žalostinke, tov. Lampetu za odigrano Tišino in g. župniku za opravljeni obred.

VSI NJEGOVI: žena Erika, sin Robert ter hčerki Vesna in Marjana z družino

*Kje si ljuba mama,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas.*

ZAHVALA

V 42. letu starosti nas je za vedno zapustila draga žena in mama

Marija Škrban

iz Mostja

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, kolektivom Univerzai-Mercatorja Lendava, Elektrokonta in Indipa Lendava, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti ter ji darovali vence in cvetje.

ŽALUJOČI: mož Janez, hčerka Marija in hčerka Vesna z družino

*Kako je hiša strašno prazna,
odkar v njej moža in očeta ni,
ta izba prej tako prijazna,
odljudna, tuja se nam zdi.*

ZAHVALA

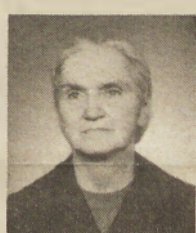
Nepričakovano nas je v 74. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Viljem Hajdinjak

iz Kovačevce

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo nadvse dobrim sosedom, ki so nam priskočili na pomoč v težkih trenutkih, vsem sorodnikom in znancem, ki so ga pospremili k njegovemu poslednjemu domu, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne besede.

Žalujoci: žena Marija, hčerki Marjana in Kristina z družinama, vnuki Daniel, Anita in Jasmina ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra in sorodnica

Ema Horvat

iz Šalovec 143

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu ter kolektivoma IMP Panonija in Avtoradgone, PE M. Sobota.

Žalujoci: mož Aleksander, sin Anton z ženo Julijano, sin Milan ter vnučinki Silva in Renata

*Kje si ljuba mama,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, sestre in tete

Elizabete Lopert

roj. Vindiš

ki nas je v 62. letu starosti za vedno zapustila, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste jo pospremili na njeni prerani zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. župniku, pevcem, govorniku, kolektivu Nemščaka, posebno pa zdravstvenemu osebju infektološkega oddelka za vso pomoč.

ŽALUJOČI: sin Leopold, hčerki Lizika in Jožica z družinami, brat in sestre ter vse drugo sorodstvo

*Kako je dom naš tih in prazen,
odkar v njem naše mame ni,
odšla je k večnemu počitku,
zaprla mile je oči.
Odkar so jo odnesli iz hiše,
nam žalostno srce ječi,
spomin nanjo pa še živi,
čprav je več med nami ni.*

ZAHVALA

Tiho, mirno in brez slovesa nas je v 87. letu starosti nepričakovano zapustila draga stara mama, strina, teta in sorodnica

Vera Horvat

roj. Katona
iz Sebeborce

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in jo v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala ž. duhovniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici KS za besede slovesa ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Sebeborci, 22. oktobra 1987

Žalujoci: vnuk Karel z ženo in sinom iz Amerike ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Nepričakovano in brez slovesa nas je v 62. letu starosti zapustil dragi brat in stric

Ludvik Lainšček

iz Fokovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in pomagali, darovali cvetje in vence ter ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti, nam pa izrekli sožalje.

Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, govornikom KS, OZB Prosenjakovi in ZIS M. Sobota za poslovilne besede ob odprtem grobu, pevcem za odpete in godbi za odigrane žalostinke.

Žalujoci: brat Ernest, sestra Marija, nečaki Jože, Ludvik in Darja z družinami ter drugo sorodstvo

*Utihnil je tvoj glas,
obstalo je tvoje srce,
ostali so nam sledovi tvojih pridnih rok
in spoznanje, da se nikoli več ne
vrneš med nas.*

ZAHVALA

Komaj v 58. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Alojz Kocjan

iz Kroga

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, dragega pokojnika pospremili na zadnji poti ter mu poklonili vence in cvetje, darovali v dobrodelne namene ter nam ustno ali pisno izrekli sožalje.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS in Splošne bolnišnice M. Sobota za besede slovesa ob odprtem grobu ter kolektivom Mlinopeka M. Sobota, OO ZSS OŠ K. D. Kajuh, SCT, enota M. Sobota, Rašica, tozd Beltinka, RK Krog in SB M. Sobota.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

Bodo tudi učitelji stavgkali?

Ali stavka tudi v šoli? Malo čudno se sliši, mar ne? Toda nekaj takega je že pretilo ob začetku šolskega leta v ljutomerski občini, in sicer v osnovnih šolah, zdaj pa so zagrozili s stavko prosvetni delavci na Srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobota. Če namreč ne bodo dobili tistega, kar jim pripada — to pa je izenačitev pri nagrajevanju z gospodarstvom. Na izrednem zboru delavcev, ki ga je preteklo sredo sklicala njihova sindikalna organizacija, naj pa so povabili tudi predstavnike vseh drugih srednjih šol v Pomurju ter predstavnik republikanske izobraževalne skupnosti, komiteja za vzgojo in izobraževanje in družbenopolitičnih organizacij, so namreč ugotovljali, da so učitelji na tej srednješolski ustanovi v prvih šestih mesecih letošnjega leta povprečno zaslužili manj kot 260 tisoč dinarjev. Medtem so si sicer osebne dohodke nekoliko povišali, tako da se sedaj gibljejo od 350 do 490 tisoč dinarjev, pri čemer so vsi dodatki — torej za povečan obseg dela in za minulo leto. Osnove pa znašajo od 1. septembra 359 tisoč za kadre z visoko izobrazbo, nekaj čez 325 tisoč za višje in nekaj čez 315 tisoč dinarjev s srednjo izobrazbo. Ker niso mogli opraviti poročila za nazaj, pa so povprečni osebni dohodki vseh zaposlenih (tudi čistilke in drugi delavci) v prvem polletju znašali le okrog 250 tisoč dinarjev. Tako so bili med 172 srednjih šolami v Sloveniji na 49. mestu.

Na omenjenem izrednem zboru so se predvsem spraševali, kako so lahko v drugih družbenih dejavnostih našli način za spratno usklajevanje osebnih dohodkov, pri njih pa te možnosti niso imele. In navajali so primere, kako lahko ponekod delavci z nižjo izobrazbo zaslužijo približno toliko kot oni ali pa še več (menda je tako v trgovini, mesni industriji idr.).

Svobodne menjave, za katero smo se dogovorili, ni in delavci ne vladajo, kot bi morali. Delegatski sistem je predrag in tudi v šolstvu gre mnogo denarja za nepotrebno birokracijo. Dajmo šoli pedagoški mir, nemir pa naj se ustvarja ob strokovnih vprašanjih! Kako naj učitelji vzgajajo mladi rod, če sami niso zadovoljni s svojim položajem v družbi? Sramota za našo družbo je, da prosvetni delavci, ki se upokojijo, postanejo socialni problem, kajti njihove pokojnine so zaradi slabega nagrajevanja med najnižjimi. Ob vsem tem, na kar so prav tako opozarjali razpravljalci, se seveda kaže globoko zamisliti.

Stavke pa v šolstvu naj ne bi bile sprejemljiva oblika, saj povzročijo težko moralno in vzgojno škodo. Toda če prosvetni delavci leto za letom zamenjajo opozarjajo, se pritožujejo in prosijo, pa jih

niče ne poslušajo, kaj naj še storijo? Saj vendar zahtevajo samo to, da jim priznajo enakopraven položaj z združenim delom in osebne dohodke, primerne delu in poklicu, ki ga opravljajo. Po drugi strani pa bi morali — vsaj nekateri — prosvetni delavci pogledati tudi vase. Med drugim, kot je omenil v razpravi podpredsednik republikanskega komiteja za vzgojo in izobraževanje Boštjan Zgonc, ni pošteno, če se glede nagrajevanja primerjamo le z najboljšimi, kjer pač trenutno več zaslužijo — marsikje zato, ker delajo tudi ponoči, ob nedeljah in praznikih. Prav tako je komentiral število zaposlenih na Centru (142) in število učencev (1620) in dejal, da takega standarda nimajo niti v švicarskih šolah. Na enega zaposlenega namreč pride nekaj več kot 11 učencev.

Jože GRAJ

Zakaj v soboški občini tako visoke stanarine?

Podobno kot drugje v SR Sloveniji, so tudi v soboški občini letos že dvakrat povišali cene stanarin, in sicer marca za 57, julija pa za 29 odstotkov, tretja podražitev pa nas je udarila po žepu še 1. novembra. Najnovejša podražitev znaša 55 odstotkov, čeprav je bil na izvršnem svetu izražen dvom o nujnosti tako visoke podražitve. Posebno zato, ker prihaja do določenih razhajanj v metodologiji izračuna stanarin, pri čemer je bilo slišati tudi mnenje o napačnem pristopu. Vedeti je treba, da je v soboški občini v primerjavi s slovenskim povprečjem narejen velik skok pri podražitvah stanarin, opravičila občinske stanovanjske skupnosti, da je v občini celo višji standard stanovanjskega fonda, ki je povrh še novejši, pa so na trilih nogah.

Isrni svet v Murski Soboti je

sicer načelno sprejel stališča o prehodu na ekonomske stanarine, pri čemer je stanovanjsko skupnost opozoril, da pred dokončno odločitvijo ugotovi neložnosti v izračunu le-teh. Izvršni svet podpira politiko vzdrževanja in obnove stanovanjskega fonda, vendar meni, da stanovanjska skupnost ne more svoje odgovornosti prevesti na njegova ramena, saj se je treba v prvi vrsti zavedati nove, precejšnje obremenitve družinskega proračuna.

Namimiv je podatek, po katerem se je cena stanarine od januarja do novembra letos povišala od 166 na 524 dinarjev za kvadratni meter stanovanjske površine, kar bi, izraženo v indeksu, pomenilo okrog 313. In če dodamo, da znašajo stanovanjske subvencije v soboški občini blizu 2 odstotka, v SRS pa 1,2 odstotka od skupnega števila stanovanj, potem je razumljiva razgretost razprav ob prehodu na ekonomske stanarine, ki naj bi jih dosegle že leta 1990. Takrat naj bi dosegli faktor 3,5 od vrednosti stanovanj, že zdaj pa so v soboški občini na predvidenem fak-

KONEC AKCIJE GORIČKO?

Priznanja s kančkom pelina

Mladinsko delovno akcijo Goričko 87 so pred kratkim tudi uradno končali z drugo skupščino akcije, kjer so podelili priznanja najuspešnejšim brigadam (plaketo Veljko Vlahovič so dobili mladi iz Hadžičev v Bosni in Hercegovini, republiško priznanje pa brigadirji iz Sida v Vojvodini). A razdeljevanje priznanj tokrat ni bilo v ospredju zanimanja. Še zlasti ne, ker je kriza mladinskega prostovoljnega dela v izvorni obliki tako globoka, da je vprašljivo nadaljevanje pripravljavanja akcij na Goričkem. Kaj napeljuje na to misel?

Najprej so tu razprave govornikov na skupščini, ki so o naslednji akciji praviloma govorili v pogojniku, z neizogibnim »ček«. Vzrok za to je cela vrsta, vsi pa izvirajo iz že omenjenega upadanja zanimanja za klasično mladinsko lopatanje po Jugoslaviji. Tačas bi težko našli tiste, ki bi tudi z denarji, ne le z besedami podpirali MDA Goričko. Izjema so morda le »neposredno prizadeti«, torej domačini z Goričkega, ki imajo od dela mladih največ koristi in zato tudi prisegajo na koristnost in nujnost nadaljevanja. Vsi, ki pa bi morali za nemo-

ten potek akcije resnično skrbeti (podpisniki samoupravnega sporazuma o sodelovanju pri pripravi in izvedbi), so bolj ali manj tiho. In tiho so bili tudi ves čas enajste (štejemo od tedaj, ko je Goričko postala republiška) akcije. Brigadirjem namreč še vedno ne gre v račun, da so občinski funkcionarji prišli na delovnišče enkrat samkrat in še to takrat, ko je bil v Pomurju Milan Kučan. Nezanimanje torej, ki si ga od dejstva, da je akcija kljub vsemu bila, verjetno ne bi smeli dovoliti. Podobno je z izvršnim svetom, ki je enemu svojih članov naložil, da bdi nad akcijo. Na skupščini so izrekli oceno, da od petih nalog, ki jih je pri tem imel, ni opravil nobene. ... Vse to je seveda povzročilo vrsto te-

žav pri plačevanju stroškov akcije — lep čas se ni vedelo, če bo to sploh možno, nazadnje pa so nekako le uspeli. K temu dodajamo še slab sprejem brigadirjev v mestu Murska Sobota (čeprav tega ne gre posploševati), že kronične težave pri zagotavljanju brigad in kolikor toliko normalne starostne sestave brigadirjev — vse to daje kaj sivo sliko brigadirstva tučas. Že za akcijo Goričko 87 se ni natančno vedelo, če bo ali ne. Po njej so stari dvomi znova naleteli. Po interesih in razmerju sil sodeč ni daleč dan, ko predvsem zaradi nezanimanja odgovornih akcije ne bo več. Morda že prihodnje leto — in sprejeti je treba dejstvo, da to niti ne bi bila posebna tragedija, ampak zgolj odsev velikih težav pri pripravi klasičnih brigadirskih akcij, ki jih ni čutili samo v Pomurju. O novih oblikah že dolgo razpravljajo, verjetno je prišel čas, ko bo razprava treba udejanjiti.

Bojan Peček

Minuli teden je bila na obisku v Lendavi partijska delegacija iz Lentije. Od kar je skupščina občine leta 1983 podpisala sporazum o obmejnem sodelovanju z mestnim svetom Lentije se vsako leto bolj širi sodelovanje z sosednjim Madžarsko. Lansko leto so navezali stike tudi na partijskem področju in sklenili, da bodo enkrat letno izmenjali delegacije. Madžarsko delegacijo so sprejeli Aleksander Varga, sekretar občinskega komiteja Lendava, Anton Horvat predsednik občinske konference ZKS, ter Stefan Berke, izvršni sekretar. Delegaciji sta sklenili, da bodo prispevali pomemben delež k nadaljnjemu gospodarskemu in družbenemu sodelovanju ob meji. Partijska delegacija iz Lentije je obiskala šolo Draga Lugariča in Ino Nafto, kjer se je zanimala za partijsko delo v delovni organizaciji.

(FOTO: Szunyogh)

Igre iz igrice s komunalnimi odpadki

Pogajanja o kompostarni se nadaljujejo

Avtorji raziskovalne naloge Dolgoročni enotni sistem reševanja odpadnih snovi Pomurja iz novembra 1986 so si celo zamislili, da bi na območju Velikega trnja, Starega loga in Starega travnika južno od križišča cest proti Noršincem in Rakičanu vse do sotočja Ledave in Martjanskega potoka sčasoma zrastle t. i. Ekološki center Pomurja.

Zdaj o prostoru, kjer naj bi »enotno reševali komunalne odpadne snovi« za pokrajino ob Muri, ni več slišati. Zato pa so tem glasnejše zahteve po uporabnih podatkih o sestavi in količini zbranih komunalnih odpadkov. Omenjena raziskava ponuja te približne ocene, s čimer pa predstavniki občinskih izvršnih svetov, komunalnih organizacij, komunalnih in raziskovalnih interesnih skupnosti na enem od dozdajšnjih pogajanj na Medobčinski gospodarski zbornici v Murski Soboti niso bili zadovoljni; kaj šele, da bi moglo priti do končne odločitve, če Pomurci kompostarno sploh potrebujejo, kakšna naj bi bila, kje naj bi jo postavili.

Na oktobrskem dogovoru na zbornici, kjer so strokovnjakom soboškega Zavoda za ekonomiko in urbanizem ponovno naložili, da morajo zbrati dodatne podatke, če hočejo kot nosilec raziskave nalogo speljati, je bilo hkrati zmenjeno, kako bo s financiranjem. Občinske komunalne in raziskovalne interesne skupnosti naj bi zbrale kakih 19 milijonov dinarjev, kolikor je potrebno za prvi del priprav za »dolgoročno, enotno reševanje komunalnih odpadnih snovi« Pomurja. Za ta denar naj bi Zavod za ekonomiko in urbanizem v enem letu pri-

pravil oprjemljive podatke o količinah in sestavi odpadkov (vzorčne analize), kar bi bila osnova za izbor tehnologije in prostora z vsemi elementi, ki so potrebni za izdelavo lokacijskega načrta za odlagališče. Ob tem ni zanemarljivo, da pomeni največji strošek pri komunalnih odpadkih prevoz in tudi zato v nobeni od pomurskih občin ni sanitarno urejena odlagališča. So zgolj improvizacije, ki znajo biti svojevrstna »tempirana bomba«, saj ni izključeno, da ni v gmoti smeti tudi posebnih odpadkov, ki vsebujejo nevarne snovi.

Kakorkoli je bilo sprva mikavno razglabljati o finem kompostu, ki bi ga za potrebe kmetijstva in vrtnarstva pridobili v predvideni kompostarni na lokaciji t. i. Ekološkega centra Pomurja, so zdaj še vedno pri zbiranju podatkov o vsebini in količini odpadnih snovi. Kratko malo še ni znano, če se bo iz vsega skupaj izcimila kompostarna ali zgolj pridobivanje bioplina ali samo odlagališče ali nekakšen »ekološki hibrid«, ki bo vsem in nikomur po volji. Gotovo pa ne bi smel — kot je bila ob enem zadnjih pogajanj slikovita novinarska kolegija — iz velikega bolnika nastati neozdravljiv ali celo nekaj milijard vredno truplo.

B. Žunec

Risarji — varčevalci razstavljajo

V prostornih predstavništva Pomurske banke v Ljutomeru so odprli razstavo risb učencev osnovnih šol iz občine na temo varčevanje. Ob navzočnosti predsednika poslovalnega odbora Ljubljanske banke-Pomurske banke Janeza Lansčaka je uvodne in otvoritvene besede spregovoril Fran Širakl, direktor ljutomerske ekspoziture, nagrade najboljšim risarjem pa je izročil Jože Rutar. Akademski slikar magister Vlado Potočnik je izročil utemeljitve nagrade in celotno razstavo mladim: »Očitno je, da se je poleg znanih motivov — kot na primer kamen na kamen palača, ki so še vedno klasično varčevalni, vendar pa ne več preprečljivi — v današnjih razmerah pojavil ekološki, ki opozarja človeka na njegovo nenastitnost, pohlep s čezmernim črpanjem zemljinih dobrin, kar vodi v hitro in zanesljivo katastrofo.

Varčujemo torej tako, da izoliramo stavbe, da varčujemo z zemljo, z energijo, da bodo sadovi zemlje boljši in zdravi. Opustimo neumno oboroževanje — pretopimo tanke, letala in vojaške ladje v dobrine, ki človeka osrečujejo. To nam govorijo mladi prek likovnega medija.»

Na razstavo je prišlo 37 slik, zanjo pa je izbranih 11 in dve plastiki. To je tudi osrednja prireditel ob letošnjem mesecu varčevanja.

D. L.

LJUTOMER

KATERA BO LETOŠNJA KRALJICA VINA?

Turistično društvo Ljutomer bo letos (v soboto) že drugič pripravilo zanimivo turistično prireditev: Izbor kraljice vina, obenem pa bodo krstili vino. Letošnja prireditel bo nekoliko drugačna, saj se je v pripravo vključil tudi ljutomerski hotel Jeruzalem, ki je soorganizator. V soboto zvečer bo ob nekaterih martinovanjskih običajih tudi obilo folklorne in drugih zanimivosti.

D. L.

Naj pesem pove

Tak je naslov zbornika in 9. srečanja v Sloveniji živečih pesnikov in pisateljev drugih narodov in narodnosti, ki je poveljeno 200. obletnici rojstva Vuka Stefanovića Karadžića in Mesecu knjige 1987. Potekalo bo v Mežici ta konec tedna, srečanje pa so pripravili ZKO Slovenije — odbor za literarno dejavnost, republiški svet ZS Slovenije v sodelovanju z občinskim sindikalnim svetom Ravne na Koroškem, tamkajšnje zvezo mladih ter občinsko Zvezo kulturnih organizacij. V soboto bo najprej ogled Prežihovine in okoliških krajev, od 16.00 do 17.30 bo o pomenu Vuka Karadžića predaval Sreten Vujković, ob 17.30 ho predstavitev knjig Jadranke Matić Zupančič, Ratimir Ilić in Darda Radovića, ob 20. pa bo literarnogledališki večer. V nedeljo dopoldne (od 9.00 do 12.00) ho okrogla miza o problemih literarnega ustvarjanja, ki jo bosta vodila Milan Osmak in Sreten Vujković, bb

Grill Julie

Julie in Martin Doma MURSKA SOBOTA, Tišinska 14 (pri bencinski črpalnici)

vabita v petek in soboto, 6. in 7. nov., NA KOLINE Z BUJTO REPO in na dobrote z žara.

Gabriela Hari iz Ropoče, učenka 4. razreda osnovne šole na Pertoci, je našla gobana; ob sta na fotografiji, zato ju ne bomo opisovali, povedati pa moramo, da se gobe ne dajo kljub prizadevanim nabiralcem in — hladnemu vremenu. Prvi november je že bolj blizu zimi kot gobarskemu poletju, zato je 80 dag težek jur verjetno zadnji iz letošnje »serije«.

Gostinsko-turistični zbor 87 je minil v znamenju praznovanja novega leta, zato bodo lahko gostinci številne recepte in ideje za pogrnjike uporabili tudi v domaći restavraciji. Nič čudnega torej, da so zmanjkali marsikateri jedilni listi ter da si je veliko obiskovalcev (vseh je bilo okrog 8 tisoč) dobro ogledalo namizne in druge okraske.